The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc.
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
SATURDAY, JANUARY 17, 1959.

LATVIJA
AMERIKĀ

5./750. n-rs. SESTDIEN, 1959. G. 17. JANVĀRĪ 9. gads

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. 8.50; par 1 gadu $16.00.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

CHRUŠČEVS VISVAIRĀK BAIDOTIES NO ‚PAMODINĀTĀS' ĶĪNAS BIEDRIEM

RIETUMEIROPAS RŪPNIECĪBA TĀLU AIZSTEIGUSIES PADOMIJAI PRIEKŠĀ

Antipartijas kustība, Rietumeiropas labklājība un industriālā revolūcija komūnistu Ķīnā baida Padomju Savienības diktātoru.

Vašingtonā. Izplatījuma iekarošanā Chruščevs ir aizsteidzies pārējai pasaulei priekšā. Bet tiklīdz viņš nonāk atpakaļ uz zemes, situācija strauji mainās, un Pad. Savienībai nav sevišķi daudz, ar ko varētu lepoties.

Lai gan Chruščeva vara Padomju Savienībā ir bezgalīga, tā nav mierīga un bezrūpīga vara. Pat tagad, kad iemesls domāt, ka Chruščevs paspējis vēl laikā saspiest visus savus pretiniekus, Kremlī pēdējo ēnas viņam nepārtraukti seko. Tā, piemēram, klīst baumas, ka Molotovs atsaukts no Ārējās Mongolijas. Ne jau tādēļ, ka viņš atkal būtu nācis godā, bet gan tādēļ, ka viņš sācis jau par daudz draudzēties ar ķīniešiem, kas Chruščevam nepatīk un no kā Chruščevam ir bailes. Apmierinādamies tikai ar savu pretinieku izsūtīšanu un nevis noslepkavošanu, kā to darīja Staļins, Chruščevs sev ir izveidojis draudīgu opoziciju, kas izmanto katru iespēju, lai viņam iekostu.

Bailes Chruščevam sagādā arī citi iemesli. Viens no tiem pieaugošā labklājība Rietumeiropā, radot arvien redzamāku kontrastu starp brīvām un komūnistu okupētajām valstīm. Līdz šim daudz ticis runāts par starpību, kas valda starp Rietumberlīni un Austrumberlīni. Gluži tas pats redzams ne tikai minētās pilsētās, bet arī visas Eiropas mērogā. Un šis kontrasts baida Chruščevu.

Bailes Chruščevam un visai Padomju Savienībai rada arī straujie notikumi komūnistu Ķīnā. Napoleons savā laikā brīdināja pasauli nemodināt guļošo Ķīnu, jo tiklīdz Ķīna pamodīsies, pasaulei to nāksies rūgti nožēlot.

Padomju Savienības komūnisms bija nenoliedzams līdzeklis Ķīnas pamodināšanai. Un, lai cik ironiski tas arī būtu, Padomju Savienība tagad ir tā, kam no komūnistu Ķīnas visvairāk bailes.

Ķīnā pašreiz notiek neiedomājama industriāla revolūcija. Miljoniem cilvēku tiek dzīti vergu nometnēs un strādā vergu darbu valstij. Cilvēks kā tāds jau gandrīz ir beidzis eksistēt. Šāda masu dzīšana diktātūras ideoloģijas virzienā, kā tas notiek komūnistu Ķīnā, pagalam baida Chruščevu. Politiskam un ārkārtīgā ātrumā pieaugošās tautas spiedienam turpinoties, komūnistu Ķīnā var notikt teritoriālās ekspansijas eksplozija, ķīniešu masām gāžoties uz ziemeļiem, uz neapdzīvotiem un nekultivētiem apgabaliem Padomju Savienībā. Tādēļ nemaz nav jābrīnās, ja jau šur un tur paceļas balsis — un pavisam nopietni domājošu cilvēku balsis, kas pareģo, ka nākamais karš nebūs vis pasaules karš, bet gan cīņa Padomju Savienības un komūnistu Ķīnas starpā.

Notikumi Eiropā tomēr ir tuvāki un reālāki. Arī mums daudz labāk saprotami. Ļoti maz dzird runājam par to pārsteidzošo faktu, ka Rietumeiropas rūpniecības renesanse aizsteigusies tālu priekšā Padomju Savienībai. Komūnistu kolonijās Austrumeiropā tai pašā laikā sasniegts nav gandrīz nekas, un simts miljonu apspiestu cilvēku gaida izdevīgu brīdi, lai pārbēgtu uz Rietumiem. Pēc dzelzs priekškara aizvēršanās vairāk kā trīs miljoni cilvēku jau no padomju „paradīzes" paspējuši izbēgt. Eiropas jautājumā komūnistu teorija izrādījusies tik slikta, ka to pat atkritumu savācēji vairs neņem pretī. Un, proti, komūnistu teorētiķi, uz kuru mācības balstās visi Maskavas plāni, paredzēja, kā Rietumeiropa, atdalīta no Austrumeiropas, ar laiku vienkārši sabruks kā spēļu kāršu māja. Bet noticis ir tieši pretējais. Rietumeiropa tagad ir spēcīgāka, bagātāka un ciešāk saslēgusies kā jebkad līdz šim. Austrumeiropa ir tā, kas pamazām brūk kopā — aiz vecuma un nabadzības.

Pieņemot, ka tēraudu zināmā mērā var ieskatīt par kādas valsts rūpniecības attīstības mēraukļu, Rietumeiropa šodien pārspēj ne tikai Padomju Savienību, bet arī Sav. Valstis. Un, proti, 1958. gadā Rietumeiropa ieguva 97 milj. tonnu tērauda, kas ir 12 milj. tonnu vairāk nekā Sav. Valstis (amerikāņu tēraudrūpniecība gan nestrādāja ar pilnu jaudu) un 37 milj. tonnu vairāk kā Padomju Savienība.

Rietumeiropas autofabrikas daudzkārt pārsniedza Padomju Savienību un atrodas vairs tikai mazliet aiz Sav. Valstīm. Tas pats sakāms arī par dzīvojamo māju celtniecību, elektriskās jaudas ražošanu u. t. t.

Citiem vārdiem, dzīves līmenis Rietumeiropā, uz Padomju Savienības pārvaldītās Austrumeiropas nabagmājas robežas, ir sasniedzis tādu augstumu, ka, uz to skatoties, Chruščevam jau reibst galva.

Padomju Savienībai gan ir atomieroči, starpkontinentālas raķetes, mākslīgā planēta un viena no pasaules spēcīgākajām armijām. Bet tas arī ir viss. Bez tam, **armija nepieciešama, lai saturētu kopā nabadzībā pagrimušās kolonijas. Nedz. Sav. Valstīm, nedz Rietumeiropai, turpretim, no šāda iekšēja puvuma nav jābaidās, nav par to jādomā un nav jāizšķiež līdzekļi mēģinājumos, ja ne šo puvumu saglābt, tad vismaz to noslēpt.**

Chruščevam ir bailes no augošās Rietumeiropas labklājības, kas ir tik vilinoša visiem tiem, kam jānīkst Maskavas ēnā.

KUBAS NEMIERNIEKI TURPINA IZRĒĶNĀTIES

Kubas „kara noziedznieku" tiesas spriedumu rezultātā nošauti 185 Batistas režīma atbalstītāji.

Havanā. Atsaukdamies uz vācu kara noziedznieku tiesāšanām pēc 2. pasaules kara, Kubas nemiernieku vadonis Kastro Havanā deklarēja, ka viņiem savās mājās ir gluži tādas pašas tiesības. Lai ko par viņu rīcība pasaule arī domātu, agrākā diktātora Batistas rokas puišu tiesāšana un likvidēšana tiks turpināta. Pēdējās ziņas liecina, ka par dažādiem noziegumiem nošautas 185 personas, un ka militāro tribunālu priekšā būs jāstājas vismaz vēl 6.000 cilvēkiem. Pēdējie jau atrodas apcietinājumā, kamēr kādus 5.000 vēl meklē.

Pārējās pasaules, sevišķi Sav. Valstu, negātīvo nostāju sakarā ar daudzajiem nāvessodiem Kubas nemiernieku valdība nolēmusi ignorēt. Kāds valdības pārstāvis Havanā izteicās, ka visi gan prot nosodīt viņu izrēķināšanos, bet, ka neviens nav mēģinājis nosodīt Batistas un viņa sekotāju mežonības. Sav. Valstu ieroči Batistas vīru rokās bieži vien esot tikuši lietoti daudzu simtu nevainīgu cilvēku nogalināšanā.

NEPIEŅEMAMA MUĻĶĪBA

„PAŠREIZĒJĀ PADOMJU SAVIENĪBAS NOSTĀJA VĀCIJAS MIERA LĪGUMA JAUTĀJUMĀ IR NEPIEŅEMAMA, MUĻĶĪGA un BRUTĀLA," DEKLARĒ ĀRLIETU MINISTRS DALLESS.

Vašingtonā. Sav. Valstis un to sabiedrotie, meklējot jaunus ceļus Vācijas apvienošanai, kārtējā notā informējušas Padomju Savienību, ka tās pašreizējā nostāja Rietumiem nav pieņemama.

Bet kas notiks tālāk? Lai gan, no vienas puses, Sav. Valstu ārlietu ministrs asi nosoda padomju plānus un pieprasa to revidēšanu, viņš pats, no otras puses, gatavs revidēt arī savu līdzšinējo nostāju. Vēl tikai pirms pāris dienām Dalless izteicās, ka brīvas vēlēšanas visas Vācijas mērogā nebūt nav vienīgais ceļš ,kā panākt Vācijas apvienošanu. To Dalless sacīja 13. janvāra vakarā. Nākamajā rītā pie viņa durvīm jau klaudzināja kāds pa nakti no Bonnas atlidojis Rietumvācijas ārlietu ministrijas pārstāvis, pieprasot tuvākus paskaidrojumus par acīmredzot Dallesa jauno politiku attiecībā uz Vācijas apvienošanu. Ārlietu ministra paskaidrojumi vāciešus nomierināja. Un, proti, brīvas vēlēšanas vēl vienmēr tiek atzītas par ideālāko Vācijas jautājuma atrisinājumu, kaut arī tās neizslēdz citu ceļu meklēšanu sadarbībai ar Padomju Savienību.

Savā pirmajā preses konferencē jaunajā gadā ārlietu ministrs Dalless īsumā pieskārās arī padomju premjēra pirmā vietnieka Mikojana vizītei Sav. Valstīs. Dalless uzsvēra, ka līdz šim vēl nekādas runas par eventuālu valdību galvu konferenci nav bijušas un ka par Chruščeva varbūtēju vizīti Sav. Valstīs vispār nav domāts. Tai pašā laikā Dalless aizrādīja, ka Mikojana vizīte bijusi abpusēji vērtīga un ka tagad kā Padomju Savienība, tā Sav. Valstis daudz labāk saprotot viena otras problēmas.

BERLĪNI NEATSTĀS

Rietumu garnizoni no agrākās Vācijas galvaspilsētas netiks izvākti.

Vašingtonā. Senāta ārlietu attiekšmju komiteja un ārlietu ministrs Dalless šī gada 14. janvārī vienojās, ka Rietumi Berlīnes jautājumā nepiekāpsies Padomju Savienības priekšā. Dalless vēl uzsvēra, ka šādu nepiekāpību atbalsta ne tikai Francija un Anglija, bet arī visa Ziemeļatlantijas organizācija.

„Rietumu garnizonu uzturēšanās Berlīnē ir nepieciešama šīs pilsētas brīvības garantēšanai," sacīja ārlietu ministrs Dalless. Pēdējais vēlāk to vēlreiz atkārtoja un uzsvēra, ka no šī pienākuma — Berlīnes aizstāvēšanas — Rietumi nekad neatkāpsies un ka komūnistiem pilsētu pārpludināt neizdosies.

ZIŅAS ĪSUMĀ

⊕ Lai gan Rietumiem gribētos domāt, ka Irakas Kasems nav komūnists, notikumu gaita tomēr rāda pretējo. Pēdējo sešu mēnešu laikā Irakas valdība parakstījusi tirdzniecības līgumus ar astoņām komūnistu valstīm, kamēr agrāk dzīvā tirdzniecība ar Angliju un Sav. Valstīm tagad stipri sarukusi. Rietumi visvairāk baidās no tā, ka, komūnistu iespaidam Irakā pieaugot, var nākties zaudēt tās naftu — apmēram 20% no visas Vidējo Austrumu naftas.

⊕ Līdz ar jauno gadu sākusi pieaugt komūnistu artilerijas uguns pret Kvēmojas salām, lai gan bombardēšana vēl vienmēr notiek tikai pārdienām. 7. janvārī pret salām izšauts vairāk granātu, nekā tas vienā dienā pieredzēts rudens mēnešos. Komūnisti vēl vienmēr pastiprinot arī savu piekrastes artileriju.

⊕ Sakarā ar padomju planētu, kas tagad riņķo ap sauli, sākusies kārtējā zīlēšana, cik gadu Sav. Valstis atrodas aiz Padomju Savienbas raķešrūpniecības. Tagad domā, ka starpība nav lielāka par gadu, pusotra, dažādās nozarēs, kā piemēram, raķetēm nepieciešamo instrumentu gatavošanā, Sav. Valstis vēl vienmēr atrodoties priekšā Padomju Savienībai.

ASV POLICISTI APCIETINA MIKOJANA „APSVEICĒJU".

Kad Ņikitas Chruščeva kurjērs Mikojans ieradās Klīvlendā, lai tiktos ar komūnistu draugu miljonāru S. Itonu, viņu lidlaukā sagaidīja apspiesto tautu piederīgie ar sapuvušām olām. Kāda jauna ungāriete meta puskieģeli, bet, diemžēl, netrāpīja. Taču Mikojana apsardzībai norīkotie ASV policisti bija tik centīgi, ka drosmīgo sievieti apcietināja, kā tas redzams attēlā. Ungāru bēgļi iesnieguši ASV Valsts departamentam un AN memorandu par Mikojana noziedzīgo rīcību Ungārijas brīvības laikā. Mikojans toreiz ieradās Ungārijā un vienojās ar Nadža valdību, apsolot izvākt krievu karaspēku, bet kad pēc 6 dienām no Maskavas otrreiz ieradās Ungārijā, tad sarkanarmijas tanki iebruka Budapeštā, kur pastrādāja mežonīgos slaktiņus. Bet tagad ASV miljonāri, advokāti u. c. aplaudē Mikojana meļu stāstiem, viņam par godu rīkotajos rautos.

BOSTONIEŠI GATAVOJAS PRESES BALLEI

Latviešu preses biedrība Bostonā 24. janvārī rīko tradicionālo Preses balli, kas pēc skaita būs trešā. Kaut Bostonā dzīvo tikai divi LPB valdes locekļi — priekšnieks un sekretārs, taču viņiem izdevies noorganizēt plašu Rīcības gomiteju, kas veic lielo darbu apziņā, ka sarīkojuma atlikums nonāks Trūcīgo rakstnieku palīdzības fondā. Attēlā no kr.: Dr. R. Rožeņkovska, M. Grīnbuša, M. Benjamiņa, Mikarta, I. Jansone, R. Vītols, M. Cīrule, O. Fogele, E. Gutberga, A. Cīrule, V. Čandere, E. Plūme, Dr. I. Gutberga. Priekšā: J. Porietis, O. Akmentiņš un J. Cīrulis. Aizmugurē: V. Jansons, A. Feldmanis, V.Lambergs un V. Streips.
V. Grāviņa foto

GAIŠAIS ZIEMASSVĒTKU BRĪNUMS

DV ASV ziedojumu vākšanas akcijā saziedots — $12.886,32.

Par spīti ilgstošajam saimnieciskajam atslābumam un tā sekām, kas pagājušā gadā diezgan jūtami skāra arī ASV latviešus, DV Ziemassvētku ziedojumu vākšanas rezultāti uzskatāmi par izciliem un patīkami iepriecināja ne tikai ASV DV saimi, bet katru tautieti, kam mūsu aprūpējamo sāpes un vajadzības nospiež sirdis. Ziedojumu kopsumma $12.886,32 tālu pārsniedz iepriekšējo gadu panākumus (pagājušā gadā saziedots — $11.492,37) un liecina to, ka latvietis arī grūtā brīdī atrod un cēlsirdīgi atdod daļu no savas smagā darbā pelnītās algas tam tautietim, kam liktena vai cīņu skrambu ir ticis vairāk.

Summējot un sadalot cēlo devumu, DV ASV valde sirsnīgi pateicas atsaucīgajiem devējiem, kas tik izšķērdīgi atsaukušies DV un savu siržu aicinājumam lielajos Miera svētkos. Šī lielā un izcilā atsaucība vēl lieku reizi apliecina, ka latvietis arvien apzinās un atceras savu latvisko sūtību pasaules ceļus staigājot.

Zemes valde zina, ka pateicība par ziedojumu akcijas sekmīgu izvešanu pienākas visai DV ASV saimei, apvienību un kopu vadībām un ikvienam Vanagam, kas šai lielajā talkā sadevās rokās un panāca lielā brīnuma piepildīšanos.

Akcijas norisē ir daudz aizkustinošu momentu. Kā vienu piemēru varētu minēt mazos Zintu un Valdi L., kas savu bērnu darbā iegūto ietaupījumu $22,-, dziļā sirsnībā nodeva aprūpei.

Ziedojumi ienākuši: no Milvoku apvienības $1.601,15, Nujorkas — $1.587,65, Ziemeļkalifornijas — 1.330,77, Čikāgas — $1.082,-, Mineapoles — $1.000,-, Klīvlendas — $989,50, Filadelfijas — $939,-, Detroitas — $464,-, Vašingtonas — $ 455,-, Grand Rapidiem — $439,-, Bostonas — $411,-, Longvjū — $400,-, Kalamazū — $304,-, Indianapoles — $298,-, Linkolnas — $256,75, Ročestras — $116,-, Baltimoras — $100,-, DV ASV valdes kopa devusi $416,50, bet citas kopas kokā $311,50. Bez tam no dažādām draudzēm, biedrībām un individuāliem ziedotājiem piesūtīts $384,50.

Valde ziedojumus sadala: aprūpei Vācijā $6.500,-, aprūpei izsūtījumos un dzimtenē $3.500,-, aprūpei Austrijā $1.200,-, medikamentiem $250,-, bet pārējais — vietējai aprūpei un citām neparedzētām aprūpes vajadzībām.

Noslēdzot šo sekmīgo un bagāto Ziemassvētku akciju, ASV Zemes valde vēlreiz pateicas visiem atsaucīgajiem ziedotājiem un ziedojumu vācējiem par krietno un izcilo sadarbību, un novēl visiem sekmēm bagātu Jauno gadu.

Valdes un visas DV saimes lielākais gandarījums viņu darbā ir apziņa, ka latviešu sabiedrība stāv aiz viņiem un vērtē viņu darbu pozitīvi.

DV ASV valde.

CITU GARANTIJAS NAV VAJADZĪGAS

Maskava zobojas par Rietumu piedāvājumiem garantēt Padomju Savienībai drošību no apvienotas Vācijas.

Vašingtonā. Runājot nacionālā preses kluba piecdesmitā gada dienā, prezidents Eizenhauers deklarēja, ka Rietumiem jābūt pilnīgi sagatavotiem, lai pierādītu Padomju Savienībai, ka tai nav jābaidās no apvienotās Vācijas. „Sav. Valstis," sacīja prezidents, „negrib redzēt Hitlera dienām līdzīga militārisma atdzimšanu Vācijā, tāpat kā to negrib redzēt Padomju Savienība." Pēc Sav. Valstu prezidenta domām no šāda nevēlama militārisma atdzimšanas vislabāk varētu izvairīties, iesaistot Vāciju kopīgā Eiropas valstu saimē tā, lai tai par korošanu vispār nevajadzētu domāt. Tai pašā laikā **prezidents aizrādīja, ka pašreizējam padomju plānam izolēt un neitrālizēt Vāciju nav absolūti nekādas jēgas. Atzīdams iespēju, ka Padomju Savienībai varētu būt bailes no apvienotas Vācijas, prezidents lika saprast, ka Rietumi būtu gatavi garantēt Maskavai pilnīgu drošību no apvienotas Vācijas, līdz ar to krieviem būtu jāatmet doma par Vācijas izolēšanu.**

Prezidenta runai sekoja preses pārstāvju jautājumu straume, skarot visdažādākās problēmas. Bruņošanās plāksnē prezidents atzina, ka atsevišķās raķešattīstības fazē Padomju Savienība ir aizsteigusies Sav. Valstīm priekšā. — Bet, — domā prezidents, — tā kā Sav. Valstu aizsardzībai jābūt nepārtraukti gatavai atsist jebkāda veida pārsteigumu uzbrukumu daudz un dažādās frontēs, tad nebūtu pārlieku jāuztraucas, ja kādā atsevišķā gadījumā Sav. Valstu bruņošanās paliek aiz Padomju Savienības.

Prezidenta Eizenhauera runa vēl nebija ne lāgā izskanējus', kad Maskavas radio jau paspēja tai atbildēt. Krievi zobojās par Rietumu piedāvājumiem gādāt, lai Padomju Savienībai nedraudētu nekādas briesmas no apvienotās Vācijas.

„No Vācijas agresijas Padomju Savienība nebaidās," uzsvēra Maskavas radio. „Padomju Savienība ir pietiekami spēcīga, lai garantētu pati savu drošību." No tā var tikai secināt, ka Padomju Savienība nav ieinteresēta Vācijas apvienošanā — un kādēļ gan lai viņa būtu — un ka tā Rietumu prasību priekšā nepiekāpsies.

ŽENĒVAS SARUNAS NESEKMĒJAS

Padomju Savienība šaubās, ka Sav. Valstis patiesi gribētu pārtraukt atomieroču mēģinājumus.

Ženēvā. Sav. Valstu, Anglijas un Pad. Savienības delegātiem sanākot uz savu trīsdesmit sesto sēdi, pēdējās pārstāvis Carapkins garā runā noliedza Sav. Valstu vēlēšanos pārtraukt atomieroču mēģinājumus. Carapkins citēja demokratu senātoru Gori, kas savā laikā ieteica Sav. Valstīm uz savu roku pārtraukt virszemes mēģinājumus, bet tos turpināt apakšzemē vēl 3 gadus. Arī Tautas pārstāvju namā un amerikāņu presē opozīcija p r e t atomieroču mēģinājumu pārtraukšanu esot visai ievērojama. Sav. Valstu delegācijas vadītājs Vadsvorss gan mēģināja krievu pārliecināt, ka atsevišķu personu domas nebūt nereprezentē Sav. Valstu valdības politiku, bet sēde tomēr beidzās, Carapkinam paliekot pie savām domām.

Televīzija un bērni

Bostonas universitātes pētījumos noskaidrojies, ka bērni, kas skatās televīziju caurmērā 20-30 stundas nedēļā, no tā fiziski necieš, bet garīgi iegūst. Vai dažādas mežonīgas filmas bērnus ietekmē negatīvi, vai ne, pētītājiem vēl nav izdevies noskaidrot.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibiskaps T. GRĪNBERGS

PĀRDOMAS NOPIETNĀ LIETĀ

MĀRIS OLAINIETIS

Latviešu tauta savā būtībā ir ļoti konservātīva. Par cik tas attiecas uz iekšējās sadzīves formām, mūsu tautas tradicijām un latvisko kultūru, varam par to tikai priecāties. Ir tomēr dažas lietas, kur mums šis konservātīvisms, par spīti pietātei pret vecākiem cilvēkiem un nopelniem bagātiem valsts darbiniekiem ir jāatmet vai jāmīkstina. To prasa pašreizējie politiskie apstākļi, un tas ir kā mūsu tautas pamatdaļas dzimtenē, tā arī trimdā esošās tautas daļas nākotnes interesēs.

Latvijas īsajā patstāvības laikā neiespējām mūsu politiskajā dzīvē izveidot zināmas tradicijas. Latviešu trimdas saimei liels atvieglojums bija apstāklis, ka tālredzībā valsts prezidenta pilnvaras bija nodotas mūsu sūtnim Londonā, un šis pilnvaras zināmu politisku apsvērumu dēļ vairākas lielvalstis arī atzina. Šo pilnvaru uzdevumā Latvijas valsts legālais pārstāvis varēja izkārtot diplomātisko posteņu personālo pārkārtošanu un aizstāšanu ar jauniem darbiniekiem. Neapšaubāms fakts ir, ka no šīm pilnvaru ieguva visa latviešu trimdas saime, jo mūsu pārstāvju aktīvā darbība pasargāja mūs no dažādiem nepatikamiem pārsteigumiem un pretstatā daudzu citu tautību trimdas grupām deva dažādas priekšrocības. Mūsu diplomātisko pārstāvju aktīvā darbība, par spīti Maskavas ieliktenīem, apslēpta nepalika arī tautiešiem dzimtenē, un viņi vēl šodien tic un cer, ka reiz to aktivitāte un ietekme pavērs dzelzs aizkaru un atbrīvos latviešu tautu no svešā jūga.

Laika ritumā mainījušās daudzu lielvalstu valdības un daudzi kādreizējie politiķi aizgājuši no politiskās skatuves. Diemžēl, šajā laikā jaunāki kļuvuši nav arī mūsu diplomātiskie pārstāvji un pilnvaru nesēji, un tā dažs labs no viņiem sasniedzis vecumu, kad normālos apstākļos varētu saņemt godam nopelnītu pensiju. Šādā situācijā dabīgas ir vidējās un jaunākās paaudzes rūpes par nākotni. Reizē ar to paceļas jautājums, kas notiks brīdī, kad Latvijas valsts pilnvaru nesējs savu vietu vairs nespētu izpildīt tā, kā to prasa diplomātiskais protokols un mūsu tautas atjaunojamās valsts intereses? Vai savlaicīga tālredzība nebūtu labāka par novēlotu tuvredzību un illuzoriskām cerībām? —

Trimdas saimes vidū aktīvi darbojas labs skaits jaunāku gada gājumu piedzīvojušu darbinieku, kuŗu izglītība, pieredze sabiedriskajā darbā, politisko un mūsu trimdas saimes apstākļu pareiza izpratne un lielā vitālitāte garantē, ka viņi savu uzdevumu nākošajā pakāpē veiktu godam. Vai mūsu diplomātisko pilnvaru nesējiem nebūtu laiks šo jautājumu nopietni pārdomāt un pamazām pārjaunot darbinieku kadru?

Šajā sakarībā gribētos izteikt vēl kādu jaunākās paaudzes vēlējumu, kaut arī tikai pagaidu pārdomām:

Mūsu politisko tradiciju sekās (kuŗu mums faktiski nav) mūsu diplomātiskie pārstāvji bieži stāv tālu no visā pasaulē izkaisīto latviešu trimdinieku saimes dzīves un problēmām. Būtībā nereti diplomātiskās pārstāvniecības ieskata sevi par atsevišķu organu, kuŗa galvenais uzdevums ir pagarināt Latvijas ārzemju pases, iekasēt attiecīgās nodevas, reprezentēt iespēju robežās Latvijas vārdu, attiecīgās svētku dienās piesūtīt lielvalstu valdībām memorandus un trimdinieku sarīkojumos teikt runas. Pašreizējā apstākļu attiecībā uz mūsu nākotnes nopietnās intereses mūsu diplomātiskās pārstāvniecības nedrīkstētu sevi izolēt no trimdas saimes, bet gan darbības gaitā ciešāk saista ar demokratiskā ceļā izvēlētām latviešu pārstāvniecībām atsevišķās emigrācijas zemēs un pāri tam — ar Latvijas atbrīvošanas komiteju kā galveno mūsu kopējās cīņas vadītāju. No tā kopējā izkārtojuma un darbu un cīņas uzdevumu mērķtiecīga sadale un pilnīga koordinācija.

Daudzajās mūsu latviešu cīņas organizācijās strādā un savu brīvo laiku ziedo simtiem darbinieku. Ja mūsu diplomātiskie pārstāvji pagaidām ir privileģētā stāvoklī, iespējot no blokēto Latvijas līdzekļu augļiem saņemt atbilstošu eksistences garantiju, tad šis apstāklis uzliek viņiem dubultu pienākumu attiecībā pret kopējai nākotnei. Ne savrupus ,bet kopīgus ceļus, jo pretējā gadījumā Latviešu pārstāvniecības varēs pārstāvēt vairs tikai pašas sevi, un tas būs mūsu cīņas atjaunojamās Latvijas labā beigu sākums.

HAMILTONAS DV PILNSAPULCE

Hamiltonas DV pilnsapulce notika svētdien, 11. janvārī, pl. 2.30, Lauksaimniiecības biroja telpās, 16 Market St. Tajā piedalījās 29 nodaļas biedri. Pilnsapulci vadīja O. Zvirgzdgrauds un protokolēja A. Dubinskis. Par valdes 1958. gada darbību ziņojumu sniedza J. Gailītis. Aprūpes darbam savākti $968,00, bet aprūpei nosūtīts DV KV un tieši uz Vāciju un Latviju kopā $1.150,00. Atbalstītas latviešu jaunatnes un sporta organizācijas. Bijuši 6 sarīkojumi un 3 teātŗa izrādes. Visi sarīkojumi devuši atlikumus, izņemot biedru vakaru un Ziemassvētku eglīti. Ziņojuma noslēgumā J. Gailītis pateicās J. E. Breikšam par pašaizliedzīgo darbu, ko viņš veicis Hamiltonas DV auto pazīšanās zīmju izplatīšanā. Šī akcija devusi nodaļai $200,00 tīra atlikuma. Tāpat J. Gailītis pateicās enerģiskajai sabiedriskai darbiniecei Vanadzei M. Kuncānai, kas arī 1958. gadā savākusi visvairāk ziedojumus palīdzības darbam.

1959. g. 11. janvārī nodaļā ir 143 biedri. Aiztecējušā gadā nodaļā iestājušies 10 jauni biedri, bet 13 svītroti no sarakstiem biedru naudas nemaksāšanas dēļ.

Kasē sapulces dienā $2.657,00: $1.000,00 nama fonda līdzekļi, $1.000,00rezerves fonds un $657,00 rīcības kapitāls.

Nodaļā 46 Vanadzes, kas aktīvi atbalstījušas nodaļas darbu. Patstāvīgs Vanadžu sarīkojums bijis tikai viens — modes skate, kas labi izdevies un guvis sabiedrības atsaucību. Sporta kopas darbības ziņojumu sniedz A. Moruss. Kopa darbojusies ļoti rosīgi un sekmīgi, to vada J. E. Breikšs, kopas kasē uz 1959. g. 1. janvāri $161,00. Drāmatiskās kopas darbs apsīcis jaunu aktieŗu trūkuma dēļ.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedz A. Zibens. Valdes darbā nelikumības un nolaidība nav atrastas. Revīzijas komisija ierosina izteikt pateicību valdei, Vanadžu komitejai, sporta kopas valdei, ziedojumu vācējiem un atsaucīgajiem ziedotājiem, ko arī pilnsapulce vienbalsīgi izdara.

Valdē ievēlēja: E. Krastu, A. Grīnbergu, O. Gēbaueru, J. Dubinski un A. Zibeni. Kandidātos paliek V. Tuklers un V. Skulme.

Revīzijas komisijā: M. Kuncāni, J. Gailīti un P. Pabērzu. Kandidāti: A. Adītājs un P. Zariņš. Par delegātiem uz DV sapulci Toronto ievēlēja O.Zvirgzdgraudu un A. Zibeni. Kandidāti: O. Ieviņš un E. Breikšs.

Dažādos jautājumos pārrunāja, ka Lieldienu ziedojumu vākšanas akcija pārceļama uz 14. jūniju, lai būtu mazliet tālāk no Ziemassvētku akcijas. Bēŗu fondā būtu apdrošināmi tikai nodaļas biedri, bet ne ģimenes locekļi. Ja fonds materiāli stiprs, tad līdzekļu robežās apdrošināmi arī ģimenes locekļi, bet ieteicams katram ģimenes loceklim iestāties par biedru. Nama fonda jautājumā izcēlās karstas debates, bet beidzot palika pie iepriekšējā gada lēmuma.

KULTŪRAS SEMINĀRS AICINA

Interesentiem jāpieteicas līdz 1. februārim

Latviešu jaunatnei vairs nav jāpierāda Kultūras semināra nepieciešamība. Jaunatne pati to izjutusi un atzinusi. To liecina ALJA's aktīvā interese un līdzdalība semināra veidošanā. To liecina pirmie reģistrācijas rezultāti: vēl nepabeigtā reģistrācijas akcijā Kalamazū jau pieteikušies 30 semināra audzēkņi! Vēl vairāk: padzirdējuši par semināra tapšanu, jaunieši paši meklē ar to kontaktu. Tā Mičiganas universitātes studenti Ann Arborā un Kanadas jaunieši nodevuši man interesentu sarakstus. Vēl citi ALJA's priekšsēdim.

Semināra darbu sākšanai nepieciešamie priekšnoteikumi — jauniešu interese un uzticība — jau pastāv. Kavēties nav iemesla! Paralēli paidagoģisko jautājumu skaidrošanai un lekciju vai darba lapu gatavošanai nekavējoties uzsākama audzēkņu vispārēja apzināšana, lai februārī varētu sākties īstais darbs, vismaz dažās nodaļās.

Nodaļas seminārā būs tris: latviešu valodas mācības, latviešu literātūras un Latvijas vēstures.

Vistālāk sagatavošanās paveikta valodas mācības nodaļā, kuŗu vadīs baltologs Jānis Zariņš (Zariņu Jānis). Darbs tanī var sākties.

Kā tas norītēs?

Pirmajā darba lapā, ko esmu jau saņēmis, divi uzdevumi: 1. jāuzraksta informātīvs rakstiņš par sevi, 2. jāapcer latviešu tautas dziesmas „Tek saulīte . . ." angliskais tulkojums. Šīs darba lapas nolūks — skolotāja iepazīšanās ar audzēkņiem. Nākamajā darba lapā būs audzēkņu iesūtīto darbu analize un jauni uzdevumi. Tā praktisku darbu gaitā notiks valodas mācīšanās. Lūdzu, ievērojiet — tie būs praktiski darbi valodas mācībā, ne „sausa" teorija, par kuŗas garlaicīgumu jaunieši dažkārt nopūšas.

Protams, darba gaitā radīsies vajadzība dažu jautājumu arī teorētiski skaidrot. Tam nolūkam ikvienam audzēknim sameklējama V. Bērziņas-Baltiņas Latviešu valodas gramatika, ko šinī nodaļā lietos par rokas grāmatu.

Domāju, ka, darbu šā iekārtojot, arī valodas mācība varēs kļūt īsti dzīva un interesanta.

Šinī rakstā negribu pieminēt, kas tikai iečeru stadijā, tāpēc par literatūras nodaļu maz varu pateikt. No aicinātiem dižiem mācības spēkiem, pozitīvi atbildējis pagaidām viens — literatūrzinātnieks Jānis Bičolis. Tomēr ceru, ka šīs nodaļas organizēšanās janvārī izkārtosies.

Vēstures nodaļas paidagogi — vēsturnieki Tālivaldis Dukāts un Dr. Edgars Andersons — visu kursu iecerējuši lekcijās. Pirmo lekciju varēšu izsūtīt audzēkņiem februāra otrā pusē.

Audzēkņu reģistrācija paveicama līdz 1. februārim. Pieteikumus lūdzu sūtīt man (P. O. Box 44, Kalamazoo, Mich.), minot: 1) vārdu un uzvārdu, 2) dzimšanas datus, 3) adresi, 4) latvisko izglītību (pamatskola, vidussk., sestdienas skola), 5) vispārīgo izglītību, 6) nodaļu, vai nodaļas, kurās vēlas mācīties (valodas mācība, literātūra, vēsture).

ALJA savos pulciņos reģistrāciju izdarīs pati.

Dalības maksa katrā nodaļā divi dolari gadā. Ar to gan, liekas, nevarēs segt visus pasta un materiālu pavairošanas izdevumus, bet ALJA's Kultūras birojs apsolījis palīdzēt.

Jaunieši, nekavējiet pieteikšanos, lai jūs būtu semināra sācēju pulkā februārī!

Arturs Kaugars,
Kultūras semināra vadītājs.

ANDREJA OZOLIŅA KLAVIEŖU FONDAM

noorganizēta pārvalde, kuŗā ieiet komp. T. Ķeniņš, māc. A. Lūsis un DV Toronto nod. pr. P. Ratenieks. Fondam DV Toronto nodaļa Ziemassvētkos iemaksājusi 20.00, O. Krolla kultūras birojs $10,-. Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $200,-. Visiem ziedotājiem sirsnīgs paldies.

26. UN 28. JANVĀRIS

Tuvojas vēsturiski lielās, spožās dienas: 26. janvāris — Latvijas valsts atzīšanas diena un 28. janvāris — Draudzīgais aicinājums. Atcerēsimies un atzīmēsim šos notikumus ne tikai sanāksmēs, presē, uz skatuves, bet arī konkrētā veidā. Dzimtenē šādos gadījumos — atceroties savu pirmo skolu, dāvinājām tai grāmatas, gleznas un citas balvas. Arī tagad darīsim tāpat: atmiņās steigsimies pa seno teku uz vecajām, tik pazīstamajām skolas telpām, bet īstenībā savu Draudzīgā aicinājuma velti nodosim šejienes skolām un LNAK Centr. bibliotēkai Toronto! Tā darīdami, neaizmirsīsim savu dzimteni un reizē arī kopsim mūsu trimdas saimes garīgo līmeni.

Lai ziedoto grāmatu nodošana Centr. bibliotēkai nesagādātu sevišķas rūpes un lieku laika tēriņu, tad — iegādājoties grāmatas 123 Huron ielā, Daugavas Vanagu, 218 Greenwood Ave., V. Ziediņa, 343 Roncesvalles Ave., Little Riga, grāmatnīcās, atzīmējot ziedotāja vārdu grāmatā ,tās var palikt uz vietas, nodošanai pēc piederības. Tāpat grāmatas ar ziedotāja ierakstu var nodot Toronto ev. - lut. latviešu un katoļu mācītājiem, kā baznīcā, tā dzīvoklī. Paredzētā veidā grāmatas var nodot arī „Lotus" puķu veikalā, 802 Bathurst ielā, un „Calla" puķu veikalā, 727 Danforth ielā, bet 24. janvārī Draudzīgā aicinājuma vakara sarīkojumā Sv. Andreja baznīcas telpās.

Pēc 30. janvāra grāmatas tiks savāktas un ziedotājiem presē izteikta pateicība. Visiem grāmatu draugiem un lasītājiem, tāpat LNAK centr, bibl. lasītājiem novēlu veselību un darba prieku.

A. Ezergailis,
LNAK Centr. bibl. pārzinis.

100. LATVIEŠU RAIDĪJUMS NORANDAS RADIOFONĀ

A. Batņa vada latviešu pusstundu Norandā.

Lai pakalpotu latviešiem Norandā un Virdžinijtaunā, Kanadā, tautietis Aleksandrs Batņa 1957. g. 23. februārī Norandas raidītājā sāka 15 min. raidījumus latviešu valodā, sniedzot arī latviešu mūziku skaņu platēs. Sākumā raidījumi bija sestdienās, bet kopš p. g. septembŗa, svētdienās no pl. 7—7,30 v. Noorganizējot šādus raidījumus (pirmais šāds pasākums Kanadā), A. Batņa vadījās ar atziņu, ka raidījumi mātes valodā labi palīdz bērniem saglabāt latvietību. Regulāri dzirdot latviešu valodu un mūsu dziesmas radio raidījumos, bērns gūst pārliecību, ka latviešu valoda ir līdzvērtīga angļu valodai, viņš mācās savu valodu cienīt un nekautrējas to lietot. Un tagad jau mazie un lielie pie šiem raidījumiem tā pieraduši, ka liktos neticami, ja to vairs nebūtu.

A. Batņam, kas pats arī vada raidījumus, bija vajadzīga liela pacietība un uzņēmība tos noorganizējot. Taču palīdzīgi bija atsevišķi tautieši un uzņēmumi, kas deva iespēju pārvarēt arī materiālās grūtības, tā kā izdevumi sedzas. Darbības laikā iegādāts daudz skaņu plašu un veikti citi uzdevumi.

17. janvārī Norandas raidītājā A Batņa vadīs latviešu 100. pusstundu ar attiecīgu uzrunu un latviešu mūziku skaņu platēs.

A. Batņa studējis LU filozofijas - filoloģijas fakultātē; Norandā dzīvo kopš ieceļošanas Kanadā.

Labas sekmes arī turpmāk!

KANADĀ

TORONTO

● Ar 18. janvāri šogad tiks ievadītas gadskārtējās organizāciju pilnsapulces. Kā pirmās šajā datumā savas pilnsapulces nolikušas: DV Toronto nodaļa savā namā, 123 Huron St., plkst. 2,00 dienā. TLB savā namā, 198 Osler St., plkst. 3,00 dienā, un Toronto latviešu jaunatnes pulciņš „Lāpa", 1026 Broadview Ave., pl. 6,00 vakarā.

● LNAK jaunievēlētās padomes pirmā sesija notiks 24. un 25. janvārī Sv. Jāņa un Sv. Andreja baznīcas telpās.

● Baltijas sieviešu padome otrdien, 27. janvārī ,plkst. 8 v. Pilsētas valdes telpās rīko tējas vakaru par godu Kanadas pavalstniecības jaunajiem ieguvējiem ar nelielu programmu, kuŗā piedalīsies aktieris E. Pētersons ar latviešu dzejoļu deklamācijām angļu valodā. Jaunajiem pilsoņiem pasniegs mazu emblēmu — sudraba kļavu lapiņu. Arī tie pilsoņi, kas pavalstniecību ieguvuši vasarā ,kad šādi sarīkojumi nenotiek, laipni lūgti ierasties 27. janvārī min. tējas vakarā. Pēdējiem jāpieteicas pie A. Kopmanes, HO 6-5126 pēc pl. 2 p.p..

● Pirmās ev. - lut. draudzes māc. A. Čops un lauku īpašuma Sidrabenes pārvaldes locekļi ar priekšsēdi P. Plīsi priekšgalā pulcējās ilggadīgā draudzes padomes un Sidrabenes pārvaldes locekļa Jāņa Libera dzīves vietā, lai apsveiktu viņu 50 gadu mūža atceres gadījumā.

● Pēkšņa nāve smadzeņu triekas veidā piemeklējusi bijušo Latvijas pasta departamenta garāžas pārzini Frici Kuplo. Nelaiķis mira 68 gadu vecumā un atstāj dzīvesbiedri, meitu, znotu un mazdēlu. Viņu uz pēdējo dusu Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumā izvadīja māc. A. Lūsis, piedaloties kuplam piederīgo un paziņu pulciņam.

● Sv. Jāņa draudzē iesvētes mācības jau uzsāktas un tajās pieteikti 22 iesvētamie jaunieši. Iesvētes mācības saskaņotas ar draudzes dievkalpojumiem.

● Sv. Jāņa draudzes mācītājs A. Lūsis sakarā ar savu 50 gadu jubileju saņēmis ļoti daudzus gan personīgus ,gan rakstveida, gan arī organizāciju apsveikumus. Starp pēdējiem apsveicējiem bija arī draudzes bēŗu fonda valde ar priekšsēdi J. Rolavu, kas savam iecienītam mācītājam pasniedza daiļamatnieka A. Gugāna darināto Nameja gredzenu.

● Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumā māc. A. Briedis uz pēdējo dusu izvadījā Lūciju Ģedertu, kas mirusi 79 gadu vecumā. Bez piederīgiem un paziņām no nelaiķes atvadījās arī Austrumu ev. - lut. draudzes dāmu komiteja, kuŗas vārdā M. Riekstiņa nolika vainagu, bet draudzes padomes priekšsēdis O. Dzērvītis ziedus. L. Ģederta par spīti ievērojamam vecumam, bijusi rosīga sabiedriskā darbā, aktīvi piedaloties draudzes dāmu komitejā un savā laikā arī mūsu laikraksta ekspedīcijas darbā.

● Pirmās ev. - lut. draudzes locekļu gadskārtējā pilnsapulce notiks 1. februārī, pl. 4,00 p. p. Sv. Andreja baznīcas telpās. 22. februārī draudzes dāmu komiteja rīko savu kārtējo bazāru — mantu loteriju, bet 11. aprīlī paredzēts draudzes koŗa gadskārtējais koncerts. Tuvākais draudzes sarīkojums notiks svētdien, 18. janvārī Sv. Andreja baznīcas telpās pl. 5,00 p. p., uzvedot K. Skalbes drāmatizēto pasaku „Kaķīša dzirnavas". Kā lielie, tā mazie skatītāji aicināti apmeklēt šo interesanto uzvedumu.

HAMILTONĀ

● Svētdien, 4. janvārī, Hamiltonas gaidas un skauti bija rīkojuši Latviešu strēlnieku piemiņas eglīti. Sarīkojums notika Hamiltonas skautu mītnē. Katrs akta dalībnieks aizdedzināja vienu svecīti un no tām izveidoja latviešu kaŗavīra saulītes siluetu. Par strēlniekiem un latviešu kaŗavīriem runāja vad. E. Dāvidsons un Jēkabsons. Bija deklamācijas un dziesmas. Piemiņas aktā piedalījās Hamiltonas gaidas, skauti, roveŗi un lielgaidas, kā arī lielāks skaits skautu un gaidu no Niagaras vadītāja Jēkabsona vadībā.

MONTREĀLĀ

● YMCA's telpās, 5550 Parka Ave., 10. janvārī notika DV Montreālas nodaļas pilnsapulce. Tajā bija ieradušies 23 biedri. Par sapulces vadītāju ievēlēja K. Deksni. Valdes ziņojumu sniedza nodaļas pr-ks J.Gributs, norādot, ka regulārām aprūpēm Vācijā 4 personām nosūtīti $260,-, bet vienreizējs pabalsts Augustdorfas ģimnāzijai $58,50. Ziemassvētku ziedojumu akcija tuvojas noslēgumam, bet tās rezultāti ir vājāki kā pagājušajā gadā. Līdz šim savākti $385,80. Bēŗu fonda jautājumā visiem biedriem izsūtītas aptaujas lapas par diviem jautājumiem: 1) Vai Bēŗu fonds vajadzīgs un 2) vai piekrīt, ka nodaļai būtu jāiestājas B.F., spēkā esot pašreizējiem statūtiem. Uz pirmo jautājumu saņemtā atbilde ir pozitiva un otro — negatīva, resp. noraidoša. No visiem nodaļas biedriem 16 izteikuši vēlēšanos iestāties B.F. pie pašreizējiem statūtiem. Nodaļā skaitās 130 biedru. Biedru skaits pēdējā laikā jūtami samazinājies, jo daudzi pārcēlušies uz citām pilsētām un ap 10 nodaļas valde izslēgusi sakarā ar biedru naudas nekārtošanu. Biedru naudu nokārtojusi 1/3 biedru, vai naudā no paredzētās summas $540,- ieņemts tikai $173,20. Kasieris A. Skujiņš ziņoja, ka Rīcības fondā ir $217,91, bet aprūpes fondā $386,73. No sarīkojumiem ieņemts $190,29,bet par tiem piemaksāts $126,89. Sarīkojumu daļas vadītājs J. Grunde ziņoja, ka aizvadītajā gadā notikuši 6 sarīkojumi, no tiem 2 kopā ar Montreālas latviešu biedrību.

Sakarā ar DV KV Bēŗu fonda lietā paredzamo statūtu grozīšanu, arī šajā pilnsapulcē noteiktu lēmumu nepieņēma, bet ieteica nogaidīt jaunos statūtus.

Par nodaļas pr-ku ievēlēja līdzšinējo J. Gributu, bet valdē: Viju Vecziedinu, J. Grundi, J. Belinski un A. Zariņu. Revīzijas kom.: O. Zeltiņu, K. Deksni un J. Ļavu. Par delegātu — K. Deksni.

Trimdinieki protestē pret Latgales kultūras iznīcināšanu

Laikā no 7.—13. decembrim okupētajā Latvijā tika rīkota plaša akcija pret Latgali un tās kultūru. Lai gan tā saucās „Latgales kultūras nedēļa", praksē tā izrādījās par Latgales kultūras graušanas nedēļu, jo pats LSR kultūras ministrs V. Kalpiņš deklarēja, ka ar Latgales kultūras nedēļas sarīkošanu turpinās Latgales pagātnes mantojuma un katolicisma kustības likvidēšana.

Lai protestētu pret šo akciju, trimdā esošie latgaļu sabiedriskie darbinieki caur Madridi noraidīja 4 radio raidījumus. Šais raidījumos atgādināja Latgales kultūras darbinieku deportācijas, krievu ieplūdināšanu Latgalē, it sevišķi vadošajos posteņos, par krievu skolu skaita pavairošanu Latgalē un par latgaliešu rakstu un valodas iznīcināšanu.

SESTDIEN, 7. FEBRUĀRĪ

PALACE PIER
SĀKUMS PL. 8 V.
Tradicionālais
KARNEVĀLS
TORONTO
GATAVOJIETIES

Mūsu laikraksta pārstāvis
ANGLIJĀ
G. ZARIŅŠ,
11 Alexandra Gdns,
London, N. 10. Tel. TUD 0871,
pieņem jaunus abonentus, kā pieņem un sniedz informāciju, arī abonementu pagarinājumus.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

V. BEBRIS
APDROSINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

LASĪTĀJU VĒSTULES

NOSTĀSIMIES AR KĀJĀM UZ ZEMES

Latvijas Amerikā redakcijai:

Ar interesi lasīju A. Salas rakstu par kapitālismu, sociālismu un komūnismu ,kas iespiests L.A. 3. janvāŗa n-rā. A. Sala pateicis tik daudz konvencionālas patiesības, ka, liekas, daudzu lasītāju pašu ego būs apmierināts uz ilgāku laiku.

Patiešām grūti kaut ko iebilst pret izteikto pamatdomu un daudzajām variācijām par to, bet tā tas parasti notiek ar konvencionālu gudrību saskaŗoties, — nekādi argumenti nelīdz. Vienīgais izņēmums ir fakti un notikumi ap mums. Ja tos neredzam vai negribam redzēt, tad konvencionālā gudrība trimdiniekiem vēl labu laiku atļauj dzīvot illūzijās. Kādi tad ir fakti un notikumi ap mums?

Kapitālistiskā valsts iekārta un baznīca bija divi iestādījumi, kuŗus vēl pirms dažiem gadiem ieskatījām par mūsu vislabāko sabiedroto, bet šodien saņemam sitienu pēc sitiena, kas nāk no šīm vietām — vietām, kuŗas domājāmies par visdrošākām.

Vispirms jau lielkapitālisti: S. Itons (Eaton), Džems Mjūrs (Muir) un viņu laikrakstu izdevēji, piem., Globe and Mail, Oklijs Dalglišs (Dalgleish) ievadīja koeksistenci. Pārējie tirgoņi sekoja, jo komūnistiskās zemes grib pirkt, kamēr ASV un Kanadā reklāma maksā gandrīz tikpat daudz kā pati preču ražošana.

Baznīca arī nelika uz sevi gaidīt: koeksistence un sarkanās Ķīnas atzīšanas ierosinājums nenāca no sociālistu avīzēm, bet no kancelēm un baznīcas izdevumiem. Atcerēsimies United Church of Canada padomes lēmumu un Nacionālās baznīcu padomes lēmumu Klīvlendā. Palika viens cietoksnis — katoļu baznīca, bet ko lasām 7. janvāŗa Latvijā Amerikā? — Vatikāns svītro Polijas un Lietuvas antikomūnistiskos sūtņus no diplomātiskā saraksta! Katram skaidrs, cik tālu ejošas sekas šim solim būs Dienvidamerikā un citās katoļu zemēs.

Vatikāna lēmumu plaši iztirzā italiešu prese.

Liekas, ka pienācis laiks, kad konvencionālā gudrība vairs neder. Labi, ka mums šodien vēl ir tādi cilvēki kā T. Austrumnieks, O. Gobiņš un citi, kas meklē jaunus ceļus un kuŗus, kā Sala saka, „ideālisms rauj vai stāvus gaisā".

Bilance ir diezgan bēdīga. Kapitalisms grib tirgoties un baznīca sadzīvot. Viņu intereses nav mūsējās. Bet vieni nedrīkstam palikt. Ja notikumi turpināsies kā līdz šim, tad var gadīties, ka nākotnē mūsu stiprākais sabiedrotais izrādīsies arodbiedrības, liberāļi un — Salas tik ļoti ienīstie sociālisti un sociālisms

Laiks un notikumi apgāž konvencionālo gudrību. 5. janvārī latviešu diplomāts raksta jaunatnes vadītājiem:

„Šis nu ir pirmais cirtiens mums (Vatikāna rīcība. — L. Z.). Nāk no tādas vietas, kuŗu ieskatījām par visdrošāko. Tā iet kādreiz. Šis sitiens domāts mūsu paaudzei, bet ķeŗ viņš arī jūsējo, un ķers it sevišķi asi jūs rīt un parīt."

L. Zandbergs, Hamiltonā.

NEPIETIEKAMA INTELLIĢENCE

Latvijas Amerikā redakcijai:

L.A. 7. janvāŗa n-rā K. Kampe rakstā „Jaunajā gadā ieejot" vispusīgi apgaismo pašreizējo pasaules politisko stāvokli, atzīstot, ka tie, kas komūnismam pretojas, savos aprēķinos pielaiž pārāk daudz kļūdu. Autors pareizi pasvītro, ka kļūdīšanās nav liktenis, bet gan nepietiekama intelliģence. Vienā otrā gadījumā šis apzīmējums būs vēl par maigu — varam droši teikt — arī stulbums. K. Kampe pamatoti arī aizrāda, ka Otrā pasaules kaŗa rezultātā vēl varēja A. Hitlera kļūdu izlabot un Austrumeiropas valstu neatkarību atjaunot, bet tas netika darīts. Liekas, puslīdz droši varētu apgalvot, ja Otram pasaules kaŗam beidzoties Staļins būtu „aiz pārskatīšanās" iemaršējis arī Vācijas pārējās okupācijas joslās, sabiedrotie tādēļ Trešo pasaules kaŗu neuzsāktu.

Šī politika tagad gan nedaudz mainījusies, tomēr galvenokārt vārdos, ne darbos,kā jau ungāru revolūcijas laikā redzējām: neviens nepalīdzēja izlabot kļūdu — atjaunot neatkarību, ko Ungārija pazaudēja Otrā pasaules kaŗa rezultātā. Vēl tagad pat pāvests taisa „kombinācijas" ar sarkanās Polijas Višinski — nacionālās Polijas vēstnieku, tāpat neatkarīgās Lietuvas sūtni negrib atzīt. Tā nav Augstākās Varas griba, bet politikas noteicēju zemā intelliģence.

Mag. iur. E. Lapiņš.

V. BEBRIS
APDROSINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

LASĪTĀJU vēstules

NOSTĀSIMIES AR KĀJĀM UZ ZEMES

tvijas Amerikā redakcijai:
Ar interesi lasīju A. Salas kstu par kapitālismu, sociālisu un komūnismu ,kas iespiests A. 3. janvāra n-rā. A. Sala teicis tik daudz konvencionās patiesības, ka, liekas, dauu lasītāju pašu ego būs apierināts uz ilgāku laiku.
Patiešām grūti kaut ko iebilst et izteikto pamatdomu un audzajām variācijām par to, et tā tas parasti notiek ar konencionālu gudrību saskaroties, - nekādi argumenti nelīdz. ienīgais izņēmums ir fakti un otikumi ap mums. Ja tos needzam vai negribam redzēt, tad onvencionālā gudrība trimdiiekiem vēl labu laiku atļauj zīvot illūzijās. Kādi tad ir fakun notikumi ap mums?
Kapitālistiskā valsts iekārta n baznīca bija divi iestādījuni, kuŗus vēl pirms dažiem gaiem ieskatījām par mūsu visabāko sabiedroto, bet šodien saņemam sitienu pēc sitiena, kas nāk no šīm vietām — vietām, kuŗas domājāmies par visdrošākām.
Vispirms jau lielkapitālisti: S. tons (Eaton), Džēms Mjūrs (Muir) un viņu laikrakstu izdeēji, piem., Globe and Mail, Oklijs Dalglišs (Dalgleish) ievadīja koeksistenci. Pārējie tirgoņi sekoja, jo komūnistiskās zemes grib pirkt, kamēr ASV un Kanadā reklāma maksā gandrīz tikpat daudz kā pati preču ražošana.
Baznīca arī nelika uz sevi gaidīt: koeksistence un sarkanās Ķīnas atzīšanas ierosinājums nenāca no sociālistu avīzēm, bet no kancelēm un baznīcas izdevumiem. Atcerēsimies United Church of Canada padomes lēmumu un Nacionālās baznīcu padomes lēmumu Klīvlendā. Palika viens cietoksnis — katoļu baznīca, bet ko lasām 7. janvāra Latvijā Amerikā? — Vatikāns svītro Polijas un Lietuvas antikomūnistiskos sūtņus no diplomātiskā saraksta! Katram skaidrs, cik tālu ejošas sekas šim solim būs Dienvidamerikā un citās katoļu zemēs.
Vatikāna lēmumu plaši iztirzā italiešu prese.
Liekas, ka pienācis laiks, kad konvencionālā gudrība vairs neder. Labi, ka mums šodien vēl ir tādi cilvēki kā T. Austrumnieks, O. Gobiņš un citi, kas meklē jaunus ceļus un kuŗus, kā Sala saka, „ideālisms rauj vai stāvus gaisā".
Bilance ir diezgan bēdīga. Kapitalisms grib tirgoties un baznīca sadzīvot. Viņu intereses nav mūsējās. Bet vieni nedrīkstam palikt. Ja notikumi turpināsies kā līdz šim, tad var gadīties, ka nākotnē mūsu stiprākais sabiedrotais izrādīsies arodbiedrības, liberāļi un — Salas tik ļoti ienīstie sociālisti un sociālisms
Laiks un notikumi apgāž konvencionālo gudrību. 5. janvārī latviešu diplomāts raksta jaunatnes vadītājiem:
„Šis nu ir pirmais cirtiens mums (Vatikāna rīcība. — L. Z.). Nāk no tādas vietas, kuŗu ieskatījām par visdrošāko. Tā iet kādreiz. Šis sitiens domāts mūsu paaudzei, bet ķeŗ viņš arī jūsējo, un ķers it sevišķi asi jūs rīt un parīt."
L. Zandbergs, Hamiltonā.

NEPIETIEKAMA INTELLIĢENCE

Latvijas Amerikā redakcijai:
L.A. 7. janvāra n-rā K. Kampe rakstā „Jaunajā gadā ieejot" vispusīgi apgaismo pašreizējo pasaules politisko stāvokli, atzīstot, ka tie, kas komūnismam pretojas, savos aprēķinos pielaiž pārāk daudz kļūdu. Autors pareizi pasvītro, ka kļūdīšanās nav liktenis, bet gan nepietiekama intelliģence. Vienā otrā gadījumā šis apzīmējums būs vēl par maigu — varam droši teikt — arī stulbums. K. Kampe pamatoti arī aizrāda, ka Otrā pasaules kaŗa rezultātā vēl varēja A. Hitlera kļūdu izlabot un Austrumeiropas valstu neatkarību atjaunot, bet tas netika darīts. Liekas, puslīdz droši varētu apgalvot, ja Otram pasaules kaŗam beidzoties Staļins būtu „aiz pārskatīšanās" iemaršējis arī Vācijas pārējās okupācijas joslās, sabiedrotie tādēļ Trešo pasaules kaŗu neuzsāktu.
Šī politika tagad gan nedaudz mainījusies, tomēr galvenokārt vārdos, ne darbos,kā jau ungāru revolūcijas laikā redzējām: neviens nepalīdzēja izlabot kļūdu — atjaunot neatkarību, ko Ungārija pazaudēja Otrā pasaules kaŗa rezultātā. Vēl tagad pat pāvests taisa „kombinācijas" ar sarkanās Polijas Višinski — nacionālās Polijas vēstnieku, tāpat neatkarīgās Lietuvas sūtni negrib atzīt. Tā nav Augstākās Varas griba, bet politikas noteicēju zemā intelliģence.
Mag. iur. E. Lapiņš.

PA PAGĀTNES TEKĀM

Polemiku izraisītas pārdomas

Pārdomājot dažu autoru Latvijas Amerikā slejās izteiktās domas, gribu īsumā pakavēties pie dažiem notikumiem un parādībām brīvajā Latvijā un tās saulrietā. Laikraksta 7. janvāra numurā S. V. sava raksta noslēgumā saka, ka mēs gan zinājām par komūnistiem, bet nekā nedarījām tādēļ, ka mums trūka ticības Dievam un uzticības otram cilvēkam.

Tiesa, ka, aizmirsuši pagātnes grūtības un sasnieguši labu pārticību, bijām arī aizmirsuši Dievu. Mēs sākām kalpot elkiem un sekot viņu mācībām. Bet — tā tas nebija pie mums vien. Tas pats notika gandrīz visās Eiropas zemēs. Eiropas tautām vairs nebija ne kopīga Dieva, ne kopīgas augstākas mācības, ne arī kopīgu ideālu. Ar to bija sagatavots ceļš komūnisma ekspansijai. Nav mūsu vaina vien, ka zaudējām savu brīvību un neatkarību, tāpat kā daudz citas Eiropas tautas, kuŗas 2. pasaules kaŗa noslēgumā nonāca komūnistu verdzībā.

2. pasaules kaŗš nesākās un nenāca nejauši. Cēloņi tam tika radīti jau Versaļas miera konferencē, kur 1. pasaules kaŗa uzvarētāji, Rietumu sabiedroto valstsvīri, diktēja miera noteikumus uzvarētām Eiropas centrālvalstīm. Miera līguma autori bija aizmirsuši Kristus mācību; viņu lēmumos atspoguļojās kāda cita reliģija. Atriebības naida afektā ar Versaļas miera līgumu Vācija bija tā izgraizīta un apgraizīta, ka vācu tautas vitālās intereses prasījās pēc revanškaŗa vai līguma revīzijas.

Kaŗa beigās Vācijā izcēlās revolūcija. Kritušās ķeizara varas vietā stājās demokratija, bet vecās Rietumu demokratijas nekā nedarīja, lai palīdzētu nostiprināties jaunai, vēl nevarīgai Vācijas demokratijai. No notikumiem Krievijā, kur komūnistu diktātūra padzina arī vēl jauno un nevarīgo demokratiju, rietumnieki nekā nebija mācījušies, bet mierīgi noskatījās, ka tas pats sākās arī Vācijā. Komūnistiem pilnīgi pārņemt varu un nostiprināties Vācijā neizdevās, bet tur radās cita kustība — nacionālsociālisms. Demokratijas nav agresīvas, ko arī zināja liela daļa vācu tautas, kādēļ Hitlera nacionālsociālistu kustībai drīz vien radās daudz piekritēju. Vācija jau kopš vairākiem gadiem smagi saimnieciskie apstākļi, Veimāras republikai, bez palīdzības no ārienes, nebija pa spēkam ar šīm grūtībām tikt galā. Daudzus noslieties Hitlera pusē arī mudināja viņa domu biedra Musolini panākumi Itālijā. Šovinisms, naids, atriebība un „nacionālās" diktātūras slavinājumi pārņēma Eiropas zemes.

Hitlers 1933. gadā nācis pie varas, nekavējoties arī stājās pie savas mācības iedzīvināšanas. Tajā laikā ikvienam, kas sekoja notikumiem, bija arī skaidrs, ka ātrāk vai vēlāk kaut kam ir jānotiek. Uz to ilgi nebija jāgaida. Vācu kaŗaspēks iemaršēja ar Versaļas miera līgumu demilitārizētā Reinzemē. Nekādas reakcijas no rietumniekiem. Tad Austrijas „Anschluss", un neilgi vēlāk Sudetijas atņemšana Čechoslovakijai. Neapšaubāmi ātrāk vai vēlāk darba kārtībā bija jānāk Dancigai un poļu koridoram. Tikai retais ticēja Hitlera dotajiem solījumiem Minchenē.

Liekās gan, ka visu to un 2. pasaules kaŗu varēja novērst, ja pirms Hitlera nākšanas pie varas, veselā saprāta, politiskās tālredzības un Kristus mācības vadīti, Rietumu sabiedrotie un Vācijas kaimiņi, kas Versaļā bija dabūjuši vācu zemes piegriezumus, aicinātu Vāciju pie kopīga galda, lai vienotos un beidzot atdotu vāciešu apdzīvotās zemes un piedāvātu savu „Maršala" plānu. Ja tas tā būtu noticis, pasaule šodien izskatītos daudz daudz citādāka. Nav pareizi par visu notikušo vainu uzvelt tikai Hitleram un vēl mazāk vācu tautai.

Mūsu aizsardzības jautājums, saasinoties Ass valstu un Rietumu sabiedroto attieksmēm, kļuva pavisam problēmatisks. Ja arī Hitlers negribētu vācu tautai apsolīto „dzīves telpu" paplašināt uz Latvijas rēķina, tad nebija šaubu, ka pēc mums karsti tīko Padomju Savienība. Savu bruņošanos un zemes aizsardzību bijām saistījuši ar Angliju. Mēs rēķinājāmies, ka kaŗa gadījumā municiju, rezerves daļas un citus kaŗa materiālus saņemsim no Anglijas. Ja sāktos bruņotais konflikts rietumos, pievedceļi tiktu bloķēti un mēs nekādus kaŗa materiālus nevarētu saņemt. Šo stāvokli labi varēja izmantot krievi ,kā tas arī vēlāk notika. No šīs situācijas toreiz bija divas izejas — mainīt sabiedrotos un pārorientēties uz Vāciju, vai arī uzkrāt lielākas kaŗa materiālu rezerves savā zemē, pirms bruņotā konflikta sākuma.

Pārorientēšanos uz Vāciju, kas no stratēģiskā viedokļa būtu pareizākais atrisinājums, kavēja divi ļoti svarīgi faktori: pārmērīgais, nacionālsociālistu izraisītais vācu šovinisms un Hitlera agresīvie nolūki no vienas puses un mūsu tautā vēl kvēlojošais, gadusimteņos krātais naids pret vāciešiem no otras puses.

Laikam gan nebija pareizi, ka pēc atbrīvošanas kaŗa un noslēgtās agrārreformas mēs centāmies uzturēt vēl dzīvu naidu pret Baltijas vāciešiem un pavisam jau nu nepamatoti — pret vācu tautu. Sava vaina par to krīt arī uz Baltijas vāciešiem. Laikam nebija pareizi, ka runās, svinīgos aktos un rakstos presē, neaizmirsām pieminēt savu „vēsturisko ienaidnieku". Nevietā un lieki bija bravūrīgie saucieni: „Lai ņem atpakaļ savu (vācu) kultūru", „Lai brauc!" . . . u. c. Tāpat nevietā bija Baltijas vāciešu izaicinošā izturēšanās Hitlera varas laikos.

Kļūdīties ir cilvēcīgi, un no kļūdām var daudz mācīties, bet — vai to neaizmirstam tad, kad visvairāk tas jāatceras? Vēl tagad mūsu vidū ir cilvēki, kas naidīgi noskaņoti pret vācu tautu, kaut mūsu tautas nākamie likteņi tik cieši saistīti ar vācu tautas likteņiem, jo, iekāms nebūs brīva un apvienota Vācija, nebūs arī brīvas Latvijas. Vācija ir spēks, kas nepieciešams Eiropas stabilitātei. Pagājušā gadā lielākais pretkomūnistiskās frontes ieguvums ir Vācijas un Francijas saprašanās, par ko visvairāk pateicības pienākas Ādenaueram un de Gollam.

Kaŗa materiālu uzkrāšana savā zemē bija otrs veids, kā nodrošināties event. kaŗa gadījumā, bet tas prasīja ļoti lielu līdzekļu ieguldījumu, ko nevarēja panākt ar kārtējiem gada budžetiem, lai kā svītrotu civīlresoru izdevumus. Lai rastu līdzekļus, mūsu tautai tad vajadzēja uz dažiem gadiem krietni savilkt jostas un no daudz kā atteikties, bet arī tad vēl jautājums nebūtu pilnīgi atrisināms, jo mums nebija pietiekami angļu mārciņu. Tajā pašā laikā mūsu valdība centās rādīt jo lielus sasniegumus saimnieciskā un kultūrālā laukā, kas, protams, arī prasīja lielus līdzekļus. Toreizējais stāvoklis mūsu kaŗavīru vidū ne reti izraisīja pārdomas un jautājumus — kas ir pareizāk — **celt lepnas celtnes**, vai kalt ieročus? Vieni teica „Lai ceļ pilis un rada tautai labus dzīves apstākļus, jo mēs ar savu mazo armiju tā kā tā kaŗa notikumus nepagriezīsim citā virzienā, bet ja mēs zaudētu brīvību un tauta nonāktu svešā varā, brīvās Latvijas gadi tai paliktu atmiņā un tā censtos brīvību atkal atgūt . . ." —

Citi aizstāvēja pretējo viedokli, atceroties sakāmvārdu „mazs cinītis gāž lielu vezumu". — „Mums jācīnās ,kamēr vēl esam brīvi, un sava brīvība jāaizstāv visiem līdzekļiem. Tos, kas negrib cīnīties un sevi aizstāvēt, viegli pievāc citi."

Kuŗiem taisnība — vēl šodien grūti pateikt, bet atbilde jautājumam ,vai varējām kaŗot 1939. gada oktobrī vai 1940. gada jūnijā, — gan ir diezgan skaidra. — Mēs nevarējām, jo nebijām savlaicīgi rūpējušies par nepieciešamo kaŗa materiālu sagādi. Mēs varējām vienīgi simboliski pretoties iebrucējam,noliekot uz galvenajiem ceļiem gar austrumu robežu nelielas kaujas vienības. Domāju, ka to vajadzēja darīt 1940. gada jūnijā

P. G.

TRIMDAS LIELĀ DARBA DARĪTĀJS

Prof. Pēteris Lejiņš pus mūžnieks

Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes priekšsēdis un Amerikas latviešu apvienības centrālās valdes priekšsēdis prof. Pēteris Lejiņš 20. janvārī atskatās uz 50 mūža gadiem. Viņš ir bijis nepārtraukti ALA's valdes priekšsēdis kopš tās dibināšanas 1951. g. Viņa personā latviešu trimdas saime ir ieguvusi izcilu darbinieku, kas visus šos gadus upurējis latviešu lietai ļoti daudz no sava laika un, nepiemirsīsim, arī līdzekļus, ko prasa izdevumi, kas saistās ar braucieniem uz ALA's valdes sēdēm, kongresiem un citām sanāksmēm. Prof. P. Lejiņa vārds ir pazīstams amerikāņu zinātnieku un Vašingtonas oficiālajās aprindās un tāpēc latviešu iesniegumiem ar P. Lejiņa parakstu ir pavisam cita nozīme. Bet ne tikai šī paraksta dēļ, arī satura ziņā šie iesniegumi ir tādi, ko nevar nolikt pie malas,rūpīgi neizstudētus.

Prof. P. Lejiņa personībai ir sava izlīdzinātāja ietekme arī latviešu iekšējā dzīvē emigrācijā. Viņš ar savu autoritāti stāv pāri sīkajām nesaskaņām un neļauj latviešu trimdas dzīvei ieslīdēt savstarpējās apkarošanās gultnē (kā tas bieži notiek emigrācijā), bet vada to mērķtiecīgi cīņā par latviešu tautas atbrīvošanu. Jāvēlas, lai profesors nepagurtu šajā cīņā un vēl ilgi varētu veltīt savus spēkus un zināšanas šim darbam. Latviešu tauta viņu godam pieminēs.

Prof. P. Lejiņš dzimis Maskavā, beidzis ģimnaziju Rīgā 1926. g., pēc kam iestājies L. U. filoloģijas fakultātē, ko beidza 1930. g., bet 1933. g. beidzis arī juridisko fakultāti. Pēc tam papildnājies Parīzē. No 1934. — 36. g ar Rokfellera stipendiju studējis ASV, kur 1937. g. ieguva Čikāgas universitātē Dr. phil. gradu. Laikā no 1938. — 40. g. viņš bija docents pie krimināltiesību katedras Latvijas universitātē. Kopš 1944. g. viņš ir mācības spēks Merilendas universitātē, pie Vašingtonas, D. C., kur vēlāk kļūst socioloģijas fakultātes dekāns. Viņš ir vairāku zinātnisku biedrību biedrs un izdevumu līdzstrādnieks. Publicējis vairākus zinātniskus darbus.

KREMĻA KALPS SAVIEM MELIEM MEKLĒ DZIRDĪGAS AUSIS

Mākslinieka Juŗa Soikana atbilde LPSR kultūras „ministram" Kalpiņam

„Rīgā iznākošā nedēļas laikraksta „Literātūra un māksla" 13. dec. numurā pašreizējais Latvijas Padomju valdības kultūras ministrs V. Kalpiņš juties aicināts izteikties par manu gleznu reprodukciju „Zem svešas debess", kā arī pieskarties manai personai tieši. Sakarā ar to viņam varu atbildēt sekojošo:

„Kultūras „ministra" kungs, no Jūsu raksta „Literātūra un māksla" 50/725. n-rā izriet nepārprotama nepatika par manas gleznu reprodukciju mapes „Zem svešas debess" izplatīšanu Rietumu politiķu un citu redzamu un iespaidīgu personu starpā. Dabiski, kā izdevumā sakopoto darbu, tā arī ievērojamā angļu mākslas vēsturnieka Džona Brofija (John Brophy) ievads runā jums nepatīkamu patiesību par Baltijas valstu inkorporāciju un vardarbību, ar kādu Padomju Savienība paklāva verdzībā veselu rindu brīvu Eiropas tautu.

Jūs rakstāt: „Savu gleznu reprodukciju mapi ZEM SVEŠAS DEBESS viņš (domāts J. Soikans) piesūtījis „daudzām nozīmīgām personām", tai skaitā arī pašam bundeskancleram Ādenaueram. Bet gaidītā zelta lietus vietā kanclers aprobežojies tikai ar atbildes vēstuli", un tālāk: „viņš jau par velti izdalījis mapes 2500 DM vērtībā. Bet velti!"

Uz to jums varu atbildēt, ka šīs ziņas ir jau novecojušās, un šobrīd no pirmā izdevuma ir palicis vairs tikai ap 200 eksemplāru, tā tiek izplatīta, un tās izplatīšanā piedalās visa latviešu trimdas sabiedrība visos kontinentos! Un kas attiecas uz „zelta lietu", tad to laikam gan nekur tā negaida kā rietumos tik bēdīgi populārajā padomju iestādījumā Berlīnē „Komitejā par atgriešanos dzimtenē" — jo kāpēc gan tad šī nemitīgā dažādu lapeļu piesūtīšana trimdiniekiem?! Vai tā nav veltīga gaidīšana uz zelta lietu? Ierīkojiet komitejas par atgriešanos dzimtenē Karagandā, Kolimā, Irkutskā, Nuriļskā, Sachalinā un citās vietās Sibirijā, bet negaidiet „zelta lietu" no tiem, kas paši esam to vēsturisko notikumu liecinieki, ko pastrādāja Padomju Savienība ar savu „mieru mīlošo" sarkanarmiju, ar varu, viltu un terroru padzenot latviešu un daudzas citas tautas zem viņām būtiski svešas debess — sarkanā moku un nebrīvības karoga debess. Tāpēc man ir saprotama Jūsu nostāja pret manu darbu ZEM SVEŠAS DEBESS un tā izplatīšanu brīvo nāciju pārstāvju starpā. Taču nedomājiet, ka šinī pusē jūs atradīsit dzirdīgas ausis — pēc jūsu izteikumiem par šo izdevumu LITERĀTŪRĀ UN MĀKSLĀ; šis padomju patiesās sejas atklājošais cikls ar attiecīgām pavadvēstulēm tiks piesūtīts Rietumu pasaules personībām un bibliotēkām arī uzpriekšu, un pie tam vēl lielākā skaitā.

Juris Soikans."

Redakcijas piezīme: Pirmā izdevuma vēl atlikušās mapes interesenti var pasūtināt mūsu avīzes apgādā.

LATVIEŠI IGNORĒ OKUPANTUS

Pretstati starp Latviju un Krievzemi

Lielais Šveices dienas laikraksts franču valodā **La Tribune de Genève** publicē rakstu seriju par Padomiju. To autors Polijā dzimušais žīdu žurnālists, Izraēlas pilsonis Filips Bens š. g. 6. janvāra n-rā raksta garāku apcerējumu par Latviju, ko boļševiku okupācijas laikā personīgi apceļojis.

F. Bena raksts minētā laikraksta pirmajā lappusē ievietots ar virsrakstu: **„Rīgā krievi un latvieši dzīvo skaidri nošķirti viens no otra."**

„Rīga, kas bija neatkarīgās Latvijas galvaspilsēta, bez šaubām, ir vismazāk krieviskā pilsēta Pad. Sav-bā," saka Bens.

Rīgā esot ļoti skaidri jūtama latviešu nošķirošanās no krieviem, kas, kā okupanti un administrātori, dzīvojot vairāk vecpilsētā, bet citur esot ļoti grūti dabūt atbildi krievu valodā, kuŗu iedzīvotāji vai nu nesaprotot vai negribot saprast. Viņi neatbildot arī vāciski, bet savādā kārtā iebraucējam vairāk noderot angļu valoda. — Militāristi Rīgā redzami vairāk kā jebkur citur Padomijā, un tie visi esot nelatvieši.

Vislielākais kontrasts starp Latviju un Krievzemi vērojams tirgus hallēs, kādu neesot nekur visā Krievijā. Produkti atšķiroties ne vien ar kvantitāti un dažādumu, bet arī ar kvalitāti, piem., augļi, saknes, labs sviests, siers u. c. Šim žurnālistami stāstīts, ka, par spīti kollektīvizācijai, kolchozi esot it kā labi attīstīti kooperātīvi. Ne velti „Latvija pirms komūnistu režīma bija klasiska kooperātīvu zeme ar ļoti attīstītu lauksaimniecību un zemnieku labklājību. Latviešu pretestība kollektīvizācijai bija ārkārtīgi stipra, un latviešu tauta par to samaksāja ar desmitiem tūkstošu deportēto."

Tālāk F. Bens uzsveŗ, ka latviešu zemnieku apģērbs stipri atšķiroties no redzētā Krievijā, tas esot solids un tīrs. Arī Rīgā starpība starp latviešiem un krieviem esot ievērojama: latvieši saglabājuši apģērbā rietumniecisko izskatu un daudz rūpīgāk tērpušies.

Neesot viegli ievadīt sarunu ar latviešiem, viņi izvairoties izteikties par vispārējiem tematiem.

Slavenās kūrvietas Ķemeres, Majori u. c. esot gandrīz vienīgi krievu aizņemtas. Tās esot nolaistas, salīdzinot ar Rīgu.

Rakstam pievienoti divi uzņēmumi: Skats uz Rīgu no Daugavas un latviete tautas tērpos ar neatkarīgās Latvijas karogiem Dziesmu svētku gājienā brīvās Latvijas laikā.

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGĀ

● Čikāgas latviešu inženieŗu biedrība gada noslēgumā savā biedru vakarā bija aicinājusi viesos Latviešu inž. apv-bas ārzemēs prezidentu, prof. V. Burkevicu, kas referēja par zinātniskiem pētījumiem metallu rūdīšanā. Referātam sekoja pārskats par LIAĀ līdzšinējo darbu un turpmākiem nodomiem, kā arī par inženieŗu un techniķu reģistrāciju un profesionālo tiesību iegūšanu Kanadā, kas radīja plašas un interesantas pārrunas.

Nākošajā biedru vakarā, 2. februārī pl. 7,30 latviešu namā, Edmontona ielā 4146, runās inž. Ed. Mazūrs par Mendeļejeva periodiskās tabulas pašreizējiem zinātniskiem pamatiem.

● Pazīstamais filmu operātors Ed. Kraucs, kas dzīvo Kolorado Springā, izteicis vēlēšanos, lai Otto Krolla Teātŗa studijas operešu kopa, kas vasarā iecerējusi sekot aicinājumiem un doties garākā turnejā, ar „Mucenieks un muceniece" izrādi, noteikti iegrieztos arī viņu „pagastā". Izrādi uzņemtu arī krāsu - skaņu filmā, tā padarot šo Ad. Allunāna - Al. Melli pirmo latviešu opereti „nemirstīgu".

● Ar Ad. Allunāna - Al. Melli opereti „Mucenieks un muceniece" Otto Krolla teātŗa studijas operešu kopa viesosies piektdien, 30., un sestdien, 31. janvārī Ņujorkā, Master institūta zālē, 323 W. 103. ielā, bet svētdien, 1. februārī, Ņubransvikā. Operete visur guvusi lielus panākumus.

GRAND RAPIDI (MICH.)

● Jaunās paaudzes inženieris Viktors Miške iestājies obligātajā kaŗadienestā un devies uz Misuri. Kā inženierim kaŗadienests viņam paredzēts tikai apmēram 3 mēneši. V. Miške strādāja pie lielās ceļa maģistrāles, kas savieno Mičigenas ziemeļus un ved dienvidu virzienā, projektēšanas un izbūves darbiem.

● Daugavas Vanagu apvienības tradicionālais karnevāls notiks 14. februārī Latviešu biedrības telpās.

● Grand Rapidu latviešu skola ar šo mācības gadu pāriet uz astoņgadīgu kursu. Šādu pārkārtojumu paidagogu padome pieņēmusi saskaņā ar ALA's kultūras biroja izglītības sekcijas vadītāja norādījumu. Sakarā ar pārkārtojumu šogad skolā izlaiduma nebūs, bet pēdējās klases skolēni mācīsies vēl vienu gadu.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudze aicina visus draudzes locekļus nokārtot savus maksājumus draudzei pie kasieŗa J. Mieža un viņa palīgiem, tāpat pie draudzes mācītāja Kr. Hermaņa.

● **Ar 5. janvārī Grand Rapidos** atkal turpina iznākt abas vietējās avīzes, jo izbeidzies 42 dienu streiks, ko galvenokārt rīkoja tipografiju darbinieki. Priecīgi savu darbu var atkal turpināt agrās rīta un vēlās vakara stundās avīžu iznēsātāji - zēni, starp kuŗiem laba daļa ir latviešu.

● Svētdien, 11. janvārī Imanuela baznīcā notika latviešu veco strēlnieku Ziemassvētku kauju atceres dievkalpojums; to vadīja māc. Kr. Hermanis. Aizlūgumā pieminēja tos strēlniekus, kas trimdas posmā no vietējās latviešu kolonijas piepulcējušies aizsaules pulkiem. Vecie strēlnieki, viņu piederīgie un pārējie bija ieradušies dievnamā visai **kuplā skaitā.**

● Dr. Zigfrīds Zadvinskis 5. janvārī atskatījās uz 35 gadu mūža gājumu. Viņš dzimis Rēzeknē pazīstama sabiedriiska darbinieka ģimenē, beidzis Vircburgas universitāti Vācijā un tagad strādā kā pilntiesīgs ārsts **Badžeta slimnīcā Grand Rapidos.**

● Speciālu dievkalpojuma kollekti **Latviešu ev. - lut. draudžu apvienībai bija veltījusi Vienības draudze; šim nolūkam dievkalpojuma apmeklētāji vecgada** vakarā saziedoja 27 dolarus.

V. Z.

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS
vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu, legālizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

Mūsu laikraksta pārstāvis
VILIS MIĶELSONS
Kalamazū, 426 N. Prairie Ave,
pieņem sludinājumus un kārto abonementus.

INDIĀNĀPOLĒ

● Jaungada sagaidīšanas balli Indiānāpoles tautiešiem šoreiz rīkoja kopīgi DV Indiānāpoles apvienība un Indiānas latviešu biedrība. Tā notika 31. decembrī, Antlers viesnīcas zālē. Deju mūziku gādāja skaņu lente.

● Indiānāpoles latviešu ev. - lut. draudzes jaunatnes pulciņa dalībnieki 3. janvārī, 45. pamatskolas telpās, atkārtoja jau pagājušā gada 29. novembrī izrādīto Voldemāra Richtera 3 cēlienu komēdiiju „Nebēdnieki".

● Zigurda un Vijas Veilandu ģimenē 19. decembrī ieradusies meita Inese Astra, piebiedrodamās māsiņai Dzintrai.

● 31. decembrī savas meitas mājās mirusi 76 g. v. Anna Bidermane. Apbedīta 3. janvārī. Aizgājējai Indiānāpolē paliek precējusies meita Emīlija Kārkle, dēls Voldemārs Bidermanis un 3 mazbērni.

G. G.

MILVOKU CHRONIKA

● Atzīmējot Draudzīgā aicinājuma dienu, 24. janvārī Milvoku aktieŗu kopa atkārtos A. Eglīša lugu Galma gleznotājs Jewish Community telpās. Visu izrādes atlikumu nodos Milvoku latviešu skolai.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja 16. janvārī, pl. 7,30 vakarā rīkoja inž. D. Štauera krāsu filmas „Par gleznām un gleznotājiem" izrādi, 914 Knapp ielā. Pusotras stundas laikā krāsu filmā redzējām 15 latviešu gleznotājus un viņu darbus. Visās latviešu kolonijās ASV un Kanadā, kur šī filma izrādīta, tā guvusi vislabākās atsauksmes.

KĀ MIRA PREZIDENTS A. KVIESIS

Alberts Kviesis bija ļoti cienījams Latvijas valsts prezidents, trešais pēc skaita un, īsti juridiski ņemot, arī pēdējais — jo ministru prezidents K. Ulmanis, pēc 15. maija pārbrožībām pats ar attiecīgu ministru kabineta likumu uzņēmās arī valsts prezidenta funkcijas, — sakarā ar Latvijas Republikas valsts satversmi pēdējais tautas pārstāvju ievēlētais prezidents bija A. Kviesis, — viņš mira gan ne uz Latvijas territorijas, tomēr Latvijas territoriālajos ūdeņos, jūrā pie Bolderājas, uz noenkurotā italiešu tvaikoņa Monte Rosa, ko vācu armija lietoja savām vajadzībām; minētais kuģis uzturēja satiksmi ar Rīgu un Gotenhafeņu jeb, kā poļi sauc, Gdiņu.

Bija skaista 1944. gada 9. augusta diena. Kaŗa laukā fronte bija mazliet it kā nostabilizējusies, un pirmais satraukums pārgājis, tomēr vispārējais stāvoklis neko labu neliecina, lēni, bet noteikti viss tomēr iet **uz ļauno pusi.** Šai jaukajā dienā, paredzēts kuģis, kas pārvedīs drošības dēļ uz Vāciiju bēgļus, galvenokārt sievietes un bērnus no vācu civīlpārvaldes personāla, kā arī redzamākus latviešu sabiedrības locekļus, sevišķi leģionāru piederīgos, kas paši, protams, labprātīgi vēlas.

Monte Rosa stāv noenkurojies atklātajā jūrā Bolderājā, tā drošāk no krievu uzlidojumiem, un, varbūt, tā lielums Rīgas ostā par prāvu, tomēr, liekas, pirmais iemesls bija izšķirīgais. Arī uz šī kuģa, jūrā, bija pāris trauksmju.

Minētajā dienā drošības dēļ uz Vāciju devās paprāvs skaits latviešu, sevišķi sievietes, bērni. Rīgā no Daugavmalas mazi kuģīši uzturēja satiksmi ar Bolderāju, jūrā noenkuroto kuģi. Kontroles nekādas nebija ne uz kuģīša Daugavmalā, nedz kāpjot pa šaurajām, neērtajām valga kāpnītēm uz lielā kuģa. Izskatījās savādi, ka vīrieši siltā, jaukā dienā mēteļos ar karakulapkaklēm un dāmas ziemas mēteļos (lai atslogotu koferu skaitu) kāpa pa vienam pa garajām šaurajām kāpnēm uz augstā kuģa. Tā arī es, nokļuvis uz minētā kuģa, tur drīz ieraudzīju prezidentu A. Kviesi, pelēkā platmalē. Sasveicinoties, viņš bija ļoti nopietns, man likās, ka viņš jūtas neērti, jo visapkārt runāja vācu valodā u. t. t. un kā bij. prezidentam, tā atstājot dzimteni, kaut kas viņu nospieda. Redzēju vēl vairākus paziņas, ziemas mēteli stāvēja arī L.U. juridiskās fakultātes darbvede L. Valtiņa, vairāki leģiona augstāki virsnieki ar ģimenes locekļiem un citi paziņas.

Uz kuģa kārtība bija laba, un visi novietojās diezgan ērti. Uzraksti uz kuģa nebija vācu, bet italiešu valodā, vēl nebija paspēts noņemt un apmainīt pret vācu uzrakstiem.

Bija pāris neilgas trauksmes, kas vienu otru uztrauca. Pēc kādas stundas vai vairāk pavadīšanas uz kuģa mans draugs P. Bērziņš, augstāks leģiona virsnieks, agrākais Rīgas „brandmajors", kas arī ar šo kuģi devās uz Vāciju, man teica, ka nupat dzirdējis, it kā Kviesis saslimis, es atbildēju — baumas, jo neilgi taču viņš vēl te stāvēja.

Nākot uz vakara pusi, tā kā vēl pats uz Vāciju nebraucu, nokāpu no Monte Rosa atkal mazā kuģītī ,kas devās atpakaļ uz Daugavmalu. Bez pāris kuģa ļaudīm tajā bija tikai vēl viens pasažieris ,kāds policijas pulka virsnieks privātā. Iepazināmies, jo ceļš uz Rīgu bija garš, braucām lēni. Tiekot apmēram puscelā, mūs panāca kāds mazliet lielāks kuģītis, piebrauca mūsējam tieši blakus un kaut ko runāja ar mūsu kuģīša „kapteini", diezgan trūcīgi ģērbtu, večuku. Tūdaļ arī lielākā kuģīša ļaudis uzmeta uz mūsu kuģa malas kādu gaŗu, pelēkā zaldātu vilnas segā ietītu saini un lielākais kuģītis aizbrauca citā virzienā.

Pēdējā vadītājs, arī pavecs vīrs, nodeva mūsējam paprāvu vēstuļu saini, kas visas bija bez pastmarkām, ko uz kuģa jau Vācijā iebraukušie aizbraucēji bija rakstījuši saviem piederīgajiem un paziņām Latvijā, galvenokārt Rīgā, jo Monte Rose jau pirms kādas nedēļas bija novedis iepriekšējos bēgļus no Rīgas uz Vāciju. Večuks vēstuļu paku nodeva mums, lai darot, ko gribot, kur lai šis liekot. Izrādījās, ka daudzas vēstules bija rakstītas paziņām, kam personīgi varēju nodot, arī prezidentam Kviesim bija pāris vēstuļu, jo viņa kundze ar iepriekšējo Monte Rosa braucienu bija jau tikusi Vācijā un ceļā bija rakstījusi šīs vēstules, ko nodevu Rīgā Kvieša piederīgiem, tāpat citiem, kuŗus pazinu, pārējām nopirku pastmarkas, uzliku un iemetu pasta kastē.

Tā mierīgi braucot uz Rīgu, Daugava kļuva it kā nemierīgāka, sacēlās vējiņš, papurinā-

(Nobeigums 4. lpp.)

CEĻA VĀRDI

Domājos esam uz īstā ceļa, kad aizvien sevi ieskatu par ceļotāju, kas no daudz kā atsakās, lai daudz ko izbaudītu.
Goete.

★

Tikai tieša iepazīšanās var sniegt zināšanas par to, kas ir vienreizējs un jauns. Bertrands Rasels.

★

Ja tev kāds stāsta, ka viens vai otrs par tevi ļauni runā, neattaisnojies pret atstāstīto, bet atbildi: viņš nezina citas manas kļūdas, pretējā gadījumā viņš būtu teicis ne tikai to.
Epiktets.

M. Vētra

DON HUANS UZ CIETOKŠŅA

ATMIŅAS PAR PIRMO PATSTĀVĪGO OPERU KANADĀ

VII

Kā vissirsnīgākais brīdis no šiem gadiem atmiņā tomēr gandrīz sāpīgi atplauka Traviatas ģenerālmēģinājums. Pie Hofmaņa sapratuši, ka mēģinājums svētdienā ar visām gaismām, dekorācijām un kostīmiem kož pārāk smagi kabatā, ar Hensonu, Gilfordu un Strombergu pa visiem kopā nolēmām Traviatu pēdējo reizi bez publikas izdziedāt pirmdienas rītā. Man bija 2 Traviatas — Eleonora Deivis un Audrija Farnella, kā bombonkas. Audrijas tēls un dziedājums varēja izturēt visstingrāko kritiku, bet Eleonora, Violetai mirstot, publiku piespieda daudz vairāk noraudāties. Kā M-me Butterfly, īsi pēc tam, Audrija tomēr uzvarēja pat viesus ar lielāku vārdu un bija, vienkārši sakot — nepārspējama. Divām Traviatām man bija sagatavoti arī divi vīra tēvi, divi Žermoni seniori — operu korifejs Teodors Brilts un Royal Canadian bankas direktors Edgars Raits. Brilts bija profesionāls. Vēl pirms dažiem gadiem pazinu viņu Rīgā sev blakus kā profesionālu Žermonu, Toreadoru, kungu Sebastjānu u. t. t. Tagad viņš bija tikai dziedāšanas skolotājs un profesionāls jaunskotietis. Jau piecos no rīta, novembra nakts tumsā viņš lipināja sirmu bārdu pie sava žoda Traviatas ģenerālmēģinājumam. No neviena speciālista tā kaut ko nevarētu ne prasīt, ne sagaidīt . . .

Lai mēģinājums Kapitolā būtu beidzies tad, kad sākas kino izrādes, ar diviem sastāviem tas bija jāuzsāk nežēlīgi agri. Neviens speciālists tam neticēs, ka Kapitola ģērbtuves sāka pildīties jau piecos no rīta, un pl. 5.00 tukšajā Kapitola zālē atskanēja Traviatas uvertīra ar pilnu orķestri.

Kad novembra nakts tumsā braucu uz Kapitolu, varēju būt pilnīgi drošs, ka kopēji ir mūsu ceļi ar katru dzīvu radījumu, ko sastopu tukšajās ielās. Šur tur manī opernieki stāvēja pulciņos, gaidot pirmo rīta tramvaju vai autobusu. Mani rati piepripoja pie Kapitola pakaļdurvīm kā sardīnu kārba ar jauniem cilvēkiem pieblīvēta. Tos iztukšojis, tūdaļ devos jaunā siroījumā, un panākumi bija tie paši. Hensons dzīvoja mazliet ārpus pilsētas, Armdeilā aiz aklā līča, taču arī tur viņa vāģis bija uzņēmis pilnu kravu, un to uz Kapitolu atvedis, mūsu prezidents devās vēlreiz pavizināties pa priekšpilsētu, un atkal atgriezās pilnā.

Par šo tumšo un auksto ziemas rītu man bieži jādomā, un vēl tagad nezinu, vai tas nebija visskaistākais piedzīvojums manā uz daudzu operas namu skatuvēm pavadītā mūžā. Halifaksā pat es biju apreibis no operas.

Tādā atmosfairā ilgi dzīvot nevarēja. Mani opernieki sāka specializēties un dažs nāca pie prāta. Gaijam Hensonam bija draugs Sanfrancisko, kur tas nodarbojās ar mūziku. No drauga Gaijs bija uzzinājis, ka katras operas pirmpamatos vajadzīgs stabils orķestris. Pret to neviens neko nevar iebilst. Bija neprāts orķestri katrai operai uzlabot ar viesiem, bet mans diriģents bija ļoti dzīvs, ļoti jauns un enerģisks — viņš to paveica teicami, cik tas bija iespējams. Ar līdzīgiem panākumiem Alfrēds Strombergs tagad vasarās vada izslavētā Stratfordas festivāla drāmas orķestri. Doma par patstāvīga orķestra izveidošanu Strombergam tomēr bija tikpat kā uguns pakulās. Tādas idejas papildinājumam viņš drīz vien pierunāja Mūzikas ūniju ziedot $1.000.00 jauna orķestra nākotnei.

— Dosim arī mēs $1.000,00 no NSOA, — manu akceptu prasīja Gaijs Hensons.

Lai cik lieli bija izdevumi Halifaksas operas uzvedumiem, divu gadu laikā Preses kluba pamatkapitāls tomēr bija pieaudzis uz $5.000,00. Ar $1.000,00 atbalstīt jaunveidojamo orķestri nebija nekāda riska.

— Dosim, bet ne vairāk, — atteicu Hensonam, jo zināju kā orķestri ar ciešām mēnešalgām izkūp kapitāli, ja tos nepapildina valsts pabalsti. Man opera bija tuvāka un gribējās tai pataupīt operu reiboņi sakrājušos dolarus. Hensons pievienojās manām domām, bet nepagāja ne pusgads, kad jaunais orķestris ar savām mēnešalgām bija ne vien apēdis operai visu naudu ,vet iedzīvojies arī parādos. Tas nebūtu nekas, tas būtu bijis labojams, bet ar kapitāla pazušanu vecā cietokšņa aizvējā uzplaukusī opera pazaudēja arī savu pirmo prezidentu, un Gajs Hensons atkāpās no operas ar rūgtu smaidu. Tā bija nelaime! Viņa vietā nāca tiesnesis un izbijušais tieslietu ministrs L. D. Kurrī. Viņš, diemžēl, bija piedzimis kā speciālists arī operu jautājumos.

— Es pazīstu teātri un operas darbību visos sīkumos, — viņš man paskaidroja, un es nobijos. — Glisbejā un Sidnejā esmu pats inscenējis Herberta Viktora, Gilberta Sulivana un citas operas.

Halifaksā parādījās Grāfiene Marica, bet lai cik jautra bija šī izrāde, mazpilsētā publikas uz opereti bija daudz mazāk nekā operu izrādes. Speciālists teātra jautājumos to nevarēja ne saprast, nedz attaisnot. Ar opereti skaistā ostas pilsēta pēkšņi pamodās no operālā reibuma.

Speciālisti ir briesmīgi bīstami, ja jāveic neiespējamais un neesošais jāpārvērš par faktu.

Džo Konoli, ko manis pieprasītā administrācija man uzvēla kaklā uz vienu pēcpusdienu jau pie Don Huāna, nenoliedzami, bija rūdīts un daudz piedzīvojis speciālists. Džo bija vadījis un aranžējis kara laikā simtiem izpriecas vakaru kara flotes jūrniekiem. Viņš pazina publiku un nevarēja saprast, kāpēc Don Huānā arī dekorācijām jādzied mūzikai līdz.

— Divi simti dolaru par maketiem un skicēm! — viņš patiesi bija sašutis. — Pilnīgi zemē nosviesta nauda! Tādas skices jūs varējāt atrast visās teātra grāmatās. Ja es to būtu agrāk zinājis, būtu jums pagādājis bildītes no Metropolitēna operu programmām. Tās būtu labākas un nemaksātu nekā, — viņš gandrīz vai kliedza uz mani un lauzīja rokas no uztraukuma.

Biju tā pārsteigts, ka man nebija ko atbildēt. Uz sava Don Džovanni dekorācijām biju bezgala lepns. Vēl tagad ar lepnumu noraugos Pētera Rožlapas Don Huāna skicēs, kas rotā manas studijas sienu. Halifaksas Don Huānam bija laime, ka lielais operu dekorātors toreiz vēl nīka Vācijas DP nometnēs un par sviestmaizi ar aknu desu atsūtīja vienreizēju ideju skices un maketus. Viņa dekorācijas Mocarta Don Huānam izskatījās kā no kristalla izslīpētas. Ka speciālisti tās nesamaitāja pirms izrādes, par to varu pateikties vecajam Anglijas aktierim H. Leslijam Pigotam, kas Rožlapu Pētera maketus palielināja skatuvei. Speciālisti uztraucās, ka Pēterim papeles neesot zaļas, bet gaišpelēkas. Tas neesot dabiski, tā nevarot būt! H. Leslijs Pigots paglāba gaišpelēkās papeles, galotnēs mazliet iebārstot sudrabu un gaišo audeklu gandrīz vai pārvēršot stiklā. (Nobeigums sekos)

STUDENŠU KORPORĀCIJU KOPAS KANADĀ ROSĪBA

Studenšu korporāciju kopa Toronto nesen bija sarīkojusi Pēcpusdienas tēju, kas deva ienākumus tālākajai rīcībai.

Sestdien, 10. janvārī, SKK „eglītes vakarā" (to simbolizēja kupls skuju zars un sveces) bija pulcējušās visu Toronto esošo studenšu korporāciju pārstāves. Vakaru ar īsu uzrunu atklāja šai māc. gadā prezidējošā Auroras seniore Zvaigzne un paziņoja, ka SKK piešķīris stipendijas Annai Anšmitei (Daugaviete) un Mārai Verlei (Spīdola), katrai $100,-.

Pēc oficiālās daļas filistres un studentes draudzīgās sarunās pavadīja patīkamu vakaru pie gaumīgi klātiem „studenšu vakariņu" galdiem. Šai laikā meitenes deva atjautīgus, labi iestudētus priekšnesumus, kas brīžiem izraisīja lielu omulību un jautrību.

Studenšu korporāciju filistru un studenšu kopuzņēmums Toronto 10. janvārī. Foto J. Kreilis

KVIESIS . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

ja segā ietīto vīstoklī. Segai paceļoties, ar pārsteigumu ievēroju melnu šņorzābaku. — Tātad segā gul cilvēks! Piesteidzos, atsedzu, tas bija prezidents A. Kviesis.

Tātad baumām uz kuģa ir bijusi taisnība. Nospiedīgs, drūms iespaids. Kuģīša kapteinis nekas neko zinis, prezidenta vārds uz viņu neatstāja iespaidu, bet viņš jau arī bija noguris un nodarbināts kuģīša vadīšanā.

Kuģītis pienāca Rīgā, Daugavmalā, jau krēslā. Devos tūdaļ uz savu „dīnstelli" Daugavas bataljona pirmo aizsargu rotu, kurā bija gandrīz tikai korporāciju locekļi, lai Kvieša dēliem vislabāk pazīstamie letoņi paziņotu ziņu par tēva nāvi, ko tūdaļ vada komandieris, letonis Andris Bērziņš arī nokārtoja. Cik atceros ,bataljona adjutants Fērliņš, Irbe un Tiesu palātas darbinieks Ziediņš tūdaļ to steidzās paziņot Kvieša dēliem, bet izrādījās, ka viņi nebija mājās. Vēlāk Fērliņš stāstīja, ka arī no kuģa Monte Rosa jau ziņots uz Rīgu par Kvieša nāvi, tomēr Daugavmalā neviens bij. prezidenta līķi sagaidīt nebija paspējis ierasties, man nokāpjot malā, tas vēl palika uz kuģīša gulot. Tā 1944. g. 9. augustā vēl uz dzimtās zemes ūdeņiem izbeidzās šī ievērojamā valstsvīra un jurista darbīgais mūžs.

Mag. iur. E. Lapiņš

VEIC VISĀDA VEIDA
APMETUMU
DARBUS
Zvanīt: WA 4-7253, Toronto.

STRAZDI, KAS DZIED ZIEMAS NAKTĪ

10. janvārī Milvokos viesojās O. Krolla teātra studijas operešu kopa ar A. Alunāna dziesmu spēli Mucenieks un muceniece V. Hermaņa režijā.

Braucot uz šo izrādi un gaidot autobusu pilsētas centrā, cik savādi tas arī būtu, bija jāklausās strazdu dziedāšanā. Kuram gan nepatīk putnu dziesmas? Tomēr šķiet traģiski, ja strazdu dziesmas jādzird ziemas vakarā, kad zemi klāj sniegs un sals. Lielpilsētā dzīve pulsē reklāmu ugunīs un nepārtrauktā rindā plūst automašīnas, bet, pie augsto namu sienām pieplakuši, dzied strazdi. Negribot jādomā, vai kaut kas šinī pasaulē nav nedabiski sagrozīts un sajucis. Šie putni, kas te tika ievesti no Vecās pasaules, ir zaudējuši savu pirmatnējo gājputnu instinktu un, vasarai aizejot, vairs nedodas uz dienvidiem.

Lai gan šādu neparastu strazdu koncertu biju jau iepriekš dzirdējis, savādā kārtā tas mani šovakar vairāk saviļņoja, un pēc izrādes, pārdomājot redzēto un dzirdēto, radās vēlēšanās vilkt parallēles. Jeb lai es mēģinātu varbūt kritizēt V. Salnu viņa Mucenieka lomā? Pats gan jau sen uz teātri vairs neeju, lai to kritizētu, — tad jau kritizēt varētu arī šos strazdus.

Ja mūsu dzīve būtu ieplūdusi iecerētā gultnē, tad Salnam šodien nebūtu jādzied Alunāna dziesmiņas, bet viņš dziedātu uz operas skatuves. Liekas, ka tie, kas Salnu dzirdējuši, nedomā citādi.

Protams, dažs varbūt teiks (nenovīdībā mēs esam stipri), ka, ja jau viņš tik vienreizējs būtu, tad taču viņam pavērtos iespējas arī šinī zemē. Bet cik tad šinī zemē ir to operu? Laikam tikai dažas, un tas nav daudz uz 170 miljoniem cilvēku . . . Citādi varbūt būtu, ja Salna mācētu kratīties un gaudot vai pārskolotos par vēderrunātāju, bet viņš ir tikai varoņtenors — nepiemērota balss ziepju pulvera apdziedāšanai.

Jā — ko tad lai es vēl kritizēju?

Varbūt Skaidrīti Līdumu un Aivaru Osi? Apskaust viņus kūsājošā jaunības entuziasmā? Ja Aivara pavasaris jau sākās Vācijas barakās, tad Skaidrītes, un tāpat Jāņa Plūmes, kas tēloja Mārtiņu, noteikti sākās tikai Čikāgā.

Bet kaut kas taču būs jānokritizē, man beidzot uznāk šī labā apņemšanās, un es dodos meklēt galveno vaininieku — šīs izrādes rīkotāju — Čikāgas teātra studijas vadītāju Otto Krollu.

Par menedžeriem domājot, parasti priekšā stādos nevaļīgu cilvēku ar cigāru zobos un „haiboli" rokā. Pagājis garām aktieriem, kas sākuši jau atgrimēties, sastopu vainīgo ar āmuru rokā, izjaucot dekorācijas.

Krolls ir pati vienkāršība. Noskaidroju, ka šī ir jau 12 izrāde pēc kārtas un ka ansamblis 30. un 31. janvārī viesosies Ņujorkas latviešu kolonijā. Pēc tam Ņūbransvikā un tad — projām uz saulainajiem dienvidiem, kur, cita starpā, J. Kraucs jau ir sagatavojies tos uzņemt filmā.

Un atkal, liekas, es dzirdu to pašu nosalušo strazdu dziedāšanu . . .

Mājās braucot man jādomā par Salnu, Krollu un latviešu teātri trimdā. No Ņujorkas, kur kādreiz mita mūsu pēdējā cerība — Amerikas latviešu ceļojošais teātris, vairs nenāk nekādas dzīvības zīmes, ja neskaita kaulēšanos ap honorāriem, „cietām algām", amatiem un lomu sadalījumu.

Pēdējā laiva nogrima, un tagad lēnām grimstam mēs paši, sīku naudu žvadzinot.

Nauda jau ir laba lieta ,un es nedomāju, ka aktierim vienmēr pēdējais krekls jānovelk, bet divi gadi, liekas, ir pietiekošs laiks, lai to ādiņu sadalītu . . .

Bet Čikāgā ir Krolls — ar āmuru rokā! — un pāris ar Skaidrītes, Aivara un Jāņa jaunību asinīs.

Un, paldies Dievam! Tāpēc es to 400 milvokiešu vārdā, kas šo izrādi noskatījās, paceļu cepuri un saku: paldies! To pašu es saku arī mūsu Aktieru kopai, kas šo izrādi te noorganizēja.

Uz redzēšanos! **Valdis Grants**

GLEZNU IZSTĀDE HAMILTONĀ

Svētdien, 25. janvārī, Hamiltonas latviešu ev. - lut. draudzes baznīcas apakšējās telpās (18 Victoria Ave. S.) pēc dievkalpojuma, apm. pl. 6,30, notiks gleznu izstādes atklāšana. Ar saviem darbiem piedalās prof. A. Annuss, J. Gailis, M. Krūmiņš un F. Milts. Izmantosim šo vienreizējo izdevību redzēt latviešu meistaru darbus Hamiltonā.

A. Nulīša viņete

(6. turpinājums)

Ziemeļa kundze bija Lilijas uzcītīgākā un uzticīgākā klausītāja. Viņa arī bija vienīgā, kas Lilijai kādreiz deva padomus viena vai otra gaidāmo kāzu sīkuma izkārtošanā, kas runāja līdzi par līgavas tērpa modi un vispāri izturējās kā cilvēks, kas Liliju un viņas cerības un saderināšanos uzskata nopietni. Kamēr Pēteris vēl bija tuvumā, viņas viena uz otru bija greizsirdīgas, bet kopš Pētera vairs pilsētā nebija, viņas bija kļuvušas kā māsas. Viņas vienoja kopīga mīlestība uz Pēteri.

„Mīļā Ziemeļa kundze!" Ziemeles sasarkušās acis ieraugot, Lilija satvēra tās roku. „Jūs raudājusi?"

„Ak — nekas," Ziemele novērsa skatu, „tikai tāpat . . . Nāciet vien iekšā. Kā klājas?"

Bet Lilija nebija maldināma. Ziemeļa straujā gaita un sakniebtās lūpas viņai bija pietiekams pierādījums, ka abu laulāto starpā norisuši viena no kārtējām ķildām.

Viņa nolēma izdibināt ķildas saturu, bet Ziemeļa kundze šoreiz viņu nelaida runāt. Nosēdinājusi viesistabā, viņa gāja raudzīt kafiju un cepumus. Uzlikusi ūdeni, viņa atgriezās pie viešņas.

„Labi, ka jūs atnācāt, Lilijas jaunkundze," viņa steidzīgi atsēdās pretī Lilijai, „man jau sen gribējās parunāties ar cilvēku, kam pilnīgi var uzticēties. Un jums es taču varu uzticēties pilnīgi, vai ne?"

Viņa bailīgi paskatījās Lilijā, bet manīdama, ka Lilija pagaidām netaisās atbildēt, turpināja:

„Protams, varu — tas taču pats par sevi saprotams. Redziet, es . . . man . . . "

Viņa apklusa, it kā neprazdama atrast īstos vārdus.

„Jā?" Lilija viņai palīdzēja.

Ziemeļa kundze pieliecās un satvēra Lilijas roku.

„Bet jūs man teiksat patiesību, Lilijas jaunkundze? Vai ne, jūs man neslēpsit?"

„Jā, protams," Lilijas ziņkāre bija iekairināta. Šī pēcpusdiena solījās izvērsties pietiekami interesanta.

„Sakiet, vai jūs ļautos piekukuļoties, lai mani noindētu?"

Lilija atrāva roku.

„Ziemeļa kundze, ko jūs runājat! Kas jūs grib noindēt?"

Bet Ziemeles garastāvoklis pēkšņi mainījās. Viņa pasmaidīja, piecēlās, noglāstīja tērpa krokas un, uz virtuvi pēc kafijas iedama, pāri plecam vaicāja:

„Vai stipru, vai vāju?"

Tā, it kā viņas visu laiku būtu runājušas tikai par kafijas vārīšanu.

„Stipru," Lilija nedomādama atbildēja; Ziemeļa kundzes izturēšanās satrauca — kur Ziemele bija ņēmusi domu, ka kāds tīkotu pēc viņas dzīvības?

Bet Lilija nedabūja ilgi minstināties. Kad Ziemeļa kundze atgriezās, viņa pati uzsāka pārtraukto sarunu.

„Jūs nevienam par to nekā neteiksit, ko es jums tagad stāstīšu? Apsoliet, ka jūs par to klusēsit."

„Protams, Ziemeļa kundze, — kam lai es stāstītu? Jūs taču mani pazīstat," Lilija bija gandrīz vai apvainota.

„Mans vīrs mani grib atstāt," Ziemeļa kundze čukstus un noslēpumaini stāstīja, „un tagad man bailes."

Ziemeļa kundzes ziņa Lilijai bija jaunums. Ka Ziemeļu starpā pirmā jaunības mīlestība bija beigusies, par to neviens nešaubījās, bet par to arī neviens ne runāja, ne brīnījās — tādi, kas kopā nodzīvojuši desmit vai pat visus divdesmit gadus, nevar pēc tik ilgiem laulības gadiem vairs būt tikpat jaunekļīgi savās jūtās, kā kopīgās dzīves sākumā. Bet — atstāt? Kāpēc Ziemelis lai savu sievu atstātu? Ka viņš interesējās par Straumēna kundzi — tas vēl nebija pietiekams pamats sievas pamešanai. Un bailes? No kā un par ko?

„Jūs, Ziemeļa kundze, noteikti maldāties," Lilija atbildēja, „kāpēc lai jūsu vīrs jūs atstātu? Par to jums nav jābīstas."

Ziemeļa kundze sāka raudāt.

„Jūs arī nesaprotat, Lilijas jaunkundze. Es jums nestāstītu to, ko skaidri nezinātu. Viņš pats man teica, ka mani atstās, un ka man viņam jādod šķiršanās, jeb . . . "

Viņa neizrunāja līdz galam, bet noslēpumaini apklusa, ļaudama Lilijai pašai izdomāt, kādas varētu būt gaidāmās sekas.

„Nevar būt, Ziemeļa kundze. Es tam vienkārši nevaru ticēt," Lilija, lai iegūtu laiku un apdomātu, kas tādā reizē sakāms, runāja pretī, „tad jau man par Pēteri būtu vēl vairāk jāšaubās. Iedomājiet — saderināties un tad aizbraukt, līgavai nesakot, uz kurieni. Ko lai es par to domāju?"

„Ak — Pēteris . . . " Ziemeļa kundze Lilijas vārdus nevērtēja nopietni, „kā aizbraucis, tā viņš atkal atbrauks. Pēteris ir pavisam, pavisam citāds kā Ziemelis. Pēteris ir smalkjūtīgs, saprotošs, kultūrāls, viņš pavisam neiederējās vietējā sabiedrībā. — Bet Ziemelis — Ziemelis, savā laborātorijā strādādams, ir kļuvis truls un ļauns, un ja viņš ko izdomājis, tad lai lūst vai plīst, viņš gribēs dabūt savu. Un tagad viņš grib tikt no manis vaļā. Un ja es viņam nedošu šķiršanos, viņš mani noindēs. Tas ir tik vienkārši kā pirksts."

Lilija noskurinājās. Tādas runas viņa no Ziemeļa kundzes nebija radusi dzirdēt.

„Es tam neticu," viņa atkārtoja, „es varētu pielaist, ka Ziemeļa kungs meklētu šķiršanos, bet ka viņš būtu spējīgs jūs noindēt? Nē, Ziemeļa kundze — šai ziņā jūs noteikti maldāties. Es nekad nevarētu pielaist domu, ka Pēteris tīkotu manas dzīvības — kā gan Ziemeļa kungs lai tīkotu jūsējās? Viņš taču jūs mīl."

„Hahaha," Ziemeļa kundze skaļi smēja, „viņš mani mīl! — Viņš mani nīst kā savu vecumu. Nīst, nīst, nīst! Un kas nīst, tas spējīgs arī slepkavot."

Viņa atkal kļuva klusāka un čukstēja.

„Bez tam — man ir pierādjumi."

„Pierādījumi?'

„Jā,"

„Nevar būt! kādi pierādījumi?"

„Es jums to nedrīkstu teikt, bet man tādi ir. Man vēl tikai jānovēro, un kad man visi pierādījumi būs kopā, tad — tad es viņu nodošu tiesai, Lai tad tiesa izšķir.'

Lilija no Ziemeļa kundzes aizgāja pavisam apdullusi. Viņa bija nākusi runāt par Pēteri, bet bija iekļuvusi pavisam neparastā situācijā. Kaut arī viņa visam, ko Ziemele stāstīja, neticēja, sava patiesības daļa tur tomēr varēja būt. Vai citādi Ziemele visu tik noteikti viņai būtu stāstījusi? Pierādījumi? Kādi Ziemeļa kundzei varēja būt pierādījumi? Viņa runāja par indi — tātad varēja būt, ka viņa vīra mantās atradusi indi. Bet tas vien nebija pierādījums, ka Ziemelis taisās sievu slepkavot. Tomēr — ej nu zini laulāto attieksmes. To starpā bieži notiek lietas, kuras citi ne zina, ne redz. Gadu gadā, dienu dienā kopā dzīvojot, cilvēku iepazīst tā, ka pat no mugurpuses jau nosakāms, ko otrs domā. Un, varbūt, Ziemelis pat bija kaut ko līdzīgu teicis. Vismaz Ziemeļa kundze bija ļāvusi Lilijai to domāt.

Un Lilija, neapmierināta un satraukta, atgriezās mājās, par savu piedzīvojumu nolemdama pagaidām nevienam nekā neteikt: ja šādas runas nokļūtu līdz Ziemelim, un viņš to sākumu sameklētu pie viņas, tad varēja iznākt nepatikšanas. Un to viņai pašai pašreiz bija diezgan. Lai labāk Ziemeļa kundze savas bažas pati izstāsta kādai citai, piemēram, Grauduma kundzei, tad ar citām varēs izrunāties vēl tiku tikām. Un ja citas par to sāks runāt, ir tad būs laika diezgan norādīt, ka Ziemeļa kundze savu noslēpumu viņai uzticējusi pirmajai. Un kā viņa to pratusi glabāt.

***

Domātais klusais vakars mājās bija izputējis, un Ziemelis sāka nožēlot, ka sievai par savām jūtām pret Intu vispāri stāstījis. Viņš bija gribējis būt godīgs un ar sievu panākt skaidras attieksmes, bet galu galā iznākums bija pavisam pretējs.

Kāpēc cilvēki, kas kādreiz viens otru mīlējuši, ja viņu jūtas atslābst, to nevar viens otram pateikt bez naida un ļaunuma? Beidzamie gadi svešajā vidē viņus ar Ievu bija atsvešinājuši. Pat vairāk — Ievas tuvums viņu kaitināja, un viņš bija pārliecināts, ka arī Ieva pie viņa palika tikai tāpēc, ka viņš tai sagādāja iztiku, deva zināmu materiālu drošību un — un tāpēc, ka citur viņai nebija, kurp iet.

Viņš mēchaniski atņēma kāda garāmgājēja sveicienu, bet tikai labu brīdi vēlāk attapās, ka sveicinātājs bija Ķelputs.

Kas vainīgs, ka mīlestība mirst? Viņš kādreiz bija Ievu mīlējis. Tad mīlestība pārgāja ieradumā, un tagad tās vairs nebija nemaz. Kāpēc? Kur tā bija palikusi? Vai vainīga bija Ieva? Tiesa, viņa bija pārvērtusies, salīdzinot ar to laiku ,kad viņš to redzēja pirmās reizes, bet viņa bija veidojusies tieši tāda, kāda viņas rakstura sieviete attiecīgajā vecumā varēja kļūt. Viņa mīlēja sabiedrību, viņai patika, ka viņai drusku paglaimoja, viņa apkopa savu māju, viņa drusku pamēļoja ar draudzenēm — bet kura sieviete to nedarīja, ja vien radās attiecīga izdevība? — Kad viņi bija iebraukuši Jaunajā pasaulē, viņa palīdzēja pelnīt, kamēr tas bija vajadzīgs — ko viņš vēl gribēja?

Un piepeši viņš saprata — vainīga nebija ne Ieva, ne ilgais sāradums, ne savstarpējais apnikums — vainīga bija Straumēnu Inta. Viņa bija citāda nekā Ieva — un šis citādais viņu pievilka. Intas tvirtā skaidrība un sīkajā augumā koncentrētais spēks bija kaut kas svešāds, neparasts un līdz ar to viņu satrauca vairāk, kā to spētu kura katra šajā zemē izslavēta seksa karaliene.

(Turpinājum sekos)

Jānis Cīrulis

JĀZEPS VĪTOLS KATEDRA...

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪ...

Tā pašā gada septembra mēnesī opera atvēra durvis ar Vāgnera „Klīstošo holandieti". Teodora Reitera vadībā. Tam sekoja Čaikovska „Jevgeņijs Oņēgins", Verdi „Traviata" un Guno „Fausts".

Taču Vītols nejutās labi operas direktora krēslā. Viņu nomāca skatuves ļaužu ķildiņi, skaudības, intrigas un nesaskaņas, kas bija radušās operas iekšējā dzīvē. Akadēmiķim tas ļaužu temperaments likās pārāk svešs un neierasts, un jau 1919. g. sākumā Vītols bez liekā trokšņa pameta direktora krēslu.

GIRTS SALNAIS

190. turpinājums)

BA

o 10. janvārī. Foto J. Kreilis

AS NAKTĪ

Un atkal, liekas, es dzirdu to pašu nosalušo strazdu dziedāšanu . . .

Mājās braucot man jādomā par Salnu, Krollu un latviešu teātri trimdā. No Ņujorkas, kur kādreiz mita mūsu pēdējā cerība — Amerikas latviešu ceļojošais teātris, vairs nenāk nekādas dzīvības zīmes, ja neskaita kaulēšanos ap honorāriem, „cietām algām", amatiem un lomu sadalījumu.

Pēdējā laiva nogrima, un tagad lēnām grimstam mēs paši, sīku naudu žvadzinot.

Nauda jau ir laba lieta ,un es nedomāju, ka aktierim vienmēr pēdējais krekls jānovelk, bet divi gadi, liekas, ir pietiekošs laiks, lai to ādiņu sadalītu . . .

Bet Čikāgā ir Krolls — ar āmuru rokā! — un pāris ar Skaidrītes, Aivara un Jāņa jaunību asinīs.

Un, paldies Dievam! Tāpēc es to 400 milvokiešu vārdā, kas šo izrādi noskatījās, paceļu cepuri un saku: paldies! To pašu es saku arī mūsu Aktieru kopai, kas šo izrādi te noorganizēja.

Uz redzēšanos! Valdis Grants

GLEZNU IZSTĀDE HAMILTONĀ

Svētdien, 25. janvārī, Hamiltonas latviešu ev. - lut. draudzes baznīcas apakšējās telpās (18 Victoria Ave. S.) pēc dievkalpojuma, apm. pl. 6,30, notiks gleznu izstādes atklāšana. Ar saviem darbiem piedalās prof. A. Annuss, J. Gailis, M. Krūmiņš un F. Milts. Izmantosim šo vienreizējo izdevību redzēt latviešu meistaru darbus Hamiltonā.

bija kaut ko līdzīgu teicis. Vismaz āvusi Lilijai to domāt.
nierināta un satraukta, atgriezās vojumu nolemdama pagaidām ne-
ja šādas runas nokļūtu līdz Zie-
umu sameklētu pie viņas, tad va-
as. Un to viņai pašai pašreiz bija
emeļa kundze savas bažas pati iz-
mēram, Grauduma kundzei, tad ar
vēl tiku tikām. Un ja citas par
būs laika diezgan norādīt, ka Zie-
slēpumu viņai uzticējusi pirmajai.
i glabāt.

***

vakars mājās bija izputējis, un
ka sievai par savām jūtām pret
Viņš bija gribējis būt godīgs un
ras attieksmes, bet galu galā iznā-
retējs.
s kādreiz viens otru mīlējuši, ja
to nevar viens otram pateikt bez
Beidzamie gadi svešajā vidē viņus
ājuši. Pat vairāk — Ievas tuvums
ņš bija pārliecināts, ka arī Ieva pie
ēc, ka viņš tai sagādāja iztiku, de-
drošību un — un tāpēc, ka citur

atņēma kāda garāmgājēja sveicie-
rīdi vēlāk attapās, ka sveicinātājs

mīlestība mirst? Viņš kādreiz bija
īlestība pārgāja ieradumā, un ta-
nemaz. Kāpēc? Kur tā bija paliku-
Ieva? Tiesa, viņa bija pārvērtusies,
,kad viņš to redzēja pirmās reizes,
usies tieši tāda, kāda viņas rakstura
ecumā varēja klūt. Viņa mīlēja sa-
a, ka viņai drusku paglaimoja, viņa
viņa drusku pamēļoja ar draudze-
viete to nedarīja, ja vien radās at-
Kad viņi bija iebraukuši Jaunajā
ēja pelnīt, kamēr tas bija vajadzīgs
ja?
saprata — vainīga nebija ne Ieva, ne
savstarpējais apnikums — vainīga
Viņa bija citāda nekā Ieva — un
evilka. Intas tvirtā skaidrība un sī-
ntrētais spēks bija kaut kas svešāds,
to viņu satrauca vairāk, kā to spē-
zemē izslavēta seksa karaliene.

Turpinājum sekos)

Jānis Cīrulis

JĀZEPS VĪTOLS KATEDRĀ, DZĪVĒ UN MŪZIKĀ

NO ATMIŅU KRĀJUMA „MŪZIKANTA PIEZĪMES"

Tā paša gada septembra mēnesī opera atvēra durvis ar Vāgnera „Klīstošo holandieti" Teodora Reitera vadībā. Tam sekoja Čaikovska „Jevģenijs Oņēgins", Verdi „Traviata" un Guno „Fausts".

Taču Vītols nejutās labi operas direktora krēslā. Viņu nomāca skatuves ļaužu ķīviņi, skaudība, intrigas un nesaskaņas, kas bija radušās operas iekšējā dzīvē. Akadēmiķim teātra ļaužu temperaments likās pārāk svešs un neierasts, un jau 1919. g. sākumā Vītols bez lieka trokšņa pameta direktora krēslu tam, kas to visvairāk kāroja.

Boļševiku pirmajā iebrukuma laikā Jāzeps Vītols pirmo reizi savā dzīvē atradās bez ārējiem pienākumiem un saistībām savā trūcīgi mēbelētā istabā Parka ielā Nr. 4. Pa istabas logu bijis redzams tikai Solomonska cirkus pagalms, kurā boļševiki savākuši savus upurus. Pa laikam atskanējuši arī šāvieni. Tāpat kā citi, Vītols, mēteļa apkakli sacēlis, salst rindā pēc nabadzīgām pārtikas devām, un viņa maizes rieciens ir tikpat plāns un sauss kā visiem. Viņam ir gan daži privātskolnieki, dažas palīdzīgas rokas, bet tas ir arī viss. Boļševiki Vītola autoritāti pilnīgi ignorēja, un viņš nevienam nekā nelūdza. Trūka tikai ierastās vides un veco draugu.

Tomēr šis piespiestās bezdarbības laiks bija arī ražīgs — mūzikāliju veikala īpašnieks P. Neldners, cerēdams uz labākiem laikiem, ierosināja Vītolu sarakstīt Latviešu tautas dziesmu otro simtu vienai balsij un klavierēm. Šo uzdevumu Vītols paveic dažos mēnešos, nošu papīra trūkuma dēļ vilkdams līnijas uz operešu komponista Žaņa Žilbera šlāgera „Pupciks" titullapas baltās puses. Apstākļu spiests, komponists savu darbu Neldneram pārdeva, un veiklais veikalnieks ar turpmākajiem izdevumiem labi nopelnīja. Bet dzīves praktiskajā daļā Vītols jau nekad nav bijis nekāds lielais gudrinieks . . .

Pēc lielinieku padzīšanas jaunajā Latvijas valstī strauji dzinās augšup jauni asni visās dzīves un darba nozarēs, zinātnē un mākslā. Arī Vītolam piekrita atbildīgais uzdevums organizēt augstāko mūzikas mācības iestādi — Latvijas konservātoriju, un ar 1919. g. 20. augusta valdības lēmumu viņu iecēla par tās direktoru. Kopš tā laika darbs konservātorijā piepilda visu Vītola dzīvi līdz pat mūsu zemes pašiem pēdējiem elpas vilcieniem.

Drīz vien notiek pārmaiņas arī Vītola personīgajā dzīvē — zvērinātais vecpuisis devās laulības ostā ar savu attālāku radinieci Anniju Vītolu. Uz viņu profesors bija metis laipnu aci jau Pēterpilī, pazina viņu kā apdāvinātu pianisti un dziedātāju savā korī, bet nekad nebija uzdrošinājies tuvoties ar bildinājumu. Arī tagad, satiekoties ar savu iecerēto draudzīgajā Eikertu ģimenē, Vītols gan veltī viņai savas dziesmas un arī citādi apliecina savas simpatijas, bet bildinājums nokārtojas ar starpnieka palīdzību. Viņi saderinājās vislielākā slepenībā, taču kāzas iznāca ātrāk, kā bija paredzēts. Padzirdējis, ka, sākot ar 1921. g. 2. maiju mācītājs vairs nevar laulāt bez iepriekšējas reģistrēšanās Dzimtsarakstu nodaļā, Vītols, negribēdams šai reģistrā būt viens no pirmajiem, prezidenta Čakstes automobilī visā steigā pārved savu līgavu no laukiem Rīgā vēl pašā pēdējā dienā.

Pa to laiku Eikertu dzīvoklī viss nokārtots un sagatavots; gredzeni nopirkti, mācītājs V. Maldonis sarunāts, trūkst vienīgi laulības liecinieku. Vītols šim uzdevumam iecerējis savu draugu Paulu Jozuu ar kundzi, bet tiem nav vēl ne jausmas, kas profesoram padomā. Kad nu brūtes māsa vēlā vakarā ierodas ar aicinājumu uz laulībām, Jozuus, domādams, ka tie ir tikai joki un viņu grib izvilināt par partneri preferansa partijai, nekādi nav piedabūjams kāpt no gultas laukā. Tikai kad sūtnis atnāk otru reizi ar V. Maldoņa vizītkarti, uz kuras rakstīts — „Paul, tici un nāc!", Jozuus ierodas kāzu namā stipri sabozies un joprojām neticīgs. Tā nu viņš priecīgi pārsteigts kļuva par 1920. g. 1. maija svinīgā notikuma liecinieku. Bet Vītols tika pie brīnumjauka, pašaizliedzīga, gādīga, garīgi bagāta un ļoti mūzikāla dzīves drauga visiem turpmākajiem dzīves gadiem.

Pāris gadu vēlāk piepildās arī Vītola senais sapnis par savu „kaktiņu un stūrīti zemes" kaut kur pie upes vai ezera. 1922. g. Zemes ierīcības komisija viņam piešķīra Gaujienas muižas centra agrāko brūvera māju. Tā ir divstāvu koka ēka, celta šveiciešu stilā ar stiklotu verandu visapkārt mājai. Kalna nogāzē augļu dārzs, bet lejā simtgadīgu koku apjozts, zālēm pieaudzis zivju dīķis. (Tuspinājums sekos)

Nikolajs Kalniņš

OZOLA MĪLESTĪBA

Ai, nešalc, liepa, maigi, mīļi, klusi
Uz manu pusi, galvu noliekusi!
Mēs katrs savā ceļa pusē augam,
No tāluma tik varam būt pa draugam.
Ar citu ozolu tu saknes savijusi
Un atvasi pie viņa kājām izdzinusi;
Vai vētra brāž vai jūti saules žūžu,
Jums kopā jāpaliek uz visu mūžu.

Ne lepns es, ne cietsirdīgs, ja neatbildu,
Es tikai savu koka uzdevumu pildu:
Kad jūtu tevi ziedus šurpu sējam,
Es pretī netiecos, bet nolikstu pa vējam,
Jo vieglāk tev, ja nejuti tu mani mīļu,
Bet raugi saskatīt, cik tavam ozolam ir zīļu!

Prof. Jāzeps Vītols atpūtā.

SOCIĀLISTISKĀ REĀLISMA ELLĒ

DAŽI FAKTI PAR PADOMJU RAKSTNIEKIEM

II

Šais vārdos ļoti zīmīgi izpaužas Pasternaka šķiru cīņas vērtējums, un par to nav jābrīnās, ja mēs zinām, ka jaunībā (pirms revolūcijas) viņš ir ticies ar dzejnieku Rilki un studējis filozofiju arī Mārburgas universitātē. Staļina varai nostiprinoties, Pasternaks nodarbojas tikai ar atļauto rietumnieku darbu tulkošanu.

Personiski daudz asāk un ar traģiskāku rezultātu, ar komūnistisko gara tiranniju ir saskārušies dezjnieki Jeseņins un Majakovskis. Jūtīgais Jeseņins savu vilšanos komūnismā formulēja vārdiem: „Oktobra rupjā revolūcija mani piekrāpusi. Ja viltība un meli tiek pasludināti par ticību, tad var sekot tikai posts un anarchija." Vēl pirms partijas „garantiju" solījuma publicēšanas viņš pakārās (1925.) g.). Par viņa nāvi Majakovskis uzdrošinājās sacīt: „Mirt nav māksla, grūtāk ir dzīvi veidot un celt." Bet šī „veidošana un celšana" arī Majakovskim ilga tikai nedaudzus gadus. Viņš tīri organiski ienīda komūnistu partijas funkcionārus, tā sauktos „nemaldības" pārstāvjus, atklāti sacīdams: „Pie mums ir ieradies kāds jauns dzīvniecisko punduru dzimums, kuru ideoloģija ir tikai personiskas varas kāre, ērtība un labklājība"

Šajā laikā Majakovskis uzraksta utopisko satiru — Blaktis, kurā ir iznīcinoša kritika sarkanajai plutokratijai. Meierholda teātris uzņēmās sagatavot šo satiru inscenējumus, bet, iejaucas „partija" un izrādes tiek atceltas. Majakovskis tiek publiski nolādēts, un 1930. g. pavasarī viņš izdara pašnāvību — nošaujoties. Bet pēc viņa nāves pats Staļins atzīst, ka Majakovskis tomēr esot bijis „apdāvināts un liels komūnisma dzejnieks", tikai viņa satiras līdz pat 1953. g. paliek aizliegtas padomju tautai.

Pavisam īpats gadījums Staļina „kultūras" praksē ir norisinājies ar ārpasaulei maz pazīstamo, bet Krievijā pēcrevolūcijas laikā ļoti populāro rakstnieku Jevģeniju Zamjātinu. Jau 1920. g. viņš uzrakstīja romānu „Mēs", kurā vizionārā formā aprakstīta kādas nākotnes pasaules diktātoriskā iekārta ar terrora un dzīves apstākļu vissīkākām detaļām. Minētais darbs ap 1927./28. gadu bija izkļuvis arī Rietumu pasaulē, parādījās krievu emigrantu presē un tika arī pārtulkots, bet tā laika politiskās situācijas dēļ, sevišķus panākumus neguva. Te jāpiezīmē, ka Haksleja darba „Skaistā, jaunā pasaule" (12 gadus vēlāk) un Orvela „1984. gads" (29 gadus vēlāk), daudzās, pat sīkās detaļas liecina par Zamjātina „Mēs" ietekmi.

Pēc tam, kad Zamjātina darbs parādījās krievu emigrantu izdevumos, pret viņu sākās nolādēšanas kampaņa. Par to Zamjātins izsakās: „Kritika ir padarījusi mani par padomju literātūras velnu. Velnu apspļaudīt ir goda pienāukms un katrs tad arī spļauj, kā māk! Es negribu piederēt pie literāras organizācijas, kas pati savus biedrus vajā."

Viņš izstājas no Padomju rakstnieku apvienības un 1931. gadā raksta Staļinam personisku vēstuli:

„Es zinu, ka man ir ļoti nepatīkamas rakstura īpašības. Es nekad nesaku to, kas man attiecīgos apstākļos vai situācijā sagādātu priekšrocības, bet gan tikai to, ko es uzskatu par patiesību. Sevišķi es nekad neatzīstu par vajadzīgu slēpt, ka man nepatīk literāra apkalpošana, liekulība un kosmētika. Es esmu pārliecināts un palieku pie šīs pārliecības, ka tas vienādā mērā pazemo kā rakstnieku, tā revolūciju. Sistēmatiskā kampaņa un naids. kas tiek vērsts pret mani, nozīmē man garīgu nāvi, tādēļ es lūdzu Jūs aizstāt šo soda mēru ar izraidīšanu uz ārzemēm. Es atgriezīšos dzimtenē, līdz ko es būšu pārliecināts, ka man ir iespējams kalpot literātūrai."

Šīs pārdrošās, nāvi nicinātājas vēstules iznākums bija Staļina praksē neiedomājama vienreizēba: tanī pašā gadā Zamjātiņš saņēma atļauju atstāt Pad. Savienību. Aizmirsts un cariskā emigrantu nesaprasts, viņš mira Parīzē 1937. gadā.

Sākot ar trīsdesmitiem gadiem notika padomju mākslas politikas sistēmatiska staļinizācija. Sociālistiskais reālisms tiek padarīts par visas kultūrpolitikas dogmu. Tam jāapslēpj miljoni kollektīvizācijā noslepkavoto, izsūtīto un badā nomirušo, 1932. gadā tiek likvidētas visas „revolūcionārās mākslas organizācijas" un ar Centrālkomitejas dekrētu apvienotas politiski padevīgu personu kontrolē.

1934. gadā Andrejs Ždānovs kļūst par padomju mākslas lielinkvizītoru un paziņo, ka vienīgi pareizā un atļautā metode ir sociālistiskais reālisms. Lielo tīrīšanu un slepkavību sākumu ievada 68 g. v. Maksima Gorkija nāve. Šī nāve vēl šodien ir daļēji padomju „klutūras" iekšējs noslēpums, kaut arī 1938. g., kad Čekas priekšnieks Jagoda tika apsūdzēts „trockismā", viņa apsūdzībā ir minēta arī Gorkija nonāvēšana, ko uz Jagodas pavēli veicis ārsts Levins, izdarot vecajam rakstniekam attiecīgus iešļircinājumus.

Gadu pēc Maksima Gorkija nāves mīklainos apstākļos tiek nošauts viņa skolnieks Boriss Pilnjaks. Šis rakstnieks ir kritis nežēlastībā divu darbu dēļ — „Notikums ar neizdzēšamo mēnesi" un „Mahagoni".

Pirmajā apstrādāta tema, kurā kāds ārsts **polītbiroja ieteikumā** operē kādu komisāru, un pēc ārsta domām — nevajadzīgās operācijas rezultāts ir nāve. Jāpiezīmē, ka leģendārais kara komisārs Frunze ir miris visai līdzīgos apstākļos. Ļaunākais tas, ka Pilnjaks priekšvārdā norādījis, ka šim darbam nav nekāda sakara ar Frunzes gadījumu.

Īzaks Babels tiek apcietināts un mirst spaidu darbu nometnē sava noveļu krājuma „Jātnieku armija" dēļ, Tur viņš ar tādu reālitāti aprakstījis sarkanās kavalerijas briesmu darbus pilsoņu karā, ka maršals Budjonijs jūtas šokēts un atklāti protestē. Sergejs Tretjakovs tiek likvidēts tādēļ, ka viņš komūnismam veltītos darbos pieminējis arī Trocki. Tāpat pavisam niecīgu „trūkumu" dēļ jāpazūd partijai uzticīgajam Vladimiram Kiršonam. Vienas Staļinam veltītas epigrammas dēļ pazūd arī Pasternaka grupai tuvais un apdāvinātais liriķis Osips Mandelštams.

Varbūt viens no drāmatiskākiem ir pazīstamā režisora Vsevoloda Meierholda liktenis. Viņš ir tas, kas uzdrošinās inscenēt Majakovska satiras, bet viņa liktenis izšķrās Nikolaja Erdmaņa karātavu komēdijā „Pašnāvnieks". Tanī attēlots padomju dzīves nežēlības salauzts pilsonis, kas izšķīries doties pašnāvībā, bet pirms tam viņš sadūšojas tālrunī izsaukt tautas komisāru padomes priekšsēdētāju Kremlī un nodot tam „atskaiti" par savu mūžu.

Šis gabals jau ģenerālmēģinājumā tika aizliegts un nosaukts par visnekaunīgāko demonstrāciju pret darba tautas interesēm, bet tā autors pazuda bez pēdām. Meierholdam „partija" deva iespēju nožēlot grēkus, bet paškritikas un atvainošanās vietā viņš teica apsūdzības runu, kuras liecinieks, teātra mūziķis Jelagins, tagad ir brīvajā pasaulē. Meierholda runas kodols bijis formulēts vārdos: „Tas, ko jūs, biedri, dēvējat par sociālo reālismu, ir visnabadzīgākais, vispretīgākais un visnedzīvākais — nekas, kam ar mākslu nav nekāda sakara."

V. Pelēcis

(Nobeigums sekos).

ĢIRTS SALNAIS

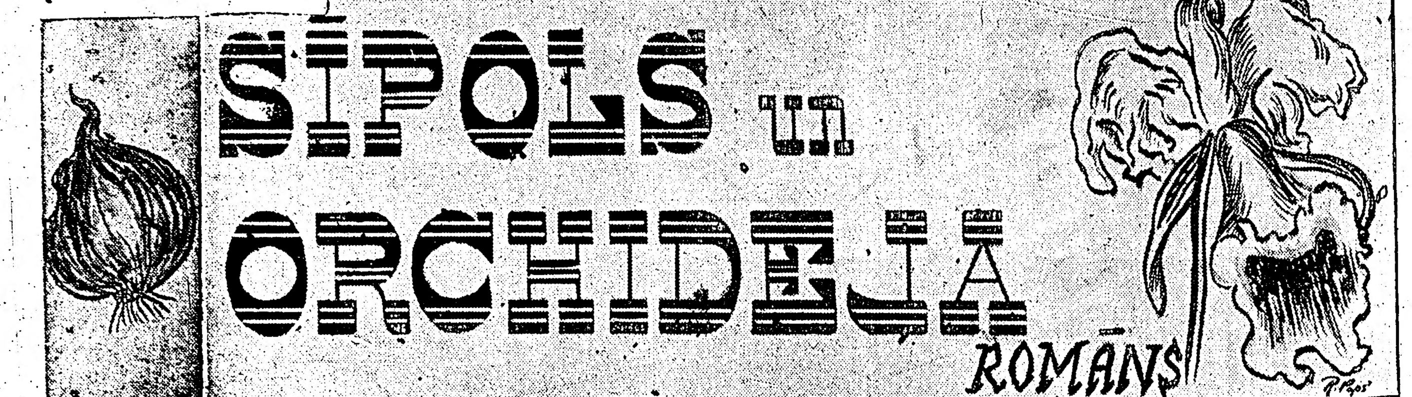

190. turpinājums)

Šoreiz dekorācijai jānes kādas īpatas kvalitātes zīme, kas viegli uzminama, protams. Te it labi derētu jaukie un neskaitāmie Ziemsvētku greznojumu piemēri, kā tos rāda atsevišķas nesavtīgas tirdzniecības firmas, simboliskā Betlemes ainā skatulogos laizdama darbā dzīvus jērus, ēzelīti un pa kamielim. Šajā gadījumā būtu it viegli atvest no Gerriku farmas kādu rāmāku vērsi, un varbūt, viena no Gerrika jaunkundzes māsām, vai abām darbojoties maiņās, galvenās ceremonijas laikā varētu sēdēt tā mugurā." Priekšlikums šķita pasakaini jauks, bet, sazinoties ar Gerriku farmu, to izjauca Gerrika kundzes atbilde, ko paziņoja viņas virsgrāmatvedis, kas, ļoti nožēlodams, sacīja, ka „Gerrika kundze ļoti noskumusi, nevarēdama šoreiz abām pilsētām izpalīdzēt, jo šinī gadā viņa nolēmusi skaistākos bullēnus audzināt pārdošanai meksikāņu vēršu cīņām, un lopiņi pārāk mežonīgi. Bet Kētes māsām, sakarā ar apaukstēšanos, ārsts aizliedzis iet ārā; bez tam — viena no viņām kolledžā mācās abstrakto mākslu, un viņai būtu drusku jāpieraujas no saviem profesoriem, ja piedalītos naturālā uzvedumā."

Visiem par laimi, šī neveiksme lietpratīgo dekorātoru neapmulsināja un viņa jaunā ierosmē tika nolemts aizņemties no dabaszinātņu mūzeja izbāztu prēriju vērsi, kam uzsēdināms mugurā piemērots modes namu manekēns. Aizsardzībai pret zagļiem un vandāļiem šie svinību būtiskie simboli bija apdrošināmi, bet pret varbūtēju lietu virs tiem izplēšams liels pikniku lietussargs.

Tūlīt pēc sēdes dekorātori devās darbā, un pirmdienas rītā jau karodziņi ņirbēja gaisā un pieminekļa klajumā vējā plosījās tik jautri, ka to ēnas, krizdamas drūmā Vinnija bargajā akmens sejā, radīja illūziju, it kā Kētes sencis nedzirdami smietos pilnā kaklā.

ČETRDESMIT SEPTĪTĀ NODAĻA

Kamēr radio un presē tika pamatīgi un sīki attēlotas Kētes gaitas un Metuzāla Gerrika dzimtas vēsture, it sevišķi gādājot par to, lai paši oleandrieši un aberdīnieši prastos jauno skaistuma karalieni sagaidīt ar godu un bez starpgadījumiem, Gerriku farmā kūsāja darbs, un Kētes triumfs šķita jau piederīgs tālai pagātnei. Vairākas sen nelietotas farmas dzīvojamās telpas, tagad izmantoja Maikls Tercijs, architekts Pēteris Sams un būvinženieris Ole Kakss, ar palīgiem - zīmētājiem, mērniekiem un kalkulātoriem. Liliāna Gerrika ar saviem darbiniekiem pārbaudīja uzņēmumu inventūru un kapitālus, bet namamātes personiskā darba istabā bieži kavējās viņas un Maikla tieslietu padomnieks. Visi darbojās aizgūtnēm, tikai Ole brīžiem kļuva vienaldzīgs pret darāmo. Ar katru aizvadītu dienu viņš bija kļuvis nerunīgāks un nepieejamāks. Pēteris paslepus viņu uzmanīja, un inženieris tad kļuva neslēpti nīgrs.

Oles rūpes nebija svešas ne Pēterim, ne Lailai. Gluži kā viņi paši, Ole gaidīja ziņas no Inras, bet šinīs gaidās inženierim mita desmitkārtīgs spriegums. Taču Ole bija par lepnu, lai žēlotos, un Pēteris un Laila pietiekami smalkjūtīgi, lai izliktos nekā nejūtam. Architekts gan dažreiz puiciskā, ļaunā priecīņā, klusībā zem galda saberzēja rokas, atcerēdamies, kādās nedienās pats bija iekūlies, kamēr ticis skaidrībā ar Lailu. Nu liktenis, viņaprāt, gluži derīgi iegrieza arī prātīgajam Olem, taču, pazīstot inženiera tiepīgo iedabu, uzradās bažas, ka tas vienu jauku rītu nepazūd no mājām, ne lai steigtos darbā, kas tagad auga pāri galvai, bet uz lidlauku, lai drāstos pāri Atlantikam.

Svētdienā, beidzot tālu naktī ieilgušu darbu, Maikls Tercijs pārsteidza Oli ar atkārtotu priekšlikumu, uz kuru inženieris bija gatavojies, sirdī īgdams, un pārspīlētā jutelībā, redzēdams to saistītu ar visu viņa paša dzīves ziņu. Kā sasalis, viņš noklausījās Maikla aicinājumu pārbaudīt vēlreiz jaunā būvuzņēmuma statūtu projektu, paredzot Oli par tā vienīgo tiesīgo rīkotāju, bet Maikls sagādātu izdevīgi atmaksājamu kapitālu aizdevumu. Maiklam klāstot spožās izredzes, Ole piecēlies piegāja pie loga un skatījās ārā naktī, kas kā mēļš samts gulās Straujupes ielejā. Viņš vēl tur stāvēja neatbildēdams, kad otrs sen jau visu bija pateicis, un Maikls jutās mazliet aizkarts, apnicis skatīties inženiera mugurā. Pēteris sašutis uzsauca:

„Vai guli jau?"

Inženieris lēni atgriezās, un par prieku abiem, sirsnīgi atvainojās.

„Ja jūs man atļautu, es tomēr galīgo atbildi dotu tikai rīt."

„Protams," bez blakus domām atsaucās Maikls. „Esat pārguris?" līdzjūtīgi pajautāja.

„Nē," Ole neveikli pasmaidīja un gandrīz kautri, stomīdamies ieteicās, „bet es lāgā nesaprotu, kāpēc jums, miljonāram, jānostrādājas kā sunim."

„Tāpat kā es nesaprotu, kāpēc jūs, apaļš nabags, negrābjat visiem desmit pasviestā naudā," Maikls nepalika bezkaunību parādā, un viņi visi draudzīgi izsmējās. Un tomēr Maikls devās mājās it kā ar jaunu mazu rētiņu sirdī. Viņš nevainoja Oli, bet pašam bija jādomā, ka nekāda peļņas kāre netriec pārstrādāties. Un viņš, **Maikls, to nespēj** pietiekami labi noslēpt, kamēr citi, kam gar viņu nav nekādas daļas, tomēr to jūt.

*

Viņi cēlās pirmdienas rītā sešos, gulējuši dažas stundas. Ole tajās tikai murgoja un pa starpām nomocījās nejaukām uzbāzīgām domām. — Ar Inru kaut kas noticis, un tas ir tas, — viņš zūdījās. Kā lavīne uzmācās pus mūža pārdzīvojumi un pašam šķietami muļķīgi jautājumi: kāpēc vispār jādzīvo mūžs, kas vairs nav ne izlabojams, ne iztaisnojams pēc kādreiz iecerētiem mēriem un svariem? Kāpēc jārēcina sevī sirdsapziņas pārmetumi, kas paši par sevi neizsakās īsteni skaidros jēdzienos? Kāpēc liekās, ka esi kļuvis noziednieks un nodevējs, ja tev gadījusies likteņa labvēlība, ka esi varējis izvairīties no nāves, bet — kas vēl ļaunāk! — no ciešanām, kas baismīgās devās jāpanes taviem mīļajiem? Kā tu vari būt tik nekaunīgs ,iedomādamies, ka ar savu esmi, pastāvēdams še svešu brīvā gaisā, tu pakalpo tiem, kurus tu mīli, bet kuriem tu nespēj palīdzēt ne iesnas izārstēt, nemaksājis ķēnišķīgas nodevas viņu mocītājiem un kopīgiem ienaidniekiem? Kāpēc tie, kas saucas tavi glābēji un žēlotāji, kā apsēsti rūpējas, lai ne tu, ne tev līdzīgi nevarētu iesviest kopīgam ienaidniekam sejā ne smiltis? —

Viss trimdas laiks, karš, gūsts, apvienojās vienā velnišķā ērmā, plosīdams domas un jūtas, pārvērzdams Oli paša acīs par smieklīgāko, slīpētāko un uzpūtīgāko nelieti ,kas tagad, smalki spodrināts un gludināts, mēģina sev un citiem izlikties, ja ne par varoni, tad vismaz par tādu, kas ar savām ciešanām būtu pelnījis, lai katrs uzklausa viņa padomus un dzīvo pēc viņa pieredzes. Šajos murgainos brīžos Ole riebās pats sev. Citu jūtu un kādu nepārvaramu bažu stiprināta, nešķīstā murgainība sāka uzmākties arvien neatlaidīgāk. Šorīt gars bija tik drūms, ka, izejot no dzīvokļa, sastopot tikko piecēlušos Lailu, nespēja māsai pateikt ne labурītu. Tikai vārīgi pamāja ar galvu un steidzās caur virtuvi uz garāžu.

Brālim esot jau ārā no dzīvokļa, māsa pasteidzās uz mirkli aizkavēt Pēteri.

„Es telegrafēšu Inrai. Atstāj man drusku naudas. Ole sāk izskatīties baigāks kā gūstekņu nometnē."

„Kārtējā satikšanās ar veco, labo, melno kungu," Pēteris pus jokodams, pus īgdams pavaikstījās. „Mani tas nav dabūjis rokā labu laiku. Par to jāpateicas tev. Laba zāle." Viņš noskūpstīja Lailu un izvilka naudu no bikšu kabatas. „Te būs. Nedomāju, ka tev vērts telegrafēt. Ole jau to paklusām būs izdarījis. Bez tam — neticu, ka noticis nez' kas. Inrai ir nelāga raksturs. Pati zini. Viņa gluži negaidot, viegli ielaižās visādās neveselīgās fantazijās."

„Tā? — Tā laikam arī bija ļoti neveselīga fantazija, kad Inra sagudroja plānu, kā jūs abus dabūt ārā no gūstekņu nometnes?" Laila iesvilās svētās dusmās. „Tu milzīgā ātrumā pārvērties moronī."

„Paldies Dievam, ka nav laika aizstāvēties." Viņš gribēja uzjautrināt Lailu, uzspiezdams lūpas uz viņas vaiga, bet pretī saņēma divdomīgu vieglu pļauku pa vaigu, kura bija maigāka nekā glāsts. „Paldies." Viņš steidzās pazust.

Ole brauca uz farmu, kā gatavodamies karātavām. Pēteris stūrēja mašīnu, šad tad pamezdams šķību aci draugā. Viņi bija pusceļā ,kad inženieris pēkšņi ieteicās:

„Es laikam neparakstīšu vienošanos ar Maiklu."

Pēteris satrūkās un atlaida vaļīgi gāzes paminu. Mašīna zaudēja ātrumu.

(Turpinājums sekos)

V. PALMA
HO 1-3670
VISU DIENU no plkst. 6 rītā līdz 12 vakarā
G. Batcheller, Broker — 33 Fairview Blvd.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, garāža, kopīgā cena $16.500,-. Iemaksa $2.000,-. Atlikums uz vienu obligāciju.

BROADVIEW - DANFORTH: atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, ļoti liela un moderna virtuve, garāža. Kopīgā cena — $15.300,-. Iemaksa $2.700,-. Atlikums uz izdevīgām desmitgadīgām obligācijām.

MOUNT PLEASANT - ST. CLAIR: atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja (4 istabas pirmā un 3 istabas otrā stāvā). Moderna eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $16.500,-. Iemaksa $3.900,-. Atlikums uz izdevīgām 10 gadu obligācijām.

MĀJU PIRCĒJIEM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀJAM BEZ GALVINIEKIEM PAR VISMAZĀKIEM PROCENTIEM UZ TRĪS GADIEM ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

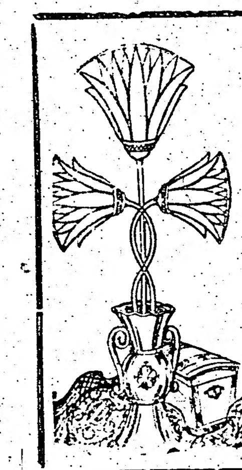

Ja apnicis tu dzīvi sūru,
Steidz tur, kur Bathurst šķērso Blūru;
Ar rozi, neļķi, tulpi, krokus,
Tev' iepriecinās veikals L O T U S.

802 Bathurst ielā pie Bloor,
tel. LE 3-3884, Toronto.
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS
LOTUS

SŪTA SAIŅUS UZ SSSR, LATVIJU, IGAUNIJU, LIETUVU, UKRAINU BALTKRIEVIJU u. c. REPUBLIKĀM
Izmantojiet mūsu firmas uzticamos, rūpīgos un ātros pakalpojumus.
GENERAL PARCEL and TRAVEL Co., INC.
(USSR LICENCĒTS)
MŪSU NODAĻAS:
135 W., 14th St., New York 11, N. Y., Tel. CHelsea 3-2583.
Atvērts darbdienās no pl. 9—6 un sestdienās no pl. 9—4.

141 Second Ave. New York City Tel. GR 5-7430	332 Fillmore Ave., Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674	900 Literary Road, Cleveland 13, Ohio, Tel. TOwer 1-1461.	11339 Jos. Campau. Detroit 12, Michigan Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave., Philadelphia 23, Pa. Tel. WAlnut 5-8878.	132 Franklin Ave. Hartford Conn. CHapel 6-4724.	308 W. Fourth St. Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040	39 Raymond Plaza W Newark, N. J Tel. MArket 2-2o7.

Viņi labprāt sniegs Jums visu nepieciešamo informāciju. Mūsu lielā un uzticamā firma ir apkalpojusi tūkstošiem klientu un ir tos pilnīgi apmierinājusi. 100% garantija, ka katrū saini piegādās. Sūtījumus izdara 48 st. laikā. Mērķi sasniegs 6—7 nedēļās, ar gaisa pastu 7—12 dienās.
Mūsu kantoros ir pilnīgā izvēlē pirmklasīgas pārtikas vielas, rūpniecības preces, ādas, apavi, lakati, pulksteņi utt. par viszemākām cenām.
Atcerieties, ka mēs specializējamies visās lietās, kuras attiecas uz saiņu sūtīšanu.

LATVIEŠU PUĶU SALONS
C A L L A
727 Danforth Ave., pie Pape,
tel. HO 6-9911, Toronto.
★ Bagātīgā izvēlē ziedošas podu puķes.
★ Griezti ziedi. ★ Ziedu sakārtojumi.
★ Tautiskie izstrādājumi.
Pasūtiniet savlaicīgi.

A. EGLITIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS VEIKALS - DARBNICA
IERĪKO TV ANTĒNAS. Atvērts līdz plkst. 9 vakarā 6 dienas.
IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. LE 7-1401

BIROJĀ: EM 6-5434 MĀJĀS: ME 3-5518
Visāda veida padomus un pakalpojumus juridiskos jautājumos sniedz
JOHN KUZMOCHKA, B. A.
Barrister, solicitor & notary
4 ALBERT ST (otrā. stāvā), TORONTO, ONTARIO

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W,.pie Grace Toronto LE 5-6792

MAINA SLIDAS Jaunas un lietotas. OX 9-1932
HALE's SHOE REPAIRS & PET SUPPLIES,
2562 Danforth Ave., pie Main, TORONTO.
Veikals atvērts ik dienas no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā, piektdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 8 vakarā.
RUNAJAM LATVISKI. - Lūdzu zvaniet OX 9-1932.

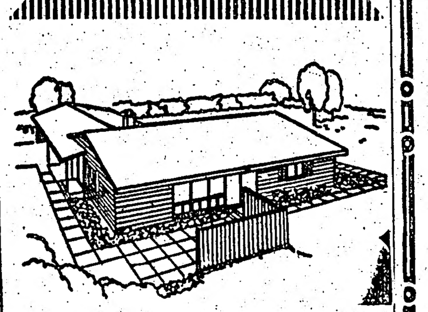

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
REAL ESTATE
● INSURANCE ●
● MORTGAGES ●
316 Harbord St., tel. LE 4-8447, Toronto
Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario.
— Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. — Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas. slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

Saiņus uz LATVIJU, LIETUVU, IGAUNIJU un KRIEVIJAS zemēm sūtiet piederīgajiem un draugiem ar
SAKAS PARCEL SERVICE
kas tos nosūta caur Ukrainska Knyha,
755 Barton St., E., Hamilton, Ontario
Tel.: LI 4-7239
Jūsu saiņi ir APDROŠINĀTI, garantējam to piegādi. Varat sūtīt pārtiku, drēbes, medikamentus, apavus, svarā no 4 līdz 19 mārciņām. Muitas izdevumus nokārto UKRAINSKA KNYHA. Mēs sūtām no Eiropas pārtiku un medikamentus.
Šujammašīnas, ieskaitot muitu — $175.00.
Ātra un laipna apkalpošana. Veikals atvērts no plkst. 10 rītā līdz 7 vakarā, no otrdienas līdz sestdienai.

DĀMU FRIZIERSALONS
ERNA SILĀRE
428 St. Clarens Ave., Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-5937 (BLOOR — LANSDOWNE)

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave., Toronto, Ont. Tel. OX 4-0464
DANFORTH — WOODBINE, 2. stāvā.

ĀTRA ZĀĻU PIEGĀDE
jūsu tuviniekiem un draugiem Eiropā un zemēs aiz dzelzs aizkara. Garantēta piegāde 15—20 dienu laikā. Visi sūtījumi apdrošināti.
Informācijai zvaniet vai iegriezieties personīgi
B & A PHARMACY
478 PARLIAMENT ST., TORONTO WA 1-0432

DRĒBNIEKS
J. GRĪSLIS,
584 PALMERSTON AVE., TORONTO
TEL.: LE 6-1890

Meklē SIEVIETI bērna uzraudzīšanai.
Zvanīt OX 9-3375, TORONTO.

OLGA INTS
DĀMU FRIZIERSALONS
820 Danforth Ave. (Pape - John)
HO 5-4388, Toronto.

Apkuŗu un ūdensvadu speciālists
Adolfs LAGŪNS
Tel. LE 1-6583, Toronto.

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Notārāta birojs
visāda veida notāriāliem pakalpojumiem
atvērts otrdienās no pl. 6—9 v.; citās dienās iepriekšēja pieteikšanās.
316 HARBORD ST., TORONTO.
LE 4-8447.

A. SILAVS
kungu un dāmu drēbnieks,
415 DUNDAS ST., E.
Tel. EM 4-0089, Toronto.

10% ATLAIDE pašreizējiem pasūtinājumiem.
V. KUČĀNS,
Kungu un dāmu drēbnieks,
115 COLBECK ST., TORONTO,
TEL. RO 6-7038.

The Dahlia Beauty Salon
408 Danforth Ave., Toronto.
MATU un SEJAS KOPŠANA. ILGVIĻŅI.
MODERNAS FRIZŪRAS. MANIKIRS.
Ērtas, labi vēdinātas telpas.
Mūsu darbinieces runā latviski.
Tel.: HO 3-4262.

PAUĻA STRAZDIŅA
Kungu Frizētava,
1320 Bloor St., W.
(pie Lansdowne), TORONTO.

A. Beikmane

KVĒLO, PAGALE!

ATMIŅU STĀSTS PAR VASARU AUCĒ

(10. turpinājums)

Reiz viņš, apstādinājis zirgus lauka malā, lūko jautrajā laukkopju barā saskatīt Dainu un, ieraudzījis meiteni, māj viņai ar ziedošu ievas zaru.

Daina sajūt šai brīdī sevī tik lielu prieka, laimes un spēka pieplūdumu, ka viņa nespēj to panest klusēdama.

„Hē - ē - ē - j!" viņa iesaucas visā spēkā un ar straiju kustību norauj cepuri tuvumā esošajam studentam Švītriņam un uzsviež to augstu gaisā.

Švīts par to gaužām noskaišas un, sagrābis kā knaiblēs Dainas augumu, grib meiteni turpat visu acu priekšā noskūpstīt, jo viņai galu galā ir jāsaņem sods par šādu pārgalvību.

Nu ir atkal Dainas reize apvainoties, un viņa sāk visā spēkā ciņīties pretim savam sagūstītājam, tomēr „Švīts", lai gan sīks augumā, ir neredzēti stiprs. Tā beidzot vieglprātīgā plosīšanās pāriet īstā „kaujā", kas beidzas ar to, ka Švītriņam viens vaigs ir kļuvis tumši sārts, bet Dainas jaunais svētdienas tērps ir notriepts mālainiem plankumiem. Abi „duelanti" ir tad vēl neatlaižas — Švītriņš nu no tiesas noskaities, grib meiteni izpeldināt lielajā novadgrāvī, bet Daina aizstāvēdamās, sagrābusi abās plaukstās Švītriņa rūsgano matu cekulu, turas uz dzīvību un nāvi grāvja dūņās.

„Ak tad es tev neesmu labs diezgan!" aizvainots šņāc Švītriņš. „Kas man vainas? Vai neesmu kārtīgs zemes arājs, ko? Bet tu jau mani neredzi! Tu meklē tikai to dzejnieku un mākoņu stūmēju. Tici man, viņš nepavisam nav tev piemērots!" saka Švītriņš, vilkdams Dainu tuvāk grāvim.

„Es gan pati labāk zināšu, kas man piemērots, kas ne!" Daina iekliedz Švītriņam ausī, cenzdamās noturēties uz grāvja malas. Nezin, kā šī cīņa būtu galu galā beigusies, ja Silmalis ar piedzīvojuša šķīrējtiesneša māku beidzot abus karstgalvjus nebūtu samierinājis.

Diena tomēr ir sabojāta kā Dainai, tā arī viņas dedzīgajam „pielūdzējam" Švītriņam.

Arī Klintāja laimes kausā ir iekritis rūgts piliens, notālēm vērojot Dainu ar Švītriņu. Viņš pēkšņi sajūtas ļoti vecs un neiederīgs spēcīgo un dzīvē priecīgo jauniešu vidū. Kāda rūgta atziņa, kas viņu mocījusi nu jau tik daudz gadu, atkal no jauna pamostas viņa apziņā. Kā gan viņš to varēja aizmirst? viņš sev jautā, soļodams līdzi kultivātoram. Un tad viņš skumji pasmaida: „Kurš cilvēks gan neaizmirstu savas kļūdas un trūkumus, sastapdams tādu meiteni kā Dainu pavasarī, Auces farmā . . . ? "

Vakarā Dainai ir aizmirsušies šīsdienas sarūgtinājumi, jo Aucē nevienam nav laika nodoties skumjām pārdomām. Katra diena un katrs vakars slēpj sevī jaunu pārsteigumu! Šovakar Sarkanās mājas pagalmā zem liepām savas divdesmit otrās dzimšanas dienas svinības izrīkojis skaistākais un staltākais aucietis — students Viks Vinkalns.

Dārza stūrī zem liepām ir klāti galdi ar maija maizēm, saldiem cepumiem, kūkām un vīnu.

Svētku dalībnieki svinīgi novietojas baltajos dēļu solos ap galdu, un Silmalis visu auciešu vārdā sveic gaviļnieku, sirsnīgi novēlot viņam godam nobeigt šīs vasaras praksi ,kā arī līdz rudenim atrast sev raženu un daiļu līgaviņu.

Pateicoties par jauko novēlējumu, Vinkalns, piecēlies kājās galda galā dzied pazīstamo skumji saldo mīlestības dziesmiņu „Tur rožu dārzā" . . . Balss jaunekļim ir brīvi plūstoša un dziesmā viņš prot ielikt tik daudz jūsmas, ka pārējie klausās, elpu aizturējuši.

„Skaists gan ir šis puisis kā pats velns," Rūta Dzedīņa čukst savai draudzenei Zenai: „vai redzi, kā mirdz viņa acis aiz garajām, samtainajām skropstām? Un kāds viņam stalts augums!"

„Jā, glīts viņš ir gan," atbild uzrunātā, slaida tumšmate no Augškurzemes, „būtu tikai bijis drusku vecāks!" Pašai Zenai nu jau daudz vairs netrūkst no trīsdesmit, kādēļ viņai liekas gluži necienīgi jūsmot par tik zaļu zēnu kā Vinkalns. Pēdējais arī neko par to nebēdā, vai kāda Auces skaistule par viņu jūsmo, vai ne. Satraukumā viegli piesarcis, viņš pēc dziesmas palokās klausītājiem, ļaudams viņiem apbrīnot savu klasisko, pareizi veidoto profilu. Tad viņš atsēstas goda vietā — galda galā — un aicina klātesošos nekautrēties un baudīt visu to, kas likts galdā.

Augstkājainajās glāzēs salietais vīns mirdz un laistās vakara saules staros. Jautrie svētku viesi smiedamies un draiskuļojot tver pilnās glāzes un tukšo tās gaviļniekam par godu. Silmalis ar gaviļnieku, nosēdušies katrs savā galda galā, drīz vien vairs netiek galā ar savu „namatēvu" uzdevumu pieliet vīnu svētku viesiem glāzēs un piedāvāt cepumus un saldumus, jo svētku viesu ir krietns bars, un visiem ir lielas slāpes un ne mazāks izsalkums, lai gan tikai pirms neilga laika tie pilī paēduši vakariņas. Beidzot Silmalim ienāk labs padoms prātā: kādēļ gan viņam pašam vienmēr sarīkojumos pūlēties ar viesu apkalpošanu un ēdienu un dzērienu piedāvāšanu, ja var šim nolūkam izraudzīt īpašas „amatpersonas"! Nekavējoties viņš pieskandina dakšiņu tukšai vīna pudelei par zīmi, ka vēlas runāt. Ziņkārīgajiem viesiem viņš paziņo, ka radusies gaužām nopietna vajadzība pēc namatēva un namamātes palīgiem, kas varētu visos šīs vasaras sarīkojumos uzņemties dzērienu ielējēja un uzkožamo pasniedzējas amatu.

Visi klātesošie par šo priekšlikumu ir vareni sajūsmināti, tomēr minētos goda amatus neviens negrib uzņemties. Beidzot visi vienbalsīgi piešķir „ielējēja" amatu Švītriņam, kā gados visjaunākajam šīsvasaras auciešim, un „pasniedzējas" amatu — Dainai Kalējai, kā jaunākajai aucietei. Abi ievēlētie gan nepavisam nav apmierināti ar saviem „goda amatiem", tomēr — tautas balss ir arī Dieva balss, kā tas teikts seno romiešu sakāmvārdā, tādēļ pretošanās šeit nelīdz. Pieri neskaitāmās grumbās savilcis, Švītriņš atvāž pudeles un apstaigā galdus, bet Daina uzmana, lai cepumu un saldumu krājumi galdā nekad nebeigtos.

Laiku pa laikam no viena vai otra galda atskan skaļa pavēle: „Ej, ielējēj! Nes šurp vīnu!" vai arī: „Daiļā pasniedzēja, kur tu kavējies? Dod mūsu sirdīm dzīves saldumu!"

Dainai ar Švītriņu jau sen ir apnikušas biedru ne visai piekļājīgās „asprātības", un šī nepatika skaidri atspoguļojas viņu sejās, tomēr ieskurbušie svētku viesi nepavisam nekautrējas abus nelaimīgos atkal un atkal pagodināt ar jauniem daudzkrāsainiem un viņu amatam piemērotiem „tituliem" un dažādām zobgalībām.

„Jā, jā, strādājiet nu vien, draudziņi, abi kopīgu darbu mums pārējiem par prieku un par svētību," gudri piebilst Silmalis: :„tas jums savā ziņā ir kā sods par to, ka šorīt kildojāties. Tagad, ciešot kopīgas bēdas, drīz vien kļūsit viens otram tuvi un mīļi kā balodīši . . . "

Tas nu beidzot ir par daudz! Dainai asaras saskrien acīs, dzirdot tik stulbu valodu. Nē, nevienu pašu mirkli viņa vairs negrib palikt še, lai klausītos iereibušo dzīrotāju nevalodās. Nometusi uz galda stūŗa tukšo sukreņu šķīvi, viņa aiz svētku viesu mugurām neatlaidīgi virzās uz dārza vārtiem. Te — pie pašiem vārtiem viņu kāds satveŗ pie rokas, un tepat viņai pavisam tuvu klāt atskan Klintāja klusā jūsmotāja balss: „Mana sapņu meitene, vai tu jau projām steidzies?" viņš jautā pusnopietni, pusjokodamies.

„Nupat gribēju iet mājās, jo man te vairs nepatīk," Daina aizvainota lūkojas sārtajās vakara debesīs, lai Klintājs neredzētu dusmu rievu viņas pierē.

Bet Klintājs to jau ir pamanījis.

„Neesi nu auša," viņš tēvišķīgi pasmaida, „tādi jau viņi ir tie mūsu aucieši. Ko tu viņiem padarīsi? Pakavējies nu vēl brīdi tepat, tad jau varēsim iet abi prom. Man vēl šeit jāveic kāds pienākums, pēc tam es gaidīšu tevi pie sēru vītola dīķa malā. Vai nāksi?"

„Jā, es nākšu, draugs!" Daina pateicībā noglāsta mīļotā zēna roku.

Klintājs paņem no sola ģitāru un ļauj saviem veiklajiem, slaidajiem pirkstiem slīdēt pār stīgām, izburdams dažus nepazīstamus akordus. Tad viņš iznāk dārza vidū un sāk savu Ziemeļvidzemē tik pazīstamo un visiem mīļo dziesmu:

„Es dziedāšu par tevi, tēvu .... zeme,
Par tavām druvām vecā līdumā
Un kad es paguršu zem dzīves nastas,
Tad atdusēšos tavā atmatā."

Klintājam ir paklusa, dziļa un viegli plūstoša balss. Visi klausās, elpu aizturējuši, jo tiem liekas, ka klusais Ziemeļvidzemes zēns šai dziesmā viņiem atklāj savu kluso, jūsmas pilno dvēseli. Daina lūkojas jūsmas pilnu skatu savā mīļajā zēnā un dziļi, dziļi izjūt dziesmas skumjo, netveŗamo skaistumu, kuŗā vārdi atmirdz kā rasas pērles agrā vasaras rītā, vai arī kā zeltainas rudens lapas piekļaujas rudens salnā stingušai zemei.

„Es dziedāšu par zaļo eglainīti,
Kur tīklus pelēkos auž zirneklīts,
Kur agrā rītā kuplas smilgas bradā
Ar basām kājām ganiņš, bārenīts.

Es dziedāšu par bērzu birztaliņu,
Kur rudens lapas, zeltainītes birst,
Un birstot zvana klusu svētvakaru
Tiem ziediem vēlīniem, kas salnā mirst."

Sārtā vakarblāzma jau nodzisusi debesīs, kad Daina, mazliet aizkususi no straujā nāciena, apstājas pie vecā sēru vītola. Tā stumbrs ir salīcis un pārkāries pāri dīķim, un tumšās zaru bārkstis vietām sniedzas līdz pat ūdenim. Vakara krēsla piešķiŗ visai apkārtnei savādu, rēgainu veidu, un Dainai liekas, ka šādu ainavu ar dīķi un vītolu tā kādreiz būtu jau kaut kur redzējusi, tikai viņa nevar un nevar atcerēties — kur un kad to redzējusi. Un tad viņai viss kļūst skaidrs — viņa šo ainavu ir redzējusi kādā iepriekšējā dzīvē!

Savāds satraukums pārņem Dainu, tā ka viņai abām rokām jāpieturas pie vītola. Viņai liekas, ka nupat — nupat viņas atmiņā vērsies kādi aizslēgti vārti un atklās viņai kādu svarīgu noslēpumu, kuru viņa visu savu tagadējo mūžu ir veltīgi pūlējusies izdibināt.

Vēl tikai mirklis, un tad viņai atklāsies kāda nekad vēl neredzēta dzīve, kuras mūžīgo skaistumu viņa tikai tagad — mīlestības tuvumā — ir sākusi mazliet nojaust. Ak, ko gan viņa ieraudzīs aiz Mūžības vārtiem?

Sirdij strauji pukstot, Daina lūkojas krēslas pilnajā parkā aiz dīķa, it kā tur būtu paslēpta nozudusī Mūžības taka, tomēr viņa nekā nevar saskatīt. Iepriekšējā un nākamā dzīve prot labi glabāt savus noslēpumus! Un tad viņai turpat līdzās no krēslas iznirst mīļš un pazīstams stāvs.

Klintāja rokas cieši apskauj Dainu, un viņa mute alkaina pieglaužas Dainas lūpām.

Un tad Klintājs palaiž meiteni vaļā, un, rokās sadevušies, viņi soļo pāri nakts miglas klātajiem laukiem, līdz nonāk birztalā, kur svaigi smaržo jaunās bērzu lapas. Atlaidušies sūnās, viņi tikai tagad sajūt, cik noguruši viņi ir pēc garās vasaras darba dienas.

Mežā skaļi sasaucas nakts putni, un viņu balsis saplūst kopā vienā skaļā un nemiera pilnā meža nakts dziesmā!

„Cik laimīgi gan mēs esam!" izsaucas Klintājs. „Mēs šeit, savā dzimtenē, varam baudīt pavasari un mīlestību, kamēr kaut kur Francijā patlaban cilvēki cīnās par savu dzimteni un atdod tai savas dzīvības."

„Mīļais draugs, nedomā tagad par kaŗu, domā par pavasari un dzīvību. Neaizmirsti, ka tas ir mūsu pavasaris." Daina apvij rokas mīļajam zēnam ap kaklu, un Klintājs nedomā vairs neko. Pilniem malkiem viņš bauda jaunību un pavasari, ko viņam sniedz karstās, alkstošās meitenes lūpas.

9.

Svētdienas rīts ir gaišs un saulains, tikai tagad tas ir daudz krāšņāks un smaržīgāks nekā iepriekšējais. Koki ir salapojuši, un ievas mežos un ķiršu dārzos ir izplaukuši ziedos.

(Turpinājums sekos)

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont.

C.G.T
REAL ES
Aizdevumu sagāde. Lielākais nekust
došanas birojs
418 MAIN ST., E
OJĀRS IEVIŅŠ. Tel. JA 8-6

Niagaras - St. Katarīnes jaunatnes
„DZIRKSTELE" RAIBS VAKA
UGUNSKURS SNI
24. janvārī, pl. 18,30 Sv. Jāņa bazn
580 Portage Rd., N., Niagara F
PROGRAMMA:
★ Pastāsts — „Kas šogad notiks Toro
★ Jautri sprēgājoši priekšnesumi vies
svētku rīkotāju izpildījumā. Ugunsk
— BRUNO RUBESS.
★ D E J A. — Spēlē sacentīsies divi
Profesionāls — „The Townsmen" —
Amatieru — „O. K." . . . . . .
● Bufete ar latviskiem gardumiem, tēju u
● Ieejas maksa $1.25; jaunatnei līdz 14 g.
● Viss atlikums lielo Jaunatnes svētku rī
Apmeklēt lūdz

ALBERTS DELICAT
LATVIEŠU PĀRTIKAS PREČU VE
Piedāvājam labākās kvalitātes gaļas izstrādāju
gaumē, kā arī visus citus produktus un
Visu šķirņu maizes un cepumus, kā arī tortes
jumu no labākām latviešu un vācu ko
Svaigi žāvēti laši, zuši un nēģi. Pašu skā
375 BROADVIEW AVE., (pie Gerrard), Toro
Atvērts no pl. 7,30—9,30 vakarā. ALBERTS

Izīrēju traukus vie
RASMA BENDIŅŠ, 44 Glen Da
Toronto (austrumos). Tel. OX
Lūdz zvanīt pēc plkst. 7 vakarā

Zeltkalis
ANTONS KIVLEN
(KALUPE JEWELLERY)
Gatavo un labo visu, kam sakars a
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.,

Mēs sūtām
MEDIKAMENTUS AR GA
uz Latviju, Igauniju, Lietuvu un citām
Piegāde 3 nedēļu laikā.
Mūsu cenas ir zemākās. Nododiet mums
ROTHBART'S DRUG
676 Queen St., W. (tuvu Bathur
EM 3-2800.

UKRAINSKA K
JAUNA ADRESE — 962 BLO
Darba laiks no pi
dienai no pl. 9—6
no pl.
VIENĪGAIS UZŅ
DĀ, KUŖS SŪT
UZ PADOMIJU.
NIECĪBAS. TĀP
ĀTRĀKA, JO S
TI TIEŠI. TIE
PRET PAZUSA
MIEM.

Muita un
maksājam
jam nav
Nosūtītājs
stu no
Saiņu dau
bežots, bet tikai tā svars nedrīkst pārs
Jūs varat sūtīt pašu iepirktas mantas
mas mūsu uzņēmuma veikalā par lētām c
Saiņos var sūtīt visādas drēbes, tekstil
vus, ādas, medikamentus, pārtiku un d
metu.

I. JANKOVSKIS
REAL ESTATE BROKER
93½ Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

LE 6-0143
LE 5-4455

LABI EJOŠS PĀRTIKAS PREČU VEIKALS. Apgrozījums $120.000 gadā, labā vietā. Veikala pilna cena — $7.500,-, plūs preces. Iemaksa $4.000,-.

BLOOR - BATHURST: izdevīga īres māja, 12 istabas, 3 virtuves, iebraucamais ceļš un garāža, ūdens - eļļas apkure. Iemaksa $6.000,-, izdevīgas obligācijas.

Mums ir mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām. Sekojiet mūsu speciālpiedāvājumiem Toronto Daily Star, The Telegram un Globe & Mail.

C. G. TODD LTD
REAL ESTATE
Aizdevumu sagāde. Lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs Hamiltonā.
418 MAIN ST., E., HAMILTON.
OJĀRS IEVIŅŠ. Tel. JA 8-6336. VALDIS TUKLERS.

LŪDZ ATSAUKTIES
L. ODIŅA k-dzi,
KAS DZĪVO KANADĀ.
Rakstīt
DV Kanadas valdei,
123 Huron St., Toronto, Ont.

MAMBO — SAMBA — RUMBA — JIVE — CHA-CHA
DEJU STUDIJA N. SCHWANEBACH,
175 College St. (pie Mc Caul), tel. WA 1-4318, Toronto.
Jūs iemācāties ātri un lēti
FOXTROTU — LĒNO VALSI — VALSI — TANGO
PRIVĀTSTUNDAS
Auksta gaisa vēdināšana. Pieteikšanās un izziņa katrā aikā.

Niagaras - St. Katarīnes jaunatnes pulciņa
„DZIRKSTELE" RAIBS VAKARS
UGUNSKURS SNIEGĀ
24. janvārī, pl. 18,30 Sv. Jāņa baznīcas zālē, 580 Portage Rd., N., Niagara Falls.
PROGRAMMĀ:
- ☆ Pastāsts — „Kas šogad notiks Toronto? . . ."
- ☆ Jautri sprēgājoši priekšnesumi viesu, Jaunatnes svētku rīkotāju izpildījumā. Ugunskura maestro — BRUNO RUBESS.
- ☆ D E J A. — Spēlē sacentīsies divi orķestri: Profesionāls — „The Townsmen" — St. Catharina Amatieru — „O. K." . . . . Toronto.
- Bufete ar latviskiem gardumiem, tēju un limonādi.
- Ieejas maksa $1.25; jaunatnei līdz 14 g. $0.75.
- Viss atlikums lielo Jaunatnes svētku rīkošanai.

Apmeklēt lūdz V A L D E.

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA
Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt
HO 6-3800, 445 Pape Ave.

KLAVIERU BŪVĒTĀJS
A. KLAVIŅŠ
skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem.
90 London St., Toronto
Tel.: LE 3-8609
Pastāvīgi krāj. lietotas klavieres.

LEO TRAPĀNU
meklē Lonija Bergmanis,
2541 N. 1st St. Milwaukee 12, Wis., U.S.A.
Ja kāds par viņu ko zinātu, lūdz rakstīt.

Lūdz atsaukties
Pēteri Brici,
kas 1951. gadā dzīvojis Anglijā, Staverton Bridge Hostel, Cheltenham, Glos., England.
Pēc Vācijā esošajām ziņām, Pēteris Bricis būtu Oldenburgā. 1958. gadā mirušā ALFREDA BRIČA brālis.
Tuvāka informācija LA birojā.

ILDEMĀRU,
Krista dēlu,
JALOVSKI,
dzimis Ventspilī 1924. g. 14. 12., MEKLĒ MĀTE ZVIEDRIJĀ.
Rakstīt:
SOLEATVAGÄN 76—1, GÖTEBORG, SWEDEN.

Piederīgie meklē
RICHARDU
GŪTMANI,
Žaņa dēlu,
dzimis ap 1924. gadu.
Cik zināms, dzīvojot Kanadā. Ja kāds ko par viņu ziinātu, lūdz rakstīt
ANNAI STEPANS,
2615 N. JONES ST.,
CHICAGO 47, ILL., U.S.A.

Toronto ziemeļos — LAWRENCE - YONGE —
IZĪRĒJAMAS
2 ISTABAS un VIRTUVE,
ar plīti un ledusskapi. Atsevišķa vannas istaba. Zvanīt vakaros, HU 1-9138, Toronto.

Danforth - Logan raj.
IZĪRĒJAMAS
labi remontētas nemēbelētas 2 istabas un virtuve 2. stāvā. Uz vēlēšanos garāžas un parkošanas iespējas.
Tel. HO 1-8661, Toronto.

SUNNYSIDE RAJONĀ
IZĪRĒJAMA
istaba ar virtuvi,
mēbelēta.
Zvanīt LE 2-2208, Toronto.

Pilsētas rietumu daļā
IZĪRĒJAMA
istaba ar apsildītu saules istabu, kas izlietojama kā virtuve.
Zvanīt RO 2-9667, Toronto.

MANN & MARTEL
REALTORS LTD.
A. KAMPE 1499 Yonge St., WA 5-2131. mājās OX 1-8179,
piedāvā mājas visos pilsētas rajonos par dažādām cenām un iemaksām.
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3 PROC. GADĀ.
YONGE - LAWRENCE: iemaksa $1.500,- 6 istabu dubultķieģeļu mājai. Moderna virtuve, eļļas apkure, garāža. Pilna cena $15.200,-.
DANFORTH - BROADVIEW: iemaksa $4.000,- 10 istabu dubultķieģeļu savrupmājai. Ūdens - eļļas apkure, 2 virtuves, 2 vannas istabas, dubultgarāža.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDA JURŠEVSKA
KERAMIKAS DARBNĪCA - VEIKALS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6 - 8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowna.
Krājumā latviska un moderna keramika.
Pienem arī pasūtinājumus dažāda veida keramikas izstrādājumiem.

ALBERTS DELICATESSEN
LATVIEŠU PĀRTIKAS PREČU VEIKALS
Piedāvājam labākās kvalitātes gaļas izstrādājumus eiropiešu gaumē, kā arī visus citus produktus un delikateses.
Visu šķirņu maizes un cepumus, kā arī tortes uz pasūtinājumu no labākām latviešu un vācu konditorejām.
Svaigi žāvēti laši, zuši un nēģi. Pašu skābēti kāposti.
375 BROADVIEW AVE., (pie Gerrard), Toronto. HO 1-4473
Atvērts no pl. 7,30—9,30 vakarā. ALBERTS JAKUBAITIS

Izīrēju traukus viesībām
RASMA BENDIŅŠ, 44 Glen Davis Cres., Toronto (austrumos). Tel. OX 9-8818.
Lūdz zvanīt pēc plkst. 7 vakarā.

Zeltkalis
ANTONS KIVLENIEKS
(KALUPE JEWELLERY)
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont., HO 3-1008.

Mēs sūtām
MEDIKAMENTUS AR GAISA PASTU
uz Latviju, Igauniju, Lietuvu un citām Eiropas zemēm.
Piegāde 3 nedēļu laikā.
Mūsu cenas ir zemākās. Nododiet mums pasūtinājumus.
ROTHBART'S DRUG STORE,
676 Queen St., W. (tuvu Bathurst), Toronto.
EM 3-2800.

UKRAINSKA KNYHA
JAUNA ADRESE — 962 BLOOR ST., W.
Darba laiks no pirmdienas līdz sestdienai no pl. 9—6 v, bet piektdienās no pl. 9—9 v.
VIENĪGAIS UZŅĒMUMS KANADĀ, KURŠ SŪTA SAIŅUS TIEŠI UZ PADOMIJU. TE NAV STARPNIECĪBAS. TĀPĒC PIEGĀDE IR ĀTRĀKA, JO SAIŅI TIEK SŪTĪTI TIEŠI. TIE IR APDROŠINĀTI PRET PAZUŠANU UN BOJĀJUMIEM.

Muita un citi izdevumi samaksājami šeit. Saņēmējam nav jāmaksā nekas. Nosūtītājs saņem parakstu no saiņa saņēmēja. Saiņu daudzums nav ierobežots, bet tikai tā svars nedrīkst pārsniegt 20 mārciņu. Jūs varat sūtīt pašu iepirktas mantas . . ., kas dabūjamas mūsu uzņēmuma veikalā par lētām cenām.
Saiņos var sūtīt visādas drēbes, tekstilmateriālus, apavus, ādas, medikamentus, pārtiku un daudz citu priekšmetu.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKA

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

Svētdien, 18. janvārī četri dievkalpojumi: **Betlemes baznīcā** pl. 3 p.p.; **Part Vašingtonā**, Mūsu Pestītāja baznīcā pl. 2, māc. R. Zariņš, pēc tam kopas pilnsapulce; **Frīportā**, Kristus baznīcā pl. 1 p.p. un **Bronksā**, Sv. Toma baznīcā pl. 6, abās pēdējās māc. A. Ozols.

Svētdien, 25. janvārī dievkalpojumi **Bruklīnā** un **Bronksā**, pēc tam draudzes vakari.

Draudzes pilnsapulce svētdien, 1. februārī **Bruklīnā** pl. 1. Pēc dievkalpojuma ziņojumi un pārskati, kases pārskats, revīzijas komisijas ziņojums, jaunais budžets, trešā mācītāja vēlēšanas, amatpersonu un delegātu vēlēšanas, vasaras kolonija, priekšlikumi un ierosinājumi.

DETROITĀ

Detroita. Detroitas ev. - lut. latviešu Kristus draudzes dievkalpojums 18. janvārī, pl. 2 p. p. Sv. Marka b-cā (1045 Grand blv.). Prāv. A. Skrodelis.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand

Svētdien, 18. janvārī, pl. 10 bērnu dievvārdi un svētdienas skola; pl. 11 dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds. Iesvētes mācība. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce. Meivūdā dievkalpojums nenotiks.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 p.p.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu Sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivūdā, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu. pl. 2,00 dienā **Faith ev. - lut.** baznīcā, **1000 S. Layton Bulv.** Māc. J. Meisters. **Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.**

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 18. janvārī, plkst. 3 p.p. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma pl. 5 p.p. „Kaķīša dzirnavas" — izrāde, spēlēs draudzes bērni.

Svētdien, 25. janvārī, plkst. 11 r. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

18. janvārī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

25. janvārī, plkst. 2 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētdienas skola. Iesvētes mācība.

Sprediķos teoloģijas students A. Kretulnieks. 25. janvārī dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

18. janvārī, plkst. 2,30 p. p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Svētdienas skola.

Bramptonā latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojums 25. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Grace United baznīcā.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S. CE 2-2385.

Svētdien, 18. janvārī, pl. 3,30 p. p. dievkalpojums bērniem ar sekojošu svētdienas skolu; pl. 4-os p. p. dievkalpojums — svētbrīdis pieaugušiem; pēc deivkalpojuma — svētbrīža draudzes gada sapulce baznīcas apakšējās telpās.

Ceturtdien, 22. janvārī, plkst. 7-os vakarā draudzes bībeles stunda baznīcas blakus telpās.

Piektdien, 23. janvārī, plkst. 7,30 vakarā jaunatnes jaunākās grupas stunda — 109, Ferguson Ave., South.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 2-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa 1, Ontario. Tel.: RE 3-3906.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel OS 3-3284.

Virdžinijtaunā svētdien, 25. janvārī, plkst. 13 anglikāņu baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 10,30.

Norandā svētdien, 25. janvārī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Virdžinijtaunā svētdien, 25. janvārī, plkst. 13, anglikāņu baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības plkst. 10,30.

Norandā svētdien, 25. janvārī, plkst. 16 United baznīcā dievkalpojums. Bērniem mācības sestdien, plkst. 14.

Kristīta Sadberijā: Laila Dzintra Pļaviņa, Olģerta un Irenes meita.

MONTREALĀ

Māc. V. Sēfers, 1571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

18. janvārī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums.

25. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

25. janvārī, plkst. 5 p.p. draudzes jaunatnes sanāksme 8110 Magnolia Ave.

Māc. Arturs Voitkus, 2384 Beaconsfield Ave., Apt. 12, Montreal, P.Q. Tālr. HU 9-3224. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

18. janvārī, plkst. 1,30 p. p. Sprediķis: Taisnība.

Svētdienas skola notiks 11. un 25. janvārī, plkst. 1 p. p.

Bībeles stundas: 14. un 28. janvārī, plkst. 8,00 vakarā.

ST. KATARĪNĒS

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Sv. Katarīnas latviešu ev. - lut. latviešu dr. Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave., 18. janvārī izņēmuma kārtā dievkalpojums notiks nevis pl. 3,30 p. p., bet pl. 2 p. p.

Niagarā, Ont., latviešu ev. - lut. draudzē dievkalpojums 1. februārī, pl. 2 p. p. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Road.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek sestdienās plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Svētdienu rītos no pl. 10,30—11,00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350 Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

MŪSU NĀKAMĀS JAUNĀS LATVJU GRĀMATAS
2 lieli darbi latviešu un pasaules literatūrā:
JONASA MIESNIEKA romāns, 3 daļās, kopsējumā
BĒRZUPJU ĢIMENES PORTRETS
Cena $7.20, pasūtinot apgādā, net. $5.20.
STEFANA CVEIGA biografiskais romāns par Francijas karalieni
MARIJA ANTUANETE
Cena $5.80, pasūtinot apgādā, net. $4.20.
Pasūtinot abas grāmatas reizē, kopcena net. $9.00. Vai arī maksājot pilnu cenu $13.00, katrs saņem par brīvu pēc izvēles grāmatas par $6.50.
Grāmatām sagatavojums kā Bēthovens un Vilkaču mantiniece. Vai esat redzējuši šīs grāmatas? Mūsu jaunās būs tādas pašas ir saturā, ir apdarē.
Vai esat pasūtinājuši lielo grāmatu par Latviju, A. GULBJA biosrafisko romānu, I, II kopsējumā
ZIGFRĪDS ANNA MEIEROVICS
cena $8.00, pasūtinot apgādā, net. $6.00,
lielā, greznā piemiņas sagatavojumā? Nenokavējiet. Visu gods un pienākums būs līdz ar šo grāmatu, ja vēl ceram būt derīgi mūsu dzimtenei.
DRAUDZĪGAIS AICINĀJUMS
20% atlaide visām tirgū esošām grāmatām.
AICINĀJUMS kļuva par simbolu katram nacionālajam latvietim, un šī dzirksts vēl joprojām kvēlo un mirdz.
NEAIZLIEDZIETIES!
Draudzīgajam Aicinājumam ir jauna un skaista grāmata par Latviju — K. ZĪTARA 50 G. MEDNIEKU PIEDZĪVOJUMI LATVIJAS MEŽOS. Jums nemanot ievilksies smaids jūsu sejā, un ātrāk šo grāmatu nenoliksit, kamēr izlasīta. (Imantas izdevums).
K. Zītara — PA ZAĻAJĀM TEKĀM
Pasūtinot apgādā LATVJU GRĀMATA, net. cena $2.50.
APGĀDS LATVJU GRĀMATA,
P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāsis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 85, N.Y., U.S.A.

K. KĀRKLIŅŠ
pārstāvis pie UNO MANKIN Real Estate,
Member of Toronto Real Estate Board; Member of Ontario Association Real Estate Board
692 DANFORTH AVE.
Birojā HO 1-1114, mājā HO 5-6384

IPAŠUMI TORONTO, MĀJAS, VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS un LAUKU APKĀRTNĒ.

MORTIMER - WOODBINE: jauna, atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, moderna eļļas apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas isabas, iebraucamais ceļš un vieta divām garāžām. 1 obligācija. Cena $18.800,-.

MOUNT - PLEASANT: 8 istabu, atsevišķa, dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, moderna virtuve, 2 vannas isabas, garāža. 1 obligācija. Cena — $16.900,-.

BRODVIEW - DANFORTH: skaista, divstāvu, atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un garāža. Izdevīgas obligācijas. Cena $16.500,-.

Mājas pircējiem sagādājam naudu iemaksām par 3% gadā.

IMMIGRANTU PRESE PACEĻ BALSI

Kanadiešu etniskās preses kluba iesniegums ministru prezidentam un valdībai.

Vairāk kā 50 gadu Kanadas etniskā prese ir bijusi starpniece starp šo augošo zemi un dažādajām rasēm. Tās šīsdienas uzdevums ir mātes valodā informēt tos, kas te ieradušies no dažādām zemēm, lai Kanadu izveidotu par savu mājvietu, kā arī lai palīdzētu tiem, kas nav dzīvojuši demokratiskā valsts iekārtā un tos iepazīstinātu ar jaunajiem dzīves apstākļiem.

Par spīti tam Kanadas etniskā prese nav saņēmusi vajadzīgo atbalstu un atsaucību, kāda tai pienāktos.

Etniskās preses izdevēji un redaktori atzīst, ka tiem ir tādas pašas tiesības un pienākumi kā angļu un franču valodā iznākošo laikrakstu pārstāvjiem, jo prese ir svarīgs ierocis, lai veidotu sabiedrības noskaņojumu.

Līdz ar iecelotāju skaita pieaugumu pēc 2. pasaules kaŗa, ir pieaugusi arī Kanadas etniskās preses nozīme. Šī prese šodien apkalpo apmēram miljonu Kanadas iedzīvotāju, kas nav angļu vai franču izcelsmes, ieskaitot arī tos, kas te jau dzīvo vairākas paaudzes. Par spīti tam, ka viņi te ir dzimuši, tie aizvien vēl vēlas lasīt laikrakstus savā mātes valodā, kas ir tuva viņu sirdīm. Jaunkanadiešu prese cīnās arī pret sabiedrības noskaņojumu tai kanadiešu daļā, kas domā, ka jauniebraucējiem līdz ar ierašanos šai zemē būtu jāpārvelk svītra savai kultūrai un dzīves veidam, kā arī ar tiem cittautu laikrakstiem, kuri cenšas apēnot jauniebraucēju centienus.

Ievērojot augšminēto, atgādinām Kanadas ministru prezidenta piezīmes, kas tika izteiktas valdības mītnē 1956. gada 20. jūlijā, kad viņš bija vēl opozicijas partijas vadītājs:

„Es paceļu šo jautājumu, lai piešķirtu atiecīgu vērību šīs zemes cittautiešu laikrakstiem. Atskaitot varbūt 15 komūnistu laikrakstus, ap 140 laikrasksti, **kas tiek izdoti ārzemju valodās, pierādījuši, ka to nostāja pret komūnismu ir nemainīga, un arī propaganda, ko tie snieguši, ir nopietna.** Vēlētos jautāt ministriem, kāda bija kopējā summa pagājušā gadā, ko izdeva Nacionālās aizsardzības departaments par sludinājumiem laikrakstos?

Esmu pārliecināts, ka ne tikai angļu un franču laikraksti, kas iznāk šinī zemē, atskaitot komūnistu laikrakstus, ir tiesīgi saņemt nacionālos sludinājumus, kā tas ir bijis pagātnē, bet arī ārzemnieku laikraksti, tāpēc valdībai vajadzētu raudzīties, lai sludinājumi tiktu attiecīgi sadalīti.

Man personīgi šķiet, ka ārzemnieku prese, kas ir pretkomūnistiska, dara lielu un neatsveŗamu darbu Kanadas labā, kā arī demokratijas nostiprināšanai. Mans ieskats ir, ka ne tikvien Nacionālās aizsardzības departamentam, bet arī pārējiem departamentiem būtu šī prese jāatbalsta ne vien ar saviem ieteikumiem, bet arī ar sludinājumiem.

Konference, kas notika 8. un 9. martā Otavā Immigrācijas un pavalstniecības departmenta, Kanadas Preses kluba Vinipegā un Kanadiešu etniskā preses kluba Toronto atbalstā, no ministru prezidenta saņēma sekojošu telegrammu:

„Etniskās preses nesavtīgais darbs ir viens no apstākļiem, kas stiprina vienotību Kanadā. Lielākā manas dzīves daļa ir veltīta kanadiskā gara izveidošanai, kas bazēts uz daudz dažādajām kultūrām no visām pasaules malām, ko mūsu zemei ir bijis tik bagātīgi iespējams saņemt."

Tai pašā sakarā **E. Fultons, kas tajā laikā bija Tieslietu un immigrācijas ministrs, savā uzrunā teica:**

„Visa etniskā prese var labāk un veiksmīgāk darboties, apvienojoties divos klubos. Valdības ieskats ir, ka Kanadas federācijas izveidošanā un iedzīvotāju saliedēšanā Pavalstniecības departments ir aizvien bijis ciešā kontaktā ar etniskajām grupām. Šīs grupas vieglāk sasniedzamas viņu mātes valodās. Reizē ar to etniskā prese ir ievērojams palīgs Kanadas valdībai tās programmas īstenošanā un nācijas izveidošanā.

Šos ministru prezidenta un E. D. Fultona atzinumus vienbalsīgi pieņēma visu etnisko laikrakstu izdevēji un redaktori un visa etniskā prese Kanadā.

Atzīstot, ka cilvēku uzņemšana Kanadā ir tikai puse no darba, bet svarīgi ir to ieaudzināt šai zemē — jāveic immigrantu iepazīstināšana ar Kanadu un pieradināšana pie vietējiem apstākļiem. Citiem vārdiem — etniskā prese ir palīdzīga valdībai tās darbā, lai jauniebraucējus iesaistītu kanadiešu dzīvē.

Mums liekas, ka immigrācija ir kalpojusi trim mērķiem: Kanadas valdībai, Kanadas iedzīvotājiem un visas zemes labklājībai.

Esam pārliecināti, ka valodas barjēra ir iemesls tam, ka bez etniskās preses starpniecības kanadiešu iestādes nevar immigrantiem vajadzīgo iestāstīt nedz angļu, nedz franču valodā izdotajos laikrakstos.

Mums nav šaubu, ka lojāla ārzemnieku prese ir visiedarbīgākais un vienīgais instruments, lai šo darbu veicinātu, jo pēc pārbaudītām ziņām katri četri no pieciem ārzemnieku laikrakstu lasītājiem uzticas laikrakstiem, kas iespiesti viņu mātes valodā.

Līdz ar to laipni lūdzam etniskai presei atbalstu no visiem valdības departmentiem, tās aģentūrām un valsts sabiedrībām.

Pēc mūsu aplēsuma, 1957. gadā izlietots sludinājumiem $758.889,-. Etniskā prese no šīs summas praktiski neko nesaņēma. Mēs lūdzam stāvokli revidēt un izveidot ministru prezidenta ierosinājuma rāmjos, kas tika pieteikts 1956. gada 20. jūlijā: sludinājumi attiecīgi sadalāmi, lai arī ārzemnieku laikraksti saņemtu savu tiesu.

Atsaucoties uz Kanadas Ekonomiskās prospektkomisijas ziņojumiem, Pavalstniecības un immigrācijas departments ziņo:

„Dzīve rāda, ka immigranti drīz būs ekonomiski tāpat nostabilizējušies kā kanadieši. Tadā laikā tie ir ieņēmuši 7,5 % no Kanadas ienākumiem, vai tuvu 1,4 miljardus dolaru. Ap 1,2 miljardu dolaru tie ir izlietojuši patēriņa preču iegādei, samaksājuši vairāk kā 100 milj. dolaru nodokļos un iekrājuši pie 80 miljoniem dolaru. Ar katru gadu pieaug patēriņa preču apgrozījums, kas ir immigrantu nopelns, jo paplašina ražošanu un veicina iedzīvotāju labklājību."

Mēs esam pierādījuši, ka pašreizējais uzplaukums ir iecelotāju nopelns, kā arī to, ka immigrācija ir veicinājusi Kanadas attīstību kā saimnieciskā, tā citos laukos. Tādēļ mēs vēlētos lūgt valdību piešķirt iespējami lielāku vērību immigrācijas veicināšanai šai zemē, kā arī visiem pārējiem mūsu ierosinājumiem.

Kanadas Etniskais preses klubs, sadarbībā ar Kanadas Etnisko preses federāciju.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

- Sestdien, 18. janvārī — Sv. Andreja baznīcas zālē Bērnu lugas Kaķīša dzirnavas izrāde.
- 23. janvārī 1959. g. — Preses balle Kolumba zālē.
- 24. janvārī Sv. Andreja baznīcas telpās, TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
- 7. februārī — tradicionālais karnevāls Palace Pier telpās. DV Toronto nodaļa.
- 20. februārī Kolumba zālē studentu karnevāls Nakts Latīņu kvartālā.
- 27. februārī — Poļu zālē KLMA karnevāls.
- 15. martā — Sestdienas skolas Latvisko tradiciju vakars skolas telpās Sv. Andreja baznīcas zālē.
- 4. aprīlī DV teātris Toronto izrādīs M. Zīverta lugu „Cenzūra"
- 11. aprīlī, I Latviešu ev. - lut. draudzes koŗa koncerts Sv. Andreja baznīcā.
- 3. maijā Sestdienas skolas Ģimenes diena.
- 9. maijā Sv. Andreja baznīcas telpās DV teātris izrādīs J Jaunsudrabiņa „Jo pliks, jo traks".
- 7. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.

HAMILTONĀ

- 24. janvārī HLB veco un jauno laiku deju vakars.
- 31. janvārī latviešu skolas Draudzīgā aicinājuma sarīkojums.
- 7. februārī MMK balle.
- 14. februārī gaidu un skautu rīkotais Meteņu vakars.
- 20. februārī Nakts Latīņu kvartālā, Columbus Hall — TL studentu kopa.
- 21. februārī dāmu kom. mūzikāli literārs vakars. Dr. P. Vasariņa referāts.
- 28. februārī — 4. DV karnevāls Pigbridžā.
- 21. martā HLB dāmu kom. sarīkojums ar prof. P. Ķiķaukas referātu.

NIAGARĀ

- 24. janvārī Niagaras - St. Katerines jaun. pulc. „Dzirkstele" raibs vakars „Ugunskurs sniegā".

PIRMAIS LATVIEŠU RAIDĪJUMU CIKLS TELEVĪZIJĀ

Dvīņu pilsētu Mineapoles / St. Paulas latviešu organizācijas šini gadā it sevišķu aktivitāti parādīja televīziju raidījumu organizēšanā, lai plašākai amerikāņu sabiedrībai dotu ieskatu par Latviju un tās kultūru un likteni. Līdzšinējie raidījumi guva ļoti labas atsauksmes, kas pamudināja pārdomas par darba turpināšanu.

DV apvienības ierosinājums radīt veselu latviešu raidījumu ciklu, kurā parādītu mūsu tautas likteni, dzīvi un darbu pagātnē un tagadnē, atrada plašu atsaucību gan visu latviešu organizāciju, gan atsevišķu tautiešu vidū. Pirmajā kopīgajā sanāksmē ievēlēja komiteju, kurai uzticēja programmas izstrādāšanu 5 latviešu raidījumiem. Komiteja, kurā darbojas pr-tājs H. Kiperts, sekretāre Z. Cukure, kasieris E. Dundurs un locekļi: Z. Langinas, V. Ravovska un N. Rasiņa, darbā pieaicināja kultūras darbiniekus, kas sazinā ar komiteju uzņēmās atsevišķas programmas sagatavošanu. Raidījumi notiks katru piektdienu, plkst. 10,30 vakarā pa 2. kanāli; tie sākās 9. janvārī ar rakstnieka V. Pelēča sagatavoto Latvijas vēstures pārskatu ar nosaukumu „Latviešu tautas likteņu ceļš Austrumeiropā". 16. janvārī bija mag. phil. V. Baltiņas sastādītais pārskats par „Tautas mākslu", piedaloties A. Šmitei, M. Geistautam. Viens no īpatnējākiem, šķiet, būs 23. janvāra panelis, kurā vadīs pazīstamais amerikāņu žurnālists Džordžs Grims, kas labi pārzina apstākļus Pad. Savienībā, jo pats vairākkārt tur bijis. Diskusijā jautājumus izstrādājis mag. iur. Verners Vītiņš, kas arī piedalīsies panelī kopā ar prof. J. D. Akermani, Viju Kārkliņu, Eriku Dunduru. Diskusijas kā arī citi raidījumi būs papildināti ar vērtīgiem uzņēmumiem, oriģināldokumentiem par Padomju Savienības noslēgto līgumu laušanu, kā arī citiem retiem dokumentiem. 30. janvārī paredzētā programma ietelp raidījumā „tautas dziesmas un dejas", kurā uzstāsies DV vīru dubultkvartets „Latvis" Z. Šmita vadībā, dāmu komitejas sieviešu dubultkvartets „Līga" A. Jirgensones vadībā un DV deju kopa L. Ludiņas vadībā. Pēdējais raidījums 5. februārī sāksies ar Knuta Lesiņa sagatavoto tematu par latviešu literātūru. Raidījuma noslēgumu gatavo E. Dundurs, kurā paredzēta intervija ar mūsu zinātniekiem, kas strādā šeit pētīšanas darbu, tāpat V. Ravovskis kopā ar N. Harmsonu sagatavo filmu, kurā būs parādīti latvieši Amerikā dažādos darbos. Noslēgumā būs baznīcas skats, latviešiem aizlūdzot par visiem cietējiem, kas smok Padomju Savienības vergu nometnēs. Programmas technisko izkārtojumu veic televizijas darbinieks N. Rasiņš. Tā kā par visiem raidījumiem jāmaksā, tad līdzekļus 2 raidījumiem jau solījusi studentu korporāciju kopa, DV apvienība, Latviešu apvienība, draudze, akadēmiskā kopa, studenšu korporāciju kopa, studentu klubs, kā arī atsevišķu tautiešu ziedojumi. Visi ziedojumi iemaksājami uz E. Dundura vārda ar atzīmi „Latviešu raidījumiem" vai nu draudzes kancelejā vai arī uz mājas adresi.

H. Kiperts

PAZIŅOJUMS

DV Toronto nodaļas biedru pilnsapulce notiks 1959. gada 18. janvārī, plkst. 14, DV namā, 123 Huron St., Toronto. Ja minētā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce pusstundu vēlāk būs tiesīga pie katra ieradušos biedru skaita.

Darba kārtība: 1. Sapulces vadības vēlēšanas. 2. Iepriekšējā protokola nolasīšana. 3. Valdes un nozaru ziņojumi, 4. Revīzijas komisijas ziņojumi. 5. Debates par ziņojumiem. 6. Valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas. 7. Delegātu vēlēšanās. 8. Turpmākā darbība un dažādi jautājumi.

Visiem biedriem ierašanās obligāta. **DV Toronto nod. valde.**

10. janvārī Toronto Latviešu mednieku un makšķernieku klubs rīkoja tradicionālo Zaķu balli, kurā viesus pacienāja ar pašu „ražojumiem". Jautrajā sarīkojumā izlozēja zaķi, ko ieguva N. Savicka (attēlā no kr.). Aiz viņas Rīcības kom. pr-dis L. Pavilsons, V. Dubrovska un šaušanas grupas vadītājs M. Šverns. H. Kliģera foto

NAMA FONDS NOPIRCIS MĀJU

Montreālas Latviešu nama fonds 9. janvārī, parakstot pārdošanas - pirkšanas līgumu ar 1990 / 1922 Patricia ielas mājas īpašnieku un iemaksājot $6.000,-, nopirka 1 gadu vecu divstāvu ķieģeļu māju. Līgumu no Nama fonda puses parakstīja tā pr-ks A. Bremze, sekretārs G. Grintāls un valdes loceklis J. Grunde. Kopīgā iemaksa ar jau iepriekš iedotiem $500,- bija — $6.500,-. Bez minētās iemaksas Nama fonda pārstāvji mājas īpašniekam, atpērkot 2. stāva apsildīšanas krāsni un logu saules aizkarus, vēl papildus samaksāja $70,-. Tuvākā laikā fonda valde iecerējusi izdarīt ziedojumu vākšanas akciju fonda vajadzībām. Nākošais maksāšanas termiņš ir maijā, kad jāsamaksā $500,-.

Viena no iezīmīgākajām Nama fonda pilnsapulcēm notika tikai dažas dienas pirms nama nopirkšanas, un tā atšķīrās no pārējām ar to, ka beidzot nobalsošanā ar 93 par un 25 pret balsīm pilnsapulces dalībnieki nolēma pirkt māju.

Sapulci vadīja Trīsvienības draudzes pr-ks A. Spurmanis, bet protokolēja sekretārs G. Grintals. Sanāksmē Nama fonda pr. v. A. Bremze iepazīstināja sapulces dalībniekus ar valdes izraudzīto namu, kas atrodas Ville St. Laurent, pretim lielajai lidmašīnu rūpniecībai, tikai divu krustielu attālumā no 17. līnijas ielu dzelzceļa. Nams atrodas krustojuma stūrī. Nama fonda valde cer pēc iespējas tuvākā laikā izbūvēt pagrabu. A. Bremze, kas pats būvuzņēmējs, apsolījās ziedot nedēļu darba pagraba izbūvei. Pagraba telpās novietos biedrības bibliotēku un, iespējams, arī grāmatnīcu. Tāpat pagrabu būs iespējams izmantot nelielām sanāksmēm un valžu sēdēm.

Sapulces vadītājs A. Spurmanis norādīja, ka valdes izmeklētais nams neatbilst Nama fonda iecerētam mērķim — atrast namu, kas kalpotu visām latviešu sabiedriskajām vajadzībām, jo nams ir daudz par mazu sarīkojumiem un sanāksmēm, kā arī atrodas tālu no pilsētas centra. Daži sapulces dalībnieki arī bija šādos ieskatos, bet vairākums domāja, ka pēdējais laiks ir sākt ko reālu, jo fonda 6 darbības gados nebija vairāk panākts, kā saziedoti un savākti ap 6700 dolaru.

Nama augšējais stāvs ir izīrēts par $90,-, bet pirmo stāvu, kur pašreiz dzīvo īpašnieks, valde cer izīrēt par $100,- mēnesī. Valdes kalkulācija rāda, ka izredzētais nams pats sevi samaksās. Nama pilna cena ir $19.500,-. Pirmā obligācija ir $9.500,- atmaksājama par $500,- plūs interesesh, bet otrā — $3.500,- atmaksājama 2 gados. Nama fonda valdes nākotnes domas ir pēc gadiem namu pārdot. Tad fonda rīcībā būs daudz lielāka summa, nekā tajā pašā laikā to spētu pavairot procenti — noguldot $6.700,- bankā. Un tad par šo naudu fonda valde cer nopirkt objektu, kas atbilstu Nama fonda iecerētam mērķim.

-is.

NOLAUPA BĒRNU

Grand Rapidi (V. Z.) Šinīs dienās radio komentātors vairākkārtīgi ziņoja par notikumu, kas pilsētā izraisīja sensāciju. Kāds Mārtiņš Kleins, bēglis no Latvijas, pirms divi gadiem nodevis savu mazgadīgo meitiņu, kuŗas māte mirusi, kad tai bijuši 7 mēneši, kādai Zaļinsku ģimenei Grand Rapidos audzināšanai. Kleins par meitiņu Rozi Mariju vairs daudz nav licies zinis, apprecējies otrreiz, bet esot maksājis Rozes uzturēšanai 60 dolaru mēnesī. Zaļinsku ģimene līdz ar bērnu pārcēlusies uz Kadilakas pilsētu Mičigenā. Mazā Roze reizēm nodota Zaļinsku ģimenes radu uzraudzībā. To zinājiis arī Kleins. Kādu dienu kopā ar savu tagadējo sievu viņš ieradies Kadilākas pilsētā, iegājis Zaļinsku ģimenes radu mājā, paķēris mazo Rozi, kas tur rotaļājusies, un auto mašīnā devies atpakaļ uz Grand Rapidiem. Informēta policija, kas jau ceļā Kleinu aiztūrējusi. Šinī lietā nopratinātie liecinieki un amatpersonas izteikušās, ka Kleinu gaidot diezgan bargs sods par bērna nolaupīšanu. Pagaidām nav īstas skaidrības, vai bērns bijis Zaļinsku adoptēts vai tikai pagaidām nodot audzināšanā. Tiesa sagaidāma 26. februārī.

V. Z.

TEŅA DIENĀ

Senais latvietis bija saaudzis ar savu māju, druvām un tīrumiem, izveidojis svētku svinēšanu un citas atzīmējamas dienas, kas vairāk vai mazāk saistās arī ar dažādiem ticējumiem un izdarībām.

Nav tādu dienu, darbu un izdarību, kas nebūtu apdziedāti tautas dziesmās, tāpat dzīvē radušies ticējumi dziļi iesakņojušies lauku sētā.

Teņa diena ir 17. janvārī. To **sauca arī par** Cūkaušu dienu. **Kas luterāņiem ir** Tenis, tas katoļiem iecienītais svētais Antonijs, **kas atzīts** par mājlopu sargu. Senāk turēts akmens, kur šai dienā sv. Antonijam upurēta cūkas galva.

Smiltenē Teņa akmens atradies pie Kubliņa kroga; 1727 gada 20. oktobrī tas iznīcināts.

Latgalē šī diena vairs netika atzīmeta, bet sv. Antonijam svinēja 13. jūniju, jo tas sargājot lopus un glabājot laukus no pērkona un krusas.

Tirzā, vakarā pirms Teņa dienas gatavojušies cūku svētkiem, kad saimniece vai meitas iznesa ārā vērpjamos ratiņus. Teņa rītā, kamēr cūkas nebija barotas, visa saime nomazgājās un sagērbās, pēc kam gāja uz cūku kūti. Cūku gans tad kāpis ar zvanu uz kūts un zvanījis, bet pārējie saimes ļaudis dziedājuši: „Ak tu, cūku Tenisiņ" u. t. t.

Pusdienām gatavoja zīdeņi ar cūkas galvaspusi, bet ganam bijusi jāaiznes un jāaprok cūkas purna virspuse tajā druvā, kur nākamo vasaru tiks ganītas cūkas, jo tad cūkas tur nerokot, un mierīgi ēdot visu nākamo vasaru.

Saimniece, pie pavarda stāvēdama un gatavodama pusdienas, skaitījusi pantiņu:

> Paldies saku Tenītim,
> Man cūciņu diezin gan:
> Piecas cūkas, seši vepri,
> Simtiņš mazu sivēntiņu.

Lai sivēni augtu apaļi kā kluči un glumi kā kiļķeni, vārīja arī cūkas ausi ar miežu miltu ķiļķeniem, bet dažas saimnieces vārījušas cūkas ausi ar zirņiem un pupām, tāpat gājuši visi uz cūku kūti un dziedājuši.

Daudzās mājās Teņa dienā vairāk nekā nav darījuši, kā tikai plūkuši spalvas.

Dažās mājās paēduši pusdienas un tad gājuši uz cūku kūti, kur dziedājuši:

> Ak tu cūku Tenisiņ,
> Tavu skaistu sivēniņu!
> Pati cūka zābakos,
> Sivēniņi kurpītēs.
>
> Tenisiņš slaistījās
> Cūkkūtiņas pakaļā,
> Nāc, Tenīti, cūkkūtī,
> Dod mums skaistus sivēniņus.

Pēc šādas dziedāšanas cūkām pabēra graudus, lai tad izdodas labi sivēniņi.

„Brīvās Zemes" illustrētā pielikumā 1935. gadā rakstīts: „Teņa dienā saimniece saliek uz cirvja kāta maizes un gaļas gabaliņus un pieaicina suni. Ja suns pirmo ņem gaļas gabalu, tad būs labs gaļas gads — cūkas labi padosies.

Saimnieks ar saimnieci Teņa dienā nekad nav bārušies, jo tad cūkas nonīkšot. Teņa dienā saimniece nedrīkst skalus lauzt, citādi nākošajā gadā cūkas būs kaulainas.

Tāpat Brīvās Zemes illustrētā pielikumā rakstīts, ka Teņa dienā nedrīkst lāpīt cimdus, zeķes un pastalas, citādi cūkas rokoties. Ja Teņa diena ir sausa, tad siena laiks arī būs sauss, pretējā gadījumā siena laiks slapjš.

M. Krone

MEITENES!

Gadījumā, ja jūs šādu vai tādu iemeslu dēļ esat nonākušas strupceļā un jums nav neviena „boyfrenda", tad **šoreiz es par** to parūpēšos — lai **būtu. Tikai** vienu, ko gribu jums **lūgt — uzlikt** maskas, lai **neredzētu** uz „augšu pacelto" **deguntiņu. Par** vecīšiem nav **ko teikt, jo tie ir** kā jēriņi — **viņus var vest, kur** grib, bet tikai ar vienu norunu — ne pārāk tālu. Jā, meitenes, ja jūs manus noteikumus akceptējat, tad ir drošs, ka šī gada beigas būs laimīgas un nākošajā gadā jūs sūtīsit man gaŗas pateicības vēstules. Tāpēc uz redzēšanos 7. februārī — šīs sezonas lielākajā sarīkojumā DV karnevālā, Palace Pier telpās, Toronto.

Jūsu Vilibalds Drosmiņš.
Atrašanās vieta turpat.

SAPUTROTI IERAKSTI DZIMTSARAKSTU NODAĻĀ

Trieka gandrīz ķērusi italieti Džiovani Lupo, kad viņam dzimtsarakstu nodaļā, pieprasot kādu steidzīgi vajadzīgu dokumentu, attiecīgais ierēdnis uzrādījis oficiālu akti, no kuŗas redzams, ka Džiovani Lupo ir precējies ar Džiovani Lupo . . . Tā sakot precējies pats ar sevi, kaut jau 8 gadus nodzīvojis laulībā ar sievu, kuŗai ir cits priekšvārds. Dzimtsarakstu nodaļas darbinieki taisnojās, ka pirms 8 gadiem Džiovani laulību laikā bijis ļoti karsts laiks un attiecīgais ierēdnis ierakstus saputrojis saules dūriena iespaidā.

SPECIĀLA ZIEMAS IZPĀRDOŠANA
10-30% ATLAIDE
SALAMANDER UN CITI IMPORTETI APAVI
DĀMĀM, KUNGIEM un BĒRNIEM.
PETERS SHOES, Toronto.
243 Danforth Ave. Tel. HO 3-7319.

Sakarā ar uzņēmuma paplašināšanos, esam pārcēlušies uz jaunu vietu
MODERNO MĒBEĻU DARBNĪCA
ULTRALINE
118 RIVALDA RD., TORONTO 15
TELEFONS: CH 4-5702